

MANTAUUA LUI GOGOL

CUPRINS

1. **Leo Butnaru** – Poezia avangardei ucrainene.
2. **Irina Moisei** – Ultimul drum spre casă.
3. **Silvia Zabarcencu** – Pe urmele lui Mazepa...
4. **Cristian-Paul Mozoru** – Recenzii carte.
5. **Ina Florica Popa** – Poezii.
6. **Nik Oprüță** – Poezii.
7. **Doina Răndunica Anton** – Poezii.
8. **George Petrovai** – Poezii.
9. **Kopi Kycyku** – Microantologie de poezie albaneză (II).
10. **Ștefan Dorgoșan** – Zile ticăloase.
11. **Marin Slujeru** – Alte capturi de Maramureș.
12. **Dan Moldovan** – Culorile vântului.
13. **Nicolae Cornescian** – Foileton: Extreme (III).
14. **Pablo Romaniuc** – Cămașa lui Nesus (III).
15. **Vasilisia Lazăr-Grădinariu** – Răfuiala.
16. **Claudia Minela** – Pariu pe prietenie.
17. **Ion Lazăr da Coza** – Porunca.
18. **Claudia Minela** – Bate nasu'!
19. **Mihai Hafia Traista** – Umor.

MANTAUUA LUI GOGOL

Revistă trimestrială de literatură, artă și cultură

Editată de:

Asociația Cultural Creștină a Ucrainenilor din România
„Taras Șevcenko”

ISSN 2248 – 1192
ISSN-L 2248 – 1192

REDACTIA

Redactor șef: Mihai Hafia Traista
Redactor artistic: Irina Moisei

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate sub semnătura proprie.

Materialele se trimit numai în format electronic, cu diacritice. Corectura nu se face la redacție.

Revista se difuzează direct prin redacție în sistem ramburs.

Coperta 1: Petrașuc Irina, Suceava;
Coperta 4: Colective artistice
ucrainene

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Măgurei, nr. 1-5, bl. D1, sc A, et. 2, ap. 47, sect 5, București
Telefoane: **0730963670 / 0761124607**

E-mail: mantauluigogol@gmail.com

AJUNGÂND DIN URMĂ CONTEMPORANEITATEA...

Leo BUTNARU

Vasil ALEȘKO (1889– ?)

Poet, prozator. A făcut parte din „Grupul de șoc al poezilor futuriști” (Harkov, 1921). În anul 1922 se stabilește în orașul Sumi, încadrându-se în Uniunea Scriitorilor Rurali „Plugul”, platforma căreia era diametral opusă avangardei. Atașat revoluției din octombrie 1917, ceea ce nu l-a salvat însă de a cădea jertfă regimului bolșevic: la un moment dat, dispare fără urmă.

FRAGMENTE

II

Zi de zi dincolo de nori aripi de aur:
Pentru ca ziua Fecioarei să-nflorească în inimă
neagră-nrouare.
Și să nu reziste arterele de ciment,
Spunând: ne pot arde-n marea-nflăcărare.
Deja crăpăturile, despicăturile ca șerpii au lunecat
Pe Poaleblânde¹ cel pătimaș la sânge gustos
Îl așteptau toți: din clipă în clipă
Avea să-nceapă goana hămurarilor din Harkovul
neguros.
Se șteau sperios pe străzile Pușkin și Ștrandului
Florăresele, emoționate de Chopin-vrăjitorul,
Iar fântânile arteziene măcinau palavre,
Indiferente la întâlnirea cu eS-eR-ul².

III

...S-a săvârșit. A șiroit, s-a revărsat.
Calculate sub aspect geometric
Mișcările, dorințele privirile pe care
Posibil, inima încă nu le-a cumpănit.
Dar simțea ordinea generală.

Parcă nu ți s-a lehametit să stârcești
În cer, neîncetat să fumegi întunecat?
Dumnezeu, din principiu, probabil, îi ia de proști
Cu noi coperindu-le înfățișarea de rebeli.
Oare nu li s-a lehametit să tot scuipe funingine
Peste tandrele-albăstriei aripi de nourași?
Oare inima nu e încărcată până la refuz
Cu pietre negre, fără barem c-un fulg pe ele?
...Astăzi ei au lins curcubeul fierbinte
Cu limbile de flăcări ale negrelor izvoare,
Când detunetele călăilor răstigneau și căzneau
Cu vertijul și prăpădul săbiilor cerești.
Atunci hornurile cu victorios-strălucitoare bucle
Inima înflorită o împletiseră-n crugul astral.
După care Poaleblânde a fost cuprins de astmă rea,
Iar coșurile-hornuri au făcut primul pas.
– S-a întâmpat... S-a extins... S-a revărsat...
Și florăriile s-au clătinat,
Iar macii albi – roșii au devenit
Și au prins a fremăta, a vâlura:
„Noi le-am crezut tunetelor.
Ne-am fortificat sub sulițele fulgerelor,
Așteptând vremea să se răzbune”.
Iar fumul devenea pânzeturi multicolore.
Iar funinginea se transforma-n vopsele radioase.
Pentru că funinginea e sângele din arterele
coșurilor.
Pentru că fumul și flacăra – culoare le este.
...Încetul cu încetul coșurile au început să se așeze,
Îndoindu-și genunchii – și
În pământ rădăcini și-au răspândit...
– E bine!
– Mai bine nici că se putea!
– S-au răspândit.
Ce aer minunat!
– M-am îmbătat de-a binelea
de atâtea arome minunate mă voi răsturna!
...Peste florării au trecut vulturii.
...Peste creste au țipat cocorii.
...Albii porumbei depărtările limpezi le glorifică.
Vuiete s-au declanșat, au vestit.
„Au gonit”, „Au țipat”, „Au glorificat”.
...Și s-au înălțat, s-au înfiorat –
Coșuri-hornuri în florării.

V

Cocoșatul ce vinde ziare în piața centrală
În acea zi se hotărâse – își scosese sacoul –
rămânând doar în jiletcă.
Din ochi a întrebat cerul: va ploua?
Iar soarele îi aburea la ceafă.
Literatura comunistă era întrebată.

Banii de hârtie abia de încăpeau în portmoneu.
De la o mișcare neîndemânică pe poliță s-a
clătinat
Amur.
Și îndată doamna a fost ajunsă din urmă
De cuvântul „epilepsie”.
Automobilele respirau a spaimă și atrăgeau
atențiantreagă,
De altfel, în scuar copiii se puteau juca fără vreun
pericol.
În vitrine „Uriel Akosta”³
se înnegrise, se veștejise.
Deoarece era cald. Mijloc de aprilie.

1. Poaleblânde (în original: *Ladopol*) –
Protagonistul narațiunii.

2. eS-Er – membru al partidului social-
revoluționar.

3. Uriel Akosta – personaj
din piesa dramaturgului
german Karl Gutzkow (181–
1878).

Iakov SAVCENKO (1890-1937)

S-a născut în satul
Luțenki din regiunea
Poltava. Studiază la
Universitatea din Kiev, însă
fără a o absolvi. Un timp, e
învățător în regiunea Sumi. A
funcționat în redacția revistei
„Izvorul” (Jitomir). Ca poet,
debutează în revista „Ucraina
ilustrată” (Lvov). În 1918
publică prima carte,
„Versuri”, iar în 1921 – pe
ce-a de-a doua și ultima,
„Pământ”, care-l consacră
drept unul dintre puținii
simbolizti din poezia
ucraineană. Trece printr-o perioadă avangardistă,
împărtășind ideile futurismului, după care se
consacră exclusiv criticii literare și studiului
literaturii, publicând mai multe cărți. În anul 1933
este concediat din funcția de pedagog și cea de
redactor, învinuit de naționalism. În 1937 este
arestat, judecat în mod sumar și executat în ziua de
2 noiembrie.

* * *

Dimineață – aspirație. Amiază – Disperare.
Seară – Piere.
Întâlnirile morților. Eternă despărțire. Letală
cântare.
Așteptarea tihnei. Tristețe. Absența speranței.
Tângă nătângă.

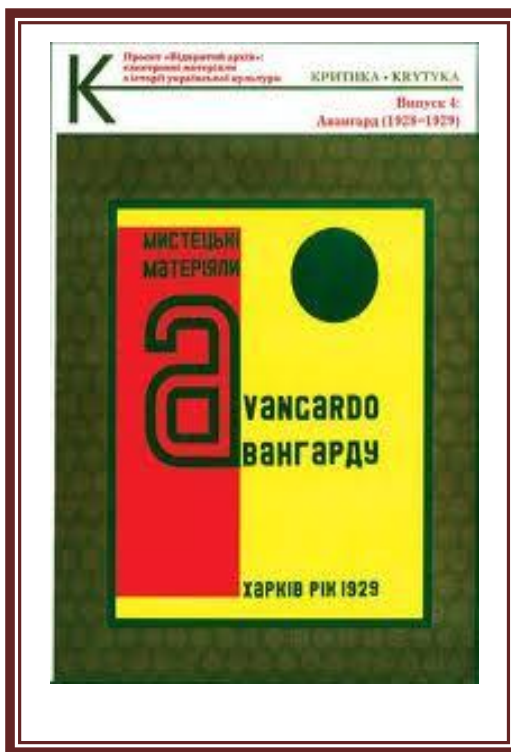
Hohot necruțător, răutăcios, sarcasmul Ochiului
Alb.
Praguri secrete. Liniște. În peștera rotundă – tăcere.
Te-afunzi în Vecia mut-moțaitoare. Porțile se vor
închide.
Vei pleca de la Soare. Acolo nu te va ajunge a florii
soarelui
Putere.
Veșnic te vei privi în Oglinzile Negre.

HRISTOS COSEA OTAVA

După geam dansau patru tufe
Când deja lacrimile se isprăviseră.
Feciorul a pierit în bătăliile revoluțiilor –
Nimeni nicio veste de la el n-a adus.

Toamna ducea soare în găleți
de aur,
Pe când săteanul-omuleanul
își plângea tristețea oarbă.
Tată! Nu-ncăleca trapașul-
calul, ci vântul,
Mai caută o dată prin stepa
toată.
Poate că el stă undeva
neputincios
Sau poate că la piept Paștele
poartă.
Și nu în stepă pe cale
nebătătorită,
Ci prin ierburi calul și-l paște.
Și a zburat –
Peste văi,
Ponoare
Și păduri.
Iar pe munte
La înaltă poartă
Luna-nsingurată
Cânta-îngâna,
Jalnic spunând:
– Oh, greul, greul bărbaților

Roșu ca sângele,
Mătăsoș ca iarba!
Dar nu vei ajunge, greule,
Să bei apă din fântână –
Greule, de-acuma ție
Visuri groaznice ți se arată.
Dar, greule, nu vei mai mângâia
Fecior bălăior
În sicriu cu brocart.
Iar când s-a întors:
A văzut omuleanul brazdele de fân,
Brazde din anul trecut peste care
Înfloresc tocmai o sută de stele.
Se uită el mai bine: –
Hristos cosește otava
Și în brazde o rânduește.
Privește: un rănit – cine să fie?

Tu, fecioraşul meu, tu, Hristoase,
Zdrenţaros, desculţ?
Cine-i acesta?
Oh, în stepă cuvintele au înflorit stelar,
Oh, plâns-a tristeţea holdelor.
– Demult e arat ogorul omului,
Dar tu Otava încă nu ai cosit-o...
S-a ridicat omuleanul-săteanul. Nu e noapte. Durere
sinilie.
În ochii lui Hristos prinse a se afunda.
– Eu am venit pentru fiul tău să cosesc,
Fiul tău – la secerişul meu e prins.
Oh, zburat-a cântul
Până la casa săteanului,
Căzu pe prispă:
– Bună seara!
Bucură-te, Marie!
Culege brebenei,
Aşterne obligeană
Pe duşumeaua din cămară:
Din stepă se-ntoarce bărbatul tău,
Iar cu el –
Hristos pe ospeţie.

Oleksa SLISARENKO (1891–1937)

Oleksa Slisarenko (numele adevărat: Snisar) s-a născut în familia unui hămurar (satul Şipovatâi, regiunea Harkov). A învăţat în şcolile agricole din Kucerivsk şi Harkov. Din anul 1912, activează ca agronom. În perioada 1914-1917 este înrolat în armată. Din 1917, locuieşte la Kiev, iar peste doi ani se stabileşte la Harkov unde, un timp, este redactorul-şef al editurii „Knigospilka”. Între 1928-1929, deţine funcţia de redactor-şef al „Revistei universale”. Primele versuri le publică în 1910-1911 în revista studenţească „La muncă” şi în cea intitulată „Arătura”. La Kiev, aderă la grupurile simboiştilor ucraineni „Studioul alb” şi „Musaghet”. Primele versuri le scrie influenţat de O. Oles, P. Ticina; de K. Balmont şi alţi simboişti ruşi. Prima sa carte, „Pe ţărnul Castaliei” (1919), are şi vagă cromatică expresionită. Curând aderă la grupările panfuturiste „Aspanfut” şi

„Kommunkult”, publicând volumul de versuri avangardiste „Poeme” (1923), în care acordă o atenţie specială formei prozodice, precum se va întâmpla şi în cartea următoare „Baida” (1928). Începând cu anul 1924, scrie proză, publicând peste 20 de volume cu subiecte antrenante, urmând canoanele nuvelei engleze şi a celei americane: „Revolta” (1928), „Elicea sfărâmată” şi „Îngerul negru” (1929)... În 1930 editează trei volume de opere, iar în perioada 1931-1933 – şase volume de opere complete. În anul 1931 semnează cu pseudonimul Omelko Buţ „Opere alese postume”. Legăturile sale cu asociaţiile simboiştilor şi futuriştilor „Gart” şi VAPLITE, dar în special răspunsul categoric al lui Gorki, care a refuzat să-i permit traducerea romanului său „Mama” în limba ucraineană, au declanşat valul de represalii contra lui Oleksa Slisarenko. Este arestat în 1935, trimis în GULAG pe insula Solovki, unde, în 1937, este executat.

POEMUL NEGLIJĂRII

(fragment)

E greu să stârpeşti
burta catarală
a istoriei
cu piatra compasiunii
1. Cu sute de glasuri urlătoare
hăuleşte viaţa
la banchete,
pe când
castrată molatică
îşi umple ciorapul
cu caşă de hrişcă – folositoare.
2. Mii de ani
de când viaţa boleşte
de constipaţie cronică.
3. Cine ar fi în stare
să selecteze un astfel de ricin
ce ar da-n diaree
Universul?
4. Respectă pe toţi cei ce nu cred
contemporaneităţii,
dispreţul meu
permanenţa elegantelor
jobene.
5. Întreb:
cine m-ar putea împiedica
să-i scuipe
europeanului
în mutra-i arogantă
cu un cuvânt curajos?
6. Ascultaţi
toate viperele
gândirii europene!
7. Mult timp
m-aţi ținut captiv
legat cu mătăsurile
neputinţei voastre.

8. Iar acum sunt liber!
Temeți-vă de frânghiile mele
zdrențuite!
(1919)

COMUNICAȚII

De la fâgașele cărăușilor zaporojeni
ciudați, precum etnografia,
de la aeroplane,
creaturile de șapte luni ale fanteziei –
până la podurile interplanetare
cu suflet electric!
O, comunicații!
O, comunicații!
Cu ciocanul,
plugul,
cazmaua
în creierul pământului.
avangarda ucraineană⁴⁷
Sărbătoarea – e în putere.
Circuitele nemărginite
ale vibrațiilor nervoase
pământul le combină în
entitatea strigătelui în noapte –
O, comunicații!
O, comunicații!
Timpurile s-au rățâcit
între cifrele Universului.
Vom calcula azimutul!
Cât timp
mai plescăim cu buzele:
„Rămâne pe conștiință
trecutul cu petele sale!...”
Din ghimpoase hățșuri –
spre căile universale!
Ne chinuie, ne chinuie
pământul dur –
creierul lui e scuturat de friguri.
Neputincioase scrâșnesc
cazmaele,
O, comunicații!
plugurile,
ciocanul...
Argonauții mării cosmice
sunt abjecți cu suflete imense!
Dragostea inimii oarbe
va străbate și va disturba
tărâmurile absurde.
Din opiniile despre pânzele cosmice
schițați planurile comunicațiilor.
Coasa ascuțită
frânge-ți-o, moarte,
munca ta îndărătnică
astăzi e fără rost!
Miliarde de guri
vor înălța osanale
și neliniștitul haos
va clănțâni din dinți:
O, comunicații!

O, comunicații!
Ciorchinii
sistemelor solare
atârnă pârșuiți,
podurile-s arcuri elastice
de la strugure la strugure.
Miliarde de viteze,
prin ele
aviditatea minții
gonește.
Nici lună,
nici soare,
nici vâz –
doar stații
pe căile cosmice.
Și gonesc
de pe un fir pe altul de praf
nemernicii – urieșii spiritului.
O, comunicații!
O, comunicații!
(1919)

WALT WHITMAN

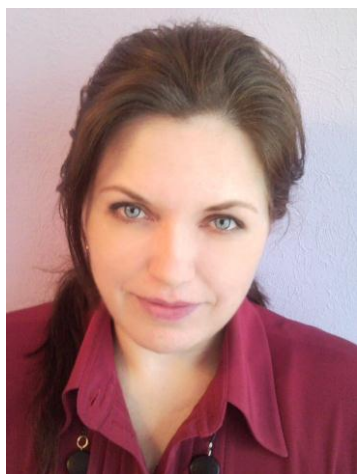
Eu sunt om.
Atât de obișnuit, de-ți vine să râzi, –
Râu cristalin între maluri năpădite de gunoaie,
Veacurile-și freamătă aripile peste mine.
Înfrigurare și groază
Laminez temerar în topitoriile mele,
Ascultând vuietul vântului, bătaia motoarelor
Și respirația femeii iubite.
Văd nori, pământ, hornuri, fiare și oameni;
Ating obiectele, adulfec miroasuri:
Eu sunt atât de obișnuit, de-ți vine să râzi.
Și ziua mea ca lotusul înflorește.

SECETĂ

Fiară de foc a devorat umedele neguri,
Ucigătoare coasă a trecut prin secara chircită.
Pământul a crăpat – se cască-a rănilor blestemate
guri.
În pâclă freamătă molitvele a o mie de glasuri –
Cu prapuri colindă țărani sficioși
Iar vântul nu mai clatină lanul de mei...
Balaur de foc a întins pânzeturile de flăcări
Absorbînd roua toată. Pe ierbi uscate – scânteii
Se stinge pe buze freamătul rugăciunilor
Secara s-a uscat... Meiul – cenușa-mprăștiată.
Negresc fălcile căscate ale pământului
Și coasa e flacăra încovoiată!
(1919)

Irina MOISEI

ULTIMUL DRUM SPRE CASĂ

În ziua de 10 martie (după stilul vechi 26 februarie) 1861 trista veste a morții Cobzarului poporului ucrainean s-a răspândit cu repeziciune din Sankt Petersburg către Ucraina sa natală, îngrozindu-i nu numai pe conaționalii lui Taras Șevcenko, dar și pe toți cei cărora le era drag cuvântul său și le păsa de țelul vieții lui și anume lupta împotriva iobăgiei. Însă poetului nu i-a fost dat să se bucure de acest lucru, deoarece a murit cu o săptămână înainte de proclamarea abolirii iobăgiei, la fel cum nu i-a fost sortit să moară în Ucraina sa dragă, lucrul pe care și l-a dorit foarte mult.

L-au îngropat pe Marele Cobzar în cimitirul Smolensk, exact în locul unde adesea îi plăcea să stea și pe care chiar l-a desenat (pictat).

Unul dintre prietenii apropiați lui Șevcenko Olexandr Afanasiev-Ciujbinski, a scris în ziua morții acestuia, 12 martie, versurile care au devenit mai târziu cântec popular:

*Nu în stepă, nici pe movilă –
Deasupra Niprului larg –
Ai adormit, Cobzarule,
Cu adâncul somn veșnic,*

Însă prietenii credincioși ai lui Taras Șevcenko, nu au permis relei sorți să văduvească Ucraina de rămășițele pământești ale fiului său. Chiar în ziua înmormântării lui Șevcenko s-au adunat, seara, la locuința lui Lazarevski și au hotărât să-i ducă trupul neînsuflețit în Ucraina, după cum el însuși a scris în testamentul său poetic.

Pentru realizarea acestui lucru, trebuiau depuse mari eforturi. În primul rând era necesară obținerea autorizației de a transporta corpul neînsuflețit al lui Șevcenko în Ucraina. Această autorizație a fost aprobată abia spre sfârșitul lunii aprilie.

Comunitatea ucraineană din Petersburg a încredințat această misiune de onoare, – de a însoți rămășițele pământești ale lui Taras Șevcenko pe ultimul drum, – prietenilor săi apropiați studentului și viitorului istoric Alexandru Lazarevskyi și pictorului Hrihori Cestahivskyi. Acesta din urmă a lăsat o grămadă de notițe care s-au păstrat și până-n prezent și care mărturisesc despre evenimentele din acele zile.

Pe 9 mai (26 aprilie după stilul vechi) prietenii lui Șevcenko s-au adunat din nou în cimitirul din Smolensk, au dezgropat sicriul cu trupul neînsuflețit al Cobzarului, l-au pus în alt sicriu de plumb pe care l-au pus într-unul al treilea din lemn de pin învelindu-l după tradiția căzăcească cu pânză roșie, după care cortegiul funerar a pornit prin întregul oraș spre gară.

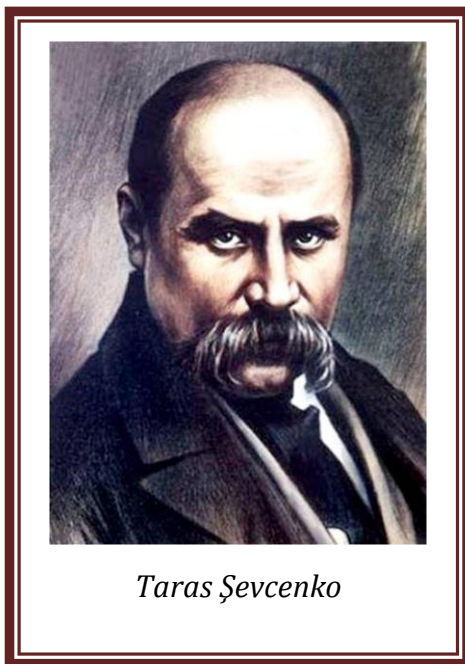
În ziua următoare trenul cu trupul neînsuflețit al lui Șevcenko a pornit spre Moscova, unde sicriul său a fost expus în Biserica Sfântului Tihon Făcătorul de minuni pentru ca prietenii săi moscoviți, care nu de mult l-au primit, felicitându-l cu ocazia întoarcerii sale din exil, să-și poată lua rămas bun de la el.

Din Moscova la Kiev nu exista cale ferată, de aceea sicriul a fost transportat pe căile poștale.

Din documentele care s-au păstrat până astăzi, traseul pe care au fost duse rămășițele pământești ale Cobzarului este cunoscut cu exactitate, amintind nu numai orașele ci chiar și satele prin care trecea cortegiul funerar.

Prin toate localitățile, prin care trecea cortegiul funerar, oamenii îl întâmpinau și îl însoțeau până departe după hotarele satelor sau orașelor.

Pe acest ultim drum al Cobzarului către Ucraina a avut loc o întâmplare neobișnuită. Astăzi

Taras Șevcenko

nu s-ar putea spune dacă ea a avut loc într-adevăr sau este doar o legendă, dar se spune că nu cu mult timp înaintea morții sale, Șevcenko a comandat la Croleveț, care era renumit prin meșterii săi țesători, ștergare de nuntă cu cocoși roșii. Țesătorul, terminând comanda, îl aștepta pe Șevcenko să vină după ștergare. Dar, iată că îi ajunsese vestea la ureche că Marele Cobzar e în drum spre Croleveț... însă mort. Îngrozit de asemenea veste a ieșit împreună cu consătenii săi să-l întâmpine pe Șevcenko, iar când cortegiul s-a oprit în localitate pentru ca oamenii să-și ia ultimul rămas bun, s-a apropiat de sicriu și a pus pe el ștergarele de nuntă țesute în culorile alb-roșu.

După un drum de zece zile sicriul cu rămășițele pământești ale lui Șevcenko se apropia de Kiev. Comunitatea universitară a ieșit cu adânc respect în întâmpinarea poetului. În mijlocul lor erau Mihailo Drahomanov, Mikola Lisenko, Tadei

trăsura împodobită cu flori și panglici și au tras-o mai departe singuri. În jur se auzeau bocete de femei și se părea că însuși Mama-Ucraina își plânge fiul.

Dar și în ținutul natal existau oameni care se temeau de Șevcenko, cu toate că era mort. Studenții și profesorii au insistat să se depună sicriul în biserica universității, dar generalul-gubernator și mitropolitul au permis să se depună sicriul doar în biserica Nașterii Domnului, în Podol și numai cu condiția să nu se țină discursuri. În afară de toate acestea, biserica a fost înconjurată de poliție și jandarmi.

Mii de kieveni au venit să-și ia rămas bun de la Cobzar, nu s-au auzit discursuri decât plânsete și oftări.

Dar deodată, de sicriu s-a apropiat o femeie în haine cernite și a pus pe el o cunună de spini. Gestul ei a fost atât de neașteptat și de

Înmormântarea lui T. Șevcenko în cimitirul Smolensk din Petersburg

Rilski, Volodimir Antonovici, Pavlo Jiteiski, Mihailo Starițki. Ultimul a descris această întâlnire prin rânduri mișcătoare în poezia „În amintirea lui Șevcenko”:

*Era frumoasă primăvară, înfloreau livezile,
Când noi pe tătucu îl întâmpinam pentru ultima oară,
Atunci, nouă, tinerilor, inima n-i se sfâșia în bucăți
De mare durere și dor.*

Printre cei ce l-au întâmpinat pe Șevcenko se aflau și rudele lui, simpli țărani, care au venit din regiunea Zvenygorod pe jos până la Kiev și au adus cu ei icoana Salvatorului, pe care au pus-o pe sicriul poetului. Înaintea Podului cu lanțuri (Podul Lazarevskyi) studenții au deschămat caii de la

mișcător încât până și jandarmii și polițiștii s-au pierdut cu firea. Bineînțeles, poliția a luat cununa de spini de pe sicriu, dar deja era prea târziu. Gestul femeii necunoscute a declanșat sentimentele, corespunzătoare aceluia moment, înlăuntrul celor prezenți, după cuvintele lui Mihailo Bilozerski, acest gest a provocat senzație. Mihailo Ciali amintea mai târziu: «Gestul său era mai impresionant decât orice cuvinte ce se pot rosti lângă un mormânt, prin el a exprimat ceea ce simțea fiecare dintre noi, conducându-l spre mormânt pe poetul martir.»

Pe parcursul întregului drum din Petersburg la Kiev se discuta neîntrerupt despre locul unde va fi înmormântat Șevcenko. O parte dintre prietenii săi și rudele sale, bineînțeles kieveni, erau de părere că ar trebui îngropat în Kiev, au ales și locul pe muntele Șekavyța unde deja i-au

săpat și mormântul. Dar pe 19 mai toți au căzut de comun acord să-l îngroape pe Șevcenko la Kaniv. Cel mai mult insista Grigori Cestahivski încercând să îndeplinească dorința prietenului său, auzită chiar din gura acestuia: „... dacă nu aș fi auzit din gura lui Taras, că „cea mai mare liniște și odihnă găsești numai lângă Kaniv”, atunci Tătucul Taras ar fi domnit în Kiev... Foarte bine am făcut că m-am dus după Tătucul Taras, altfel aș fi regretat, până la nebunie, toată viața”.

Pe 20 mai, cortegiul funerar a pornit de-a lungul râului Nipru spre vaporul „Kremenciuk”.

În drum spre Kaniv se rosteau discursuri, iar procesiunea a început să ia forma unei manifestări politice. Însă poliția și jandarmeria îi urmăreau încontinuu și executau ordinul guvernatorului de a „menține ordinea”.

În întâmpinarea cortegiului funerar a ieșit procesiunea de sărbătoare și a condus sicriul lui Șevcenko până la catedrala Uspenskaia, cu asemenea splendoare „că nici strălucitul Petersburg nu a văzut asemenea minunăție”, avea să scrie Cestahivskyi.

La Kaniv s-au strâns mii de oameni ca să-l conducă pe Cobzar pe ultimul său drum, spre Cernecia Hora unde avea să fie înmormântat. „Încă de dimineață, – scria după aceea Olexandr Coniski – la catedrală, s-au strâns atâția oameni din Kaniv și din împrejurimi, câți poate nu a văzut Kanivul pe parcursul întregii sale existențe”.

Pe 22 mai, pământul ucrainean a primit trupul fiului său credincios.

Pe mormântul său a fost pusă o cruce de lemn, iar în 1884, prin cheltuieli publice a fost schimbată cu una de fontă care în 1923 a fost distrusă de bolșevici și înlocuită cu bustul poetului. Până la urmă aceeași soartă a avut, în 1935 și biserica Nașterea Domnului din Podol, unde a fost plâns poetul.

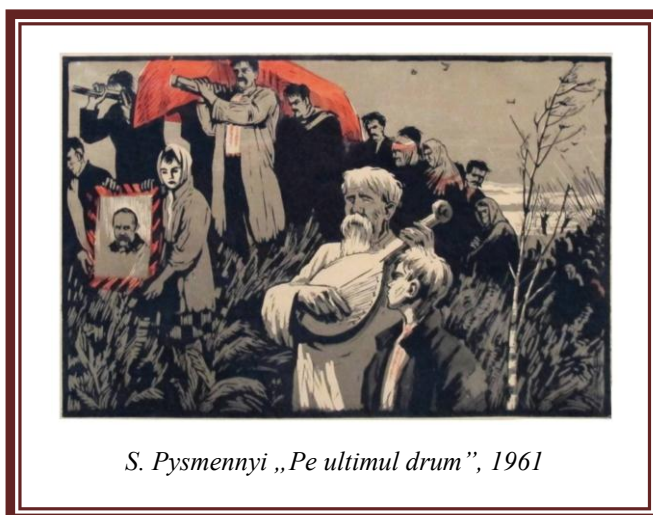
În 1925, mormântul poetului a devenit parte a muzeului-rezervație din Kaniv, iar peste 14 ani a fost ridicat monumentul, de către sculptorul Matvyi Manizer.

Complexul memorial a primit aspectul modern în 1939, când la mormântul poetului a fost ridicat un monument de bronz și a fost deschis Muzeul Literar-Memorial, caruia în 1977 i-a fost adăugat, din granit, complexul înălțării, iar în 1991 s-a deschis „Odaia lui Taras” – primul muzeu al lui Taras Șevcenko.

S-ar putea vorbi încă foarte mult despre cum s-a comemorat moartea și reînhumarea poetului, cum s-a sărbătorit ziua lui de naștere, fiindcă acestea la început au fost interzise de către guvernul țarist, iar pe urmă și de cel sovietic. Am putea vorbi cum mii de ucraineni, care nu au vrut să se dezică de Profetul său, au pătimit prin închisori și în exil. Dar neținând cont de nimic, din ziua reînhumării poetului la Kaniv, Cernecia Hora, a devenit locul de pelerinaj, locul sfânt pentru fiecare

ucrainean precum a scris Oles Honciar: „Aici e vârful spiritual al poporului nostru, vârful ce luminează întreaga Ucraină”.

De asemenea, 22 mai a devenit o zi importantă, deoarece în această zi a anului 1861, a fost îndeplinită dorința din „Testament” a lui Taras Șevcenko, și astăzi, nu cred că am putea găsi un ucrainean care să nu

S. Pysmennyi „Pe ultimul drum”, 1961

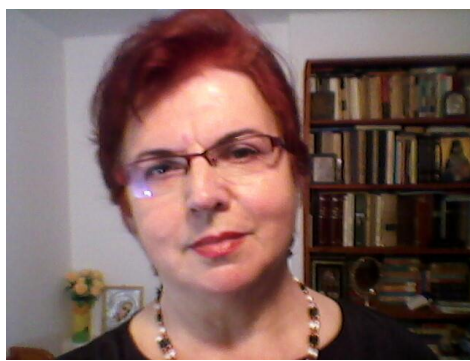
știe versurile lui:

*„De-oi muri, îmi vreau mormântul
Din nemărginita stepă-n
Dulcea-mi Ucraină.
Ca să văd, s-aud în taină
Lanu-ntins cum crește
Și, zbatându-se-ntre maluri,
Niprul cum vuieste...”*

Crucea de fontă renovată de mormântul poetului

Silvia ZABARCENCU

PE URMELE LUI MAZEPA, „LARGO, CON PASSIONE”

„Stilul este omul însuși”, a spus, cândva, marele naturalist și scriitor francez Buffon, ceea ce, după Larousse, vrea să însemne că, „în timp ce fondul descoperirilor științifice devine proprietatea comună a umanității, maniera în care ele sînt exprimate, stilul rămîne un dar personal al autorului, vădînd talentul și propria-i originalitate”.

De acest fapt convinge și cartea domnului dr. TEOFIL RENDIUK, Ministru-consilier al Ambasadei Ucrainei în România, intitulată „Hatmanul Ivan Mazepa, cel cunoscut și necunoscut” (editată în 5 limbi-ucraineană, engleză, polonă, franceză, română, la Ed. „ADEF-Ucraina”, Kiev, 2010). Cititorilor care au făcut lectura textului în mai multe chei, probabil că acesta le-a sunat ca o partitură simfonică ce se deschide cu un „allegretto molto sostenuto” pentru ca, după graduale modificări de ritm și respirații, să sfîrșească într-un „largo, con passione” răscolitor, determinat de sugestia implicării afective a autorului în cercetarea indiciilor, dovezilor istorice care arată împrejurările și locul morții hatmanului Mazepa al Ucrainei și aventura post-mortem a osemintelor acestuia. Perimetrul cercetat este Varnița-Bender-Galați, în jurul căruia își extinde, pînă peste Delta Dunării, o altfel de (virtuală) euro-regiune, în interiorul căreia se află nu numai relicvele, amintirile, dar și o lume vie, perpetuată de valul istoric compus din oastea miilor de cazaci însoțitori ai vestitului hatman.

Adîncit în cercetare, autorul ne lasă să-l însoțim și printre arhivele din Ucraina, Polonia, Moldova, România, și să-i privim pe domnii și pe regii timpului, pe țarul rușilor și pe sultanul turcilor făcînd gesturi foarte complicate, unele importante pentru soarta popoarelor lor, altele, pentru interesele supranaționale ale vremii: încheieri și ruperi de alianțe, trădări lăsate-n seama timpului să le dea de capăt, blesteme, anateme, prietenii pasionale, crime morale (și nu numai) pe potrivă... Îl mai vedem pe domnul Teofil Rendiuk bătînd cu pasul cîmpia sudică întinsă pînă la Dunăre și mare, aplecat, cu patima febrilă a istoricului, asupra unui

părelnic tăiș de sabie, ori asupra unor scilipiri de nestemate, printre bulgării de pămînt, ori frînturile de cărămidă arsă, ce vor fi căzut, cine știe, din „cei doi saci și cîțiva mai mici, cu monede de aur”, din „cele două samare de șa, bătută în diamante și pietre prețioase, în valoare de 20 mii de galbeni, care aparținuse cîndva sultanului turc” - și încă din multe alte comori de tot felul bine legate în sacii fîrnoșiți de hatman prin colbul stepei, stîrnit de copitele miilor de cai. Astfel, cel ce fusese unul dintre cei mai bogați feudali ai Europei (cu larghețe împrorietărit de Petru cel Mare), putea să-și culce capul, la popasuri, pe o avere ce echivala, „la nivelul anului 1699, cu aproape o pătrime din veniturile coroanei suedeze și depășea de trei ori veniturile, din același an, al celei mai bogate provincii de peste mare – Livonia” ne asigură domnul Rendiuk.

Plecîndu-și urechea la pămînt, autorul reface tablouri grandioase, cum este acela al intrării oștirilor lui Carol al XII-lea al Suediei și ale Hatmanului Ucrainei, Ivan Mazepa, în orașul Bender, primirea lor de către guvernatorul local cu 36 de salve din tunurile așezate pe metereze, sau tabloul dispunerii, în jurul fortăreței, a celor peste 4000 de cazaci zaporozieni care l-au însoțit pe hatman.

Cum spuneam, sîntem invitați, în prima parte a cărții, să parcurgem cărările răzlețe ale timpului cu o viteză atît de amețitoare, și să primim informația în pilule atît de concentrate, încît rămînem copleșiți de subtila strategie a autorului, de acest dozaj al procentelor spațiu-timp revenite, în economia cărții, lui Petru I, de exemplu, sau Ecaterinei a II-a („cea care a desființat Sicea Zaporozeană și i-a persecutat cu cruzime pe cazacii ucraineni”), lui Constantin Brâncoveanu, Sultanului, Domnitorului Racoviță etc.

Dintre toți, mi l-am închipuit pe țarul Petru cel Mare, furios nu numai din cauza trădării lui Mazepa și a alianței pregătite în secret cu regii Poloniei și Suediei, dar și din pricina faptului că stă cam înghesuit între paragrafele din care cititorul, dacă vrea, îi poate recompune, totuși, întreaga măreție.

„ – Păi, cum așa, domnule Rendiuk, parcă auzim tunetul glasului imperial, pe Mazepa îl răsfeți pe zeci și zeci de pagini, în timp ce pe mine și pe Ecaterina...

– Deocamdată, Vașe Velicestvo, deocamdată ...

Are grijă istoricul de toată lumea, dar acum mă grăbesc să-mi ajung din urmă hatmanul care, după cum vedeți, face pași mari în istorie, iar calul meu... a cam ostenit în noaptea asta fără lună și cu miros îmbătător de liliac !...

– Eh cazacule-pisar, dar ce a putut să fie mai atrăgător ca slava noastră, de te-a răpit, la vreme de noapte, pe drum istovitor ? De unde vii ?

– Tocmai de la Alepo, Vașe Velicestvo,

acolo, la 1708, strălucitul nostru hatman, împreună cu domnul Valahiei, Constantin Brâncoveanu, astăzi ajuns în sinaxare – dare-ar Dumnezeu gând de sfințire a lui Ivan Mazepa și alor mei – au tipărit Evanghelia în limba arabă pentru creștinii sirieni.

– De acolo vii... Și eu care credeam că te-a ținut, sub liliac, vreo Rusalcă de la Dunăre!... Chiar așa, unde sînt frumoasele impului meu, că nu le văd de atîtea caftane și iatagane ?

– Priviți printre rînduri, Luminăția Voastră!

– Poate la cneaghina Ana Dolska? O văd. Și-l văd și pe mesagerul acela moldovean, omul lui Mazepa, care ascunde în căciulă scrisori de la acesta către regele Stanislaw, nepotul ochioasei, căreia văd că-i dai, în carte, și fotografia. Ah, ce de suveici între ițele secrete ucraineano-polono-româno-turco-suedeze! Bine lucrat ! Totuși, nu mă mir, fiindcă și noi, la rîndul nostru, am fost țesut secretoșenii de aceeași manieră, în înflăcărata noastră tinerețe cînd l-am iubit pe Ivan...

– Care Ivan? Că Ivani sînt mulți, dar Mazepa-i numai unul !

– Pe Mazepa, vreau să spun, și chiar și-n Brâncoveanu am crezut, făcîndu-i Cavaleri ai Ordinului Sfîntului Andrei.... Ne trimiteam scrisori cu cifru, cum e scrisoarea aceasta, a lui Mazepa, adresată mie, din Baturyn, la 26 noiembrie 1696, în care relatează pe larg despre întoarcerea, din Iași, a curierilor personali care au povestit că „domnul moldav este în posesia unor informații potrivit cărora hanul din Crimeea și Bilhorod (...) să se pregătească pentru campania militară din această iarnă, împotriva statului ocrotit de Dumnezeu,

Malorusia.” (de ce nu-i ziceți, direct, Ucraina? Că nu toți oamenii știu că sînt totuna, iar istoria vă îndreptățește la astfel de precizări). Istoria !...Ce este istoria, doctore Teofil Rendiuc ?

– Dintre nenumăratele definiții cu care m-am întîlnit, V-aș da-o, Majestate, pe cea formulată de savantul-teolog american Serafim Rose, discipolul Sfîntului Ioan Maximovici de San Francisco, fiul patriilor noastre -Ucraina și Rusia - care, în anii de prigoană a creștinilor, a sădit, cu rod puternic, peste Ocean, Cuvîntul pravoslavnic: „Istoria, la urma urmei, nu este o înșiruire cronologică de evenimente politice sau economice ; ea este ceea ce se întîmplă în sufletele oamenilor, în bine sau în rău, și abia după aceea se reflectă în evenimentele exterioare”.

– Să înțeleg că bătuse ora astrală cînd suflul eliberator al poporului ucrainean a destrămat urzile-n Imperiu, numai de noi știute, obligîndu-l pe Mazepa să-și asume destinul? “

Să mă ierte distinsul autor pentru acest dialog închipuit peste secole, în care l-am văzut la Curtea Țarului, degajat și stăpîn pe sentințe, ca un adevărat filozof al timpului care, așa cum se spune, nu face altceva decît să repete istoria.

Aceste rînduri nu s-au dorit a fi o cronică a cărții „Hatmanul Ivan Mazepa, cel cunoscut și necunoscut”; îmi mărturisesc deschis lipsa de competență în această direcție. Cum spuneam la început, am vrut să sugerez un singur lucru: cărțile pe care le scriem, indiferent dacă sînt ficțiune literară sau cercetare științifică, vorbesc despre persoana noastră mai mult decît ne închipuim.

*M. H. Traista, T. Rendiuc și S. Zabarcencu la lansarea cărții
„Hatmanul Ivan Mazepa, cel cunoscut și necunoscut”*

Cristian-Paul MOZORU
(Germania)

RECENZII CARTE

FEDEA DE MARAMUREȘ: MIHAI HAFIA TRAIȘTA

Într-o eră în care digitalizarea, conexiunea la surse și răspândirea informației cu o viteză la care până acum nu mulți ani doar se visa, într-o eră în care capacitatea de cunoaștere se face la atât de multe niveluri încât timpul devine, într-un fel, neîncăpător, își fac apariția fel de fel de întrebări, care mai de care mai ciudate și, oarecum, care nu ar trebui să își aibe locul, întrebări de genul „Cât ne cunoaștem literatura?”, „Cât ne cunoaștem scriitorii?”, „Cât ne cunoaștem trecutul (fie el literar sau nu)?”, dar și „Cât ne cunoaștem contemporaneitatea (la fel, literară sau nu)?”.

Făcând abstracție de puterea ce o poate oferi un simplu click la o întreagă rețea informațională, și rezumându-ne doar la multitudinea de edituri existente în țară, edituri care, prin puterea lor, mai mult sau mai puțin redusă, scot la lumină titluri noi, autori noi, idei noi, dar mai ales edituri care reușesc să ofere dicționare și enciclopedii, îmi pare greu de crezut că la întrebările de mai sus apar răspunsuri de genul „domnul Mihai Creangă”. Însă ... stupoare! Adevărat este și faptul că atât tirajul unui titlu, cât și mai ales difuzarea lui pe un plan mai larg decât local sunt elemente care contribuie la o necunoaștere adecvată. În același timp, dicționarele

conțin un număr inacceptabil de erori de informație, lucru care face ca valoarea acestora să scadă. Dar ... măcar acestea, dacă altele nu. Așadar, după o asemenea expunere, a plusurilor și minusurilor ce ne înconjoară, se pune din nou întrebarea, de data aceasta puțin diferit, „Cât și cât de bine ne putem cunoaște literatura?” sau „Cât și cât de bine ne putem cunoaște scriitorii?”.

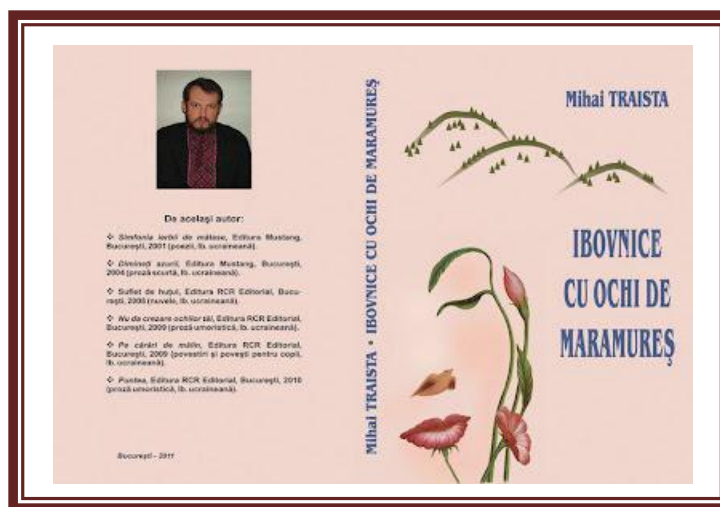
Chiar și printr-un tiraj mai redus sau chiar și printr-o difuzare nu foarte larg răspândită, iată cum cultura deține prin ea însăși puterea de a se propaga la un nivel îndeajuns de întins încât să se facă cunoscută și să nu se piardă între granițe interne. Este foarte bine cunoscută răceala cu care este receptată în exterior cultura (și nu numai) românească și este (cu ghilimelele de rigoare) normal ca în astfel de cazuri „să mori în afară”, adevărata tragedie constă însă în aceea de a fi lăsat și mai ales împins spre moarte în sânul propriei tale civilizații, în leagănul propriei tale istorii.

Un astfel de caz îl constituie scriitorul de limbă ucraineană și totodată de limba română, Mihai Hafia Traișta, scriitor ce străbate de-a lungul și de-a latul teritoriul scriitoricesc, trecând pe rând prin nuanțatele-i forme, începând de la poezie, trecând prin proză scurtă, nuvelă, povestiri și povești pentru copii, piese de teatru și culminând cu

proză umoristică. Pentru a sublinia talentul, înclinația, dar și devotamentul asupra laturii artistico-scriitoricești, la „portretul” lui Mihai Hafia Traișta pot fi adăugate cu ușurință și calități precum: ilustrator de volume, redactor-șef al revistei „Mantaua

lui Gogol”, secretar de redacție la revista scriitorilor ucraineni din România „Naș Holoș”, membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru al Uniunii Naționale a Scriitorilor din Ucraina, etc.

Ancorându-se într-un prezent ce pornește de la Pann, trecând prin Creangă, Caragiale și ajungând la ... întreaga societate scriitoricescă a momentului de față, clasă ce ne înconjoară prin texte (care se doresc a fi) atractive, scriitorul Mihai Hafia Traișta expune cu putere idei și totodată expresii din cele mai năstrușnice, pornind de la născocirea și folosirea unor nume ce stârnesc hohote de râs și ajungând până la preluarea de situații (reale oare?), situații trecute prin filtrul imaginației proprii ce ajung a oferi cititorilor un rezultat ce nu poate fi decât unul singur: o literatură

comică de calitate, o literatură comică ce pretinde nu un exercițiu de lectură greoi, ci mai ales o stare de spirit liberă, stare de spirit ce conduce cititorul dintr-o lume reală, într-o lume la fel de reală, dar în care totul se sfârșește prin a se face, într-un fel, haz ne necaz.

Alături de tezaurul literar ce am reușit ca entitate națională și culturală a ni-l construi și care, prin cărțile gândite și aduse la lumină și prin scriitorii noștri ... ce sunt ... ce vin ..., reușim a ni-l păstra, pot fi așezate și volumele lui Mihai Hafia Traista, volume ce chiar dacă sunt scrise, în marea lor parte, în limba ucraineană, ele fac parte totuși din patrimoniul cultural românesc, fac obiectul continuității scriiturii românești, autorul fiind scriitor, vorbitor, dar mai ales iubitor, de ambele limbi. Bibliografia scriitorului Mihai Traista se întinde pe parcursul volumelor „*Simfonia ierbii de mătase*” (versuri, 2001, volum în limba ucraineană), „*Dimineți azurii*” (proză scurtă, 2004, volum în limba ucraineană), „*Suflet de huțul*” (nuvele, 2008, volum în limba ucraineană), „*Nu da crezare ochilor tăi*” (proză umoristică, 2009, volum în limba ucraineană), „*Pe cărări de mălin*” (povestiri și povești pentru copii, 2009, volum în limba ucraineană), „*Puntea*” (proză umoristică, 2010, volum în limba ucraineană), „*Ibovnice cu ochi de Maramureș*” (proză umoristică/teatru, 2011, volum în limba română), etc, bibliografie ce sunt convins că numai timpul este cel care va reuși să o îmbogățească și care cu siguranță nu va trece neobservată de dicționarele mai sus menționate și care așteaptă tăcute a le fi înmulțite paginile.

Deși situațiile prezentate de autor fac parcă parte a unui scenariu format din mai multe episoade fără o legătură directă sau continuatorie între ele, scriitura (și opera) lui Mihai Hafia Traista se prezintă asemeni unui tot unitar, întreg ce nu poate fi analizat separat. Fiecare năzbâtie imaginată de autor și aruncată peste lume prin intermediul „unchiului Fedea” este bine plasată, concentrată și echilibrată fără a face risipă de timp și spațiu. Asemeni unor pilule de răs, autorul dozează cititorul printr-o rețetă proprie cu porția zilnică obligatorie de comic, aducând „pacientul” dinspre o stare latentă și dintr-o lume monotonă, înspre o lume în care comicul se îmbină perfect cu viața de zi cu zi și în care cititorul își poate transforma chiar propriile idei în situații ce ar stârni celor din jur hohote de răs.

Se pare că Maramureșul și scriitorul merg mână în mână, nu fără temei semnaleză Silvia Zabarcencu în prefața cărții „*Ibovnice cu ochi de Maramureș*” (Editura RCR Editorial, București, 2011) apariția unui „*nou ținut pe harta lumii: Traistaria*”, oferindu-și reciproc punct de sprijin și marcându-se unul pe celălalt în, și prin, spațiul geografic în care se perpetuează. Și atunci, cum am putea, noi, ca simpli contemporani, să nu vrem cel puțin a vizita un astfel de loc, chiar și așa, prin ochii

minții? Dar de vom ajunge cumva într-acolo, să încercăm să ne ferim a ne lăsa transformați în (Stan) Pățitul unchiului Fedea.

VERSUL FIINȚEI

Uneori se întâmplă ca privirea să fie înșelătoare. Întâlnim felurite cărți, trecem cu vederea peste titluri, peste nume de autori, peste copertele cărților, dar inerția ne obligă parcă, să mergem mai departe, ignorând cărți ce după lectura primelor pagini au puterea să ne țină captivi până la cea din urmă.

Autoarea Doina-Maria Ghițescu, deși se află la cartea de debut, deși este un debut întâmplat în urmă cu șapte ani, este acel tip de autor care întâmpină cititorul cu o carte ce captivează încă de la primele versuri. Deși poezia este un tărâm încercat de multe condeie, finețea mâinii nu este un dat ce îl deține orice mânător de peniță.

Versurile autoarei recent descoperite conțin acea concentrație poetică ce poezia actuală a început încet-încet să o risipească. Într-un mod delicat, volumul „*Luminișul de fagi*” (Editura Hestia, Timișoara, 2004), răspândește acea atmosferă de liniște în jurul cititorului pe care doar poezia sinceră o poate face. Folosind cu putere și pasiune motive precum *iubire, credință, conceptul dualității*, autoarea reușește să deschidă fereastra labirintului lumesc.

Aflându-se într-o continuă căutare a perfecțiunii, a trăirii ideatice, speranța nutrită în versurile volumului „*Luminișul de fagi*” pare a fi una ridicată la nivelul utopicului în ceea ce privește realizarea acesteia în lumea materială. Astfel autoarea a creat un drum cunoscut doar de ea, un drum imaginat doar de ochiul inimii ei: „*Să mă hrănesc / c-un gest, un gând, / o privire / tăcerile tale / mă-nvăluie adânc / și mintea e goală / și trupu-i flămând / dorința alunecă-n neant / și eu nu mai sunt*” (din „*Tabula rasa*”)

Împletind cu usurință credința cu valoarea sufletului, autoarea reușește a găsi liniștea în brațele poeziei, în mrejele versurilor așternute pe coala albă, ba chiar mai mult de atât, se poate spune că autoarea chiar se regăsește în cuvântul scris, rostit, dăinuitor peste timp: „*Dacă am să-ți trimit / Ultimul vers / Cu ce să-mi înveșmântez / Sufletul // Dacă îmi fac din rugăciune / Sălaş ...*”

Întâlnirea cititorului cu poezia Doinei Ghițescu este întâlnirea cu visele ființei umane, este întâlnirea cu însăși Viața Omului. Cartea de față constituie oglinda fiecăruia dintre noi. De aceea ea trebuie purtată în buzunar, trebuie purtată în suflet, trebuie purtată pe buze și totodată trebuie citită cu voce tare în fiecare zi pentru a nu uita cine suntem.

Ina Florica POPA

Și mă învelesc
În lumină.

Strig lumii
Să-mi pregătească rostul
Îmi pun
Ghirlantă de vise
Și aștept soarta
Să intre în altar
O urmez tăcută
Fără să știu
Dacă îngerul
M-a strigat.
Gânduri rupte
Cusute de îngeri
Primesc sufletul.
Fiecare din noi
Este o biserică.
Atunci,
Țipătul de clopot
A spart noaptea.
Îngerul a strigat.

MIEII LUMINII ÎNFLORESC ZĂPADA

Mă risipesc și nimeni nu mă vede
E noapte-n suflet
Lumina s-a topit și a curs pe pământ
Nu strig și luna nu se miră
Că murmur strofe sângerânde
Privesc prin geamul sufletului meu
Și-ating cu mâna clipa stinsă în lumină
Curând n-am să mai pot zări
Minunile lumii ce m-au făcut să plâng.
Afară mieii luminii înfloresc zăpada.

AUD MUGURI ÎNFLORIND

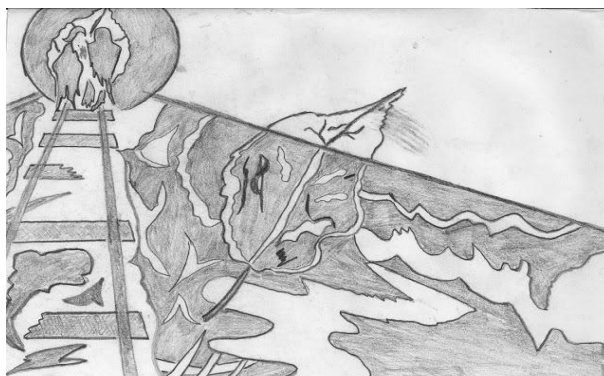
Alerg prin pădurea de vise zâmbind nopții
Coroane de stele plutesc deasupra capului
meu
Aud muguri înflorind și întorc capul
Un liliac mă privește uimit cu ochii nopții
Licuricii îmi despletesc cărări de umbre viorii
din cosițe
Cu roua pe pleoape și noaptea în plete
Mă opresc și ascult pașii soarelui
Nemișcată mă hrănesc cu azur
Sufletul are aripi de cântec
Trupul meu lovit de murmure ține echilibrul lumii
Îmbătățită de lumină deschid ochii mari
Să nu orbesc de câtă nevedere m-așteaptă.

ÎNGERUL A STRIGAT

Ating
Poalele cerului

UMBRE

Trag orbirea peste chip
Să văd umbrele
Cum se lovesc unele de altele.

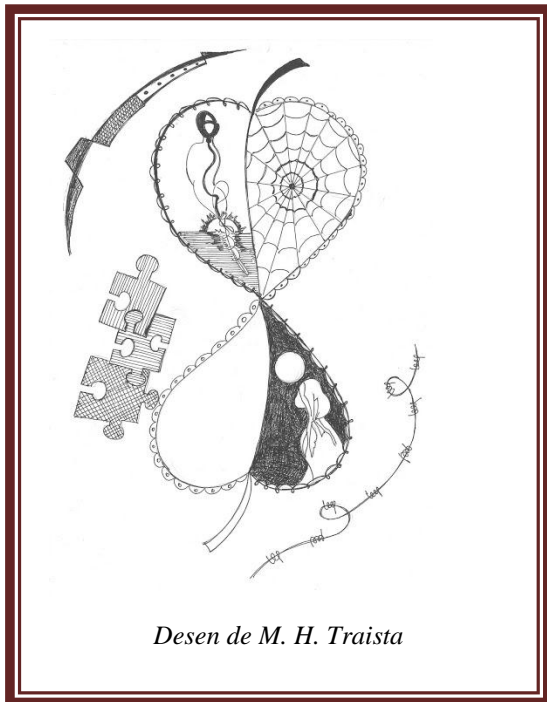

Desen de M.H. Traista

RUP O BUCATĂ DIN LUMINĂ

Rup
O bucată din lumină
Și
Mă învelesc cu ea,
Adormind
Rătăcită de mine.

Îngerul plânge
Sub talpa mea sângerândă.
Simt tristețea
Când mă ia în brațe
Și mă sărută.
De ce
Mă iubești
Cu atâta suferință?!

Desen de M. H. Traista

LUSTRIESC ÎNTUNERICUL

Picur lumină pe răni închise în camere oarbe
Pălmuiesc țipete lipite de suflet cu gemete mute
Încerc să prind lumina ca s-o lovesc de mine
Umbre bătute în cuie rânjesc veșted
Înfig cuțitul într-o rază și mă agăț de ea
Atunci,
Mâini nevăzute vor lustrui întunericul.

ÎNCERC DUREREA CU DEGETUL

Mi-am bătut sufletul în cuie și-am atârnat dorințele
de el
Găsesc noaptea rezemată de zid
Și-o trezesc cu un sărut
Mă scutur de roua din plete
Și prind dimineața în pumn
O arunc peste lume și mă schimb de gânduri
Ochiuri de lumină mă ard sub pleoape
Încerc durerea cu degetul și-mi picură din el lacrimi
Opresc timpul și ascult tăcerea cum plânge pe
trupul meu
Privesc lumea și-mi caut cuiele din suflet
Lumina se ascunde de mine
Și noaptea-mi răstignește sufletul

Pe o cruce sălbatică.
TE VOI PURTA ÎNVELIT ÎN PLEOAPE

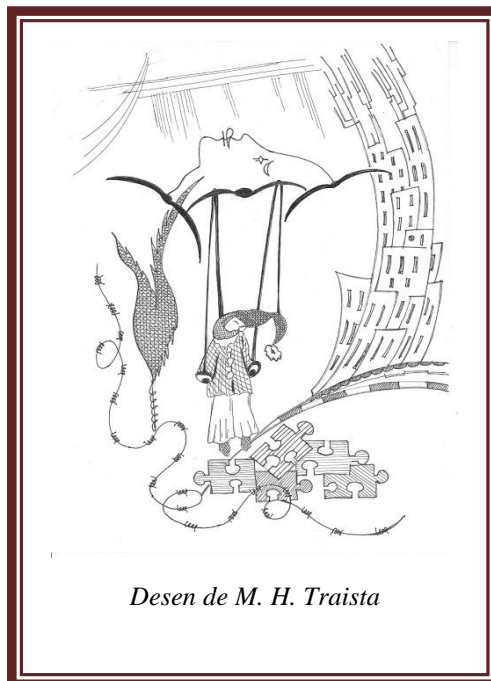
Îmi voi ciopli în suflet chipul tău
Din dor de tine-mi voi
Șlefui gândurile cu petale de raze
De teamă să nu te sparg
Te voi purta învelit în pleoape
Simțind noaptea cum adoarme în ochii tăi
De vei duce tristețea cu tine
Îți voi simți lacrimile curgându-mi în suflet
Le voi aduna în palmă și
Voi uda cu ele durerea, ofilind-o.

AȘTEPT UNDEVA, CÂNDVA ...

Aștept în prag cuvinte răstignite pe cetate.
Aștept
În văi, cum se scurge moartea călare pe cai.
Aștept
Țipătul cuvintelor rănite
Iar lumina plânge cu lacrimi sterpe.
Aștept
Undeva, cândva,
Că va înflori pe un zâmbet cuvântul.

URMA PAȘILOR TĂI

Adun în palmă nisipul din urmele pașilor tăi
Îl ud în fiecare seară cu lacrima ploii
Poate vei crește din el
Aștept noaptea să aud cum înfloresc
Visele din boabele de nisip
Adorm cu ochii plini de tine
Și mă trezesc scăldată de roua privirilor tale
Alung dimineața ca să vină seara
Să văd urma pașilor tăi crescută în mine.

Desen de M. H. Traista

NIK OPRITĂ

Era la începutul anilor 60 ai secolului trecut. Bătea un vânt de libertate în rândul studenției bucureștene.

În cadrul facultăților, la sfârșitul săptămânii, cu excepția perioadelor sesiunilor de examene erau organizate „Reuniuni dansante”.

Printre cele mai căutate de studenți erau cele de la Filologie, datorită numărului mare de fete.

La una din aceste reuniuni, o colega de la secția Limbă și literatură sârbă și-a invitat prietenul, care s-a făcut imediat remarcat de către toată suflarea feminină. Era în uniformă militară, purtând gradul de locotenent, student în anul final la medicina militară. Când colega ne-a făcut cunoștința, am aflat de la el ca este în primul rând Oltean și că este îndrăgostit de poezie, indiferent de limba în care este scrisă. Asta explica și prezența sa printre slaviști. Acesta a fost începutul prieteniei noastre care durează de mai bine de o jumătate de secol.

Dupa un stagiu petrecut în deferite garnizoane din provincie, medicul militar maior Nicolae Oprița, zis și Nae, a revenit în București, însoțit de frumoasa sa soție, Giurgiuveanca prin obarșie și ingineră prin profesie. Așa e viața!

Anii pensionarii l-au prins pe colonelul doctor Oprița în înalta funcție de medic șef al Comandamentului Trupelor de Grăniceri, cumulată cu cea de naș de cununie al subsemnatului.

Las pe seama cititorului să constate dacă prietenul și nașul meu a ramas îndrăgostit de poezie.

Sa fie într-un ceas bun, nașule.

Ostap Borodai-Șandru.

PRIETENII MEI, UCRAINIENII

In memoriam ȘTEFAN TCACIUC

Nu mi-i tristă viața, cum ai zis, poete,
Căci avem pe DOMNUL, avem și speranța
Un ciopor de fete, prieteni la Constanța
Sârbii de la KRAINA
Poetri din UKRAINA, precum din POLTAVA
Și olteni de-ai noștri, de la SUCIDAVA
Cei din CERNĂUȚI și din FRĂTĂUȚI
MIHAILIUK-SIRET, scriitor-poet
CORSIUC de la LUNCA, unde-i sfântă munca
COLOTELO SLAVKA – un fel de RUSALKA
Și marele nat - COVACI din BANAT
Și nu-i totul asta, fără *maitre* TRAISTA
Toți – un fel de frați, la fel botezați,
La fel cununați, un fel de cumnați
Parte din CARPAȚI, la cap luminați
Și încă alți factori, da sau nu redactori.
Cum e BORODAI, care-i mai dihai
Mai dihai ca mine, ceea ce e bine
Că e finul meu, țină-l DUMNEZEU
Că-i neam de hohol
Precum N. GOGOL
Și-o să debutez, la „MANTAUA”, crez.

IDENTITARĂ

Apud: Florin Iordăchescu

De neam OPRITĂ, natural
După botez sunt NICOLAE
N-am fost moșit într-un spital
Ci, chiar la mama, în odae.

Fiind biserică în sat
Popa ION m-a botezat
Și-n apa rece n-am țipat
Însă, puțin m-am cam scăpat
Chiar înainte de obroc
Dar, asta mi-a adus noroc

Bunicul meu a fost ANDREI
Neam de creștini, nu de atei
Neam de chiaburi, cam barosan
(Că de-aia-l duse-n BĂRĂGAN
Atunci, atunci în cincizeci'trei)

De mic, eu fost-am militar,
(Tot de atunci, din cincizeci'trei)
Trei ani – nici baruri, nici pahar
Și nici femei!

Apoi, student în BUCUREȘTI
Cuminte fiind (și militar)
N-am dost „la dame”, în BUZEȘTI
S-ajung ca „vai și-amar”.

După ani – șase – o spun frumos
Și chiar cu sentiment
Servit-am la „munca de jos”
Apoi... la regiment.

Sunt sănătos, pot zice „tun”
Dar, nu o garantez,
Căci, mă credeau unii nebun
Dar, personal, nu-i crez.

Și înc-un lucru eu mai vreau
Și mi l-am pus în gând:
Mă pot fâli că nu mai beau
Dar, nu știu până când.
Am loc de veci în GHENCEA-TREI
De moarte nu mi-e teamă;
„Acolo” nu te duci când vrei
Te duci doar când te cheamă.

Nu vreau la groapa-monument
Să-mi ridicăți statuia
Doar popa de la regiment
Să-mi cânte „ALELUIA”.

Celor ce vin în urma mea
Le zic, la fiecare:
De ni se pare viața grea
Mai grea-i cea viitoare.

DE SENECTUTAE SEMENILOR MEI SEPTUAGENARI

APUD: G. TOPÂRCEANU

Încerc și eu, în texte optimiste
Să-nmod, cumva, povești sentimentale
Uzând de note, când vesele, când triste
Cum fost-a viața, un fel de *tale-quala*.

Colegii mei, acei de-odinioară
V-am gratulat cu versuri săltărețe
Regret, acum, și nu e prima oară
Că nu mai sunt la prima tinerețe.

De senectute, păcat e a ne plânge
Cât încă sunt produsele ASLAN
Dar, ALZHEIMER mi-e teamă că înfrânge
Așa precum se știe – an de an.

Mă-ntorc la voi, acum ca și-altădată
Vă dau ce pot, POETUL o zicea
Așa, precum, o preafrumoasă fată

Nu dă decât ce are, chiar când vrea.

„DOR” DE FIU VEDERE DE ANSAMBLU

Mi-e „dor” de vizita-ți acasă
Făcută fără sentimente
Mi-e „dor” de barba ta stufoasă
Ce zgârie pe tegumente.

Mi-e dor de fumul de țigară
Ce iese-n val pe coridor
Și mă sufocă – a câta oară
De nicotină, iar mi-e „dor”.

Mi-e dor de cererea ta ternă
De lei, valută din chenzină
Și chiar din pensia maternă
Ca să-ți faci „plinul” de benzină.

Îmi e chiar DOR de ziua-n care
Venind pe-acasă, câteodată
Să zici, cu drag, la fiecare
„Mi-e sincer dor de mamă și de tată”.

DRĂGĂLAȘE PĂHĂRELE

de Păstorel Teodoreanu

Drăgălașe păhărele
Dinainte-mi să se pună
Să se toarne vin în ele,
Poftă bună !

Să golim toți în tăcere
Iar cuiva vin de nu-i place
Bea-atunci mai bine bere,
Bea în pace !

Cine-i amețit prea tare
Pe sub mese să se culce
Și în zgomot de pahare,
Doarmă dulce !

Să nu fie vorbă lungă
Doară știm ce scurtă-i viața
Să bem până să ne-ajungă,
Dimineața.

Rândunica ANTON

CIREȘE

Cireșe pe masa de seară,
Pe treptele casei,afară,
Pe geamul deschis ca o carte,
Pe buzele tale mirate...

Cireșe,un cuib de lumină
Căzut printre flori de sulfină,
Luat în căușuri de ploaie
Și-apoi furișat în odaie...

Cireșe pe noi așternuturi
Când dragostea cere tributuri,
Nuntite-ndelung adorate
De gurile înmiresmate...

Cireșe cu pleoapele ude
Jertfite distanțelor crude
Si stând ca un far în furtună,
Povestea iubirii s-o spună..

PESCĂRUȘUL

La malul mărilor topite-n cer,
Acolo unde timpul strălucește,
Un pescăruș cu aripi moi,de lună,
Împrăștie lumina și-o adună
Și tremură de teamă și-amețește
În zborul lui înalt de sol stingher.

Eu stau la malul mărilor amare
Cu sufletul întins pe colți de stea,
Căci vreau să-l văd când va rămâne-n aer,
Încremenit în recea-i respirare
Și-n plasa inimii să-l prind aș vrea
Când din a timpului înverșunare,
Spre țărnul spart și singur, va cădea.

CĂLĂTORIA

Pe galbene foi ca moi catifele
Când marea se umple de noapte și stele,
Când calme fioruri șoptesc în statui,
Când timpul se umple de inima lui,
Sub tălpile dulci strivi-vom mândria
În biblioteca din Alexandria...

Din gânduri de fildeș lucind prin unghere
Vom țese povestea ca fagurii-n miere
Și-ntreagă furtuna stărnită-n deșert
Vom ține-o captivă în focul din piept...,
Cu vorbele dulci îngrădi-von stihia
În biblioteca din Alexandria...

Pe filele noi străjuite de săbii,
Când marea se umple de albe corăbii,
Când timpul se-abate în falii precare
Iubindu-ne-n unu ca pe fiecare,
Sfârși-vom rotundă călătoria
În biblioteca din Alexandria.

ÎN VIS

Te țin de mână în vis...
În palmă simt unduirile lunii,
Lângă râul deschis
Se îmbrățișează păunii...

Pădurea îmi crește din piept,
Odihna se scurge-n ferigi,
Mă recunoști și aștept
Pe numele vechi să mă strigi...,

Dar se îmbrățișează păunii,
Iar tăcerea ne înecă pe rând
În apele reci ale lunii
Până la inimă,până la gând...

ÎȚI SCRIU

Îți scriu aplecată precum spicul de grâu
Și nu mai contează decât că îți scriu
Cu sufletul tot scurs în soarele stins
De lanul de maci din iubire aprins.

Îți scriu stând de veghe pe umărul lor,
Cu mâinile reci înfășurate în nor,
Cu ochii umbriți de petale de foc,
Vândută de timp și uitată pe loc...,

Dar îți scriu din lanul de maci abătut
Sub clarul de lună înstrăinat și pierdut
În inima mea stând de veghe târziu,
Luminând ca o lampă,să mai pot să-ți mai scriu.

CĂTEODATĂ

Câteodată,nepăsătoare mă vând,
Câteodată scutur covorul nopții peste picioarele tale
râzând,
Câteodată mă fotografiez în lumina unui măr abia
mușcat,
Câteodată mă rog în biserica salcâmului de flori încercat..
Câteodată plâng cu mâinile ploii la ochi,
Câteodată mă pieptăn în lună ca să scap de deochi,
Câteodată mă oglindesc în lacul din inima mea,
Câteodată mă văd,câteodată nu sunt acolo,în ea
Și atunci de emoție,de frică sau de nu știu ce altceva,
Scriu.
Câteodată scriu
Și apoi când adânc obosesc
Mă culc la pieptul Pământului dumnezeiesc.

George Petrovai

ÎNTOARCEREA ÎN TIMP

Ai parte-n viață uneori
de-asemenea-ntâmplări ciudate,
că fără ele viața este
doar ritmică banalitate...

Din incredibil mi-a fost dat
să gust și eu cândva-ntr-o noapte,
când sufletul m-a-nștiințat
că de vremelnic se
desparte.

Și-ntr-adevăr, îndat-apoi
m-am înălțat ca o păreră
deasupra trupului închis
într-un abis de neputere

și c-o iuțeață chiar mai
mare
decât a gândului hoinar,
am părăsit timpul real
intrând în cel imaginar,

ca să mă-ndrept către Iudeea
procuratorului Pilat,
unde Iisus Mântuitorul
urma să fie judecat...

*

Murdar, cu case din chirpici
ca orice urbe-orientală,
Ierusalimul clocotea
de forfotă și zăpușeală,

cu miile de vagabonzi
trăgând cu ochiul la tejghele

și cetele de cerșetori
aidoma unor bebele.

Iar scaunul de judecată
cu-nvinuitul la mijloc,
era de-oșteni încercuit
ca gloata să o țină-n loc.

Altminteri, hidra ghiftuită
cu fanatism necruțător,
în bucățele L-ar fi rupt
pe preadivinul Reconstructor.

Pătruns de milă-I cercetam
făptura crunt batjocorită
de toți aceia ce mai ieri
nu se-ndoiau măcar o clipă
de firea Sa-ndumnezeită.
Și suferința mea sporea
când fața-nvinețită I-o vedeam,
deși era vădit c-o frumusețe
nepământeană ca a Sa
nu poate fi de om știrbită,
căci seva mereu vie ea și-o trage
din armonia Lui interioară,
ca-n adevăr să fie calea pentru om

spre-o viață unde moartea
o să moară.

Cu-adâncă venerație
de El m-apropiai ca să-I
vorbesc,
fără ca-n jur vreo iotă să
ajungă
din acest grai suprafiresc:

„Învățătorule iubit,
din viitorul meu incert
la Tine am venit
și iată că printr-o minune

Te aflu încă în viață
pe-acest nemărginit deșert
al grațitudinii umane,
ca din potirul Tău cu har
să iau scânteia de speranță
pentru plăpândul nostru țel.

O, Tu, Cel mai presus de veci,
nu lăsa moartea să triumfe
și pe barbari să te insulte,
ci vino-n timpul meu creștin
și de păcate arhiplin
ca far în carne și în oase
pe-ale vieții căi spinoase”.

El m-a privit cu ochi senini
ca două ceruri larg deschise
înspre divinele grădini,
și mi-a răspuns:

„Am fost trimis c-un scop precis
de către Tatăl Meu ceresc:
Păcatului să-i vin de hac,
încât ce-i scris să împlinesc!

Să merg cu tine-n viitor
ca oamenii să Mă atingă
și-abia atunci să se convingă
că sunt Mântuitorul lor?

Păi Eu cu ei mereu voi fi
de-acum și până la sfârșit,
chiar și cu-acei nefericiți
ce-n necredință-au stăruit.

Căci tot acest ghiveci uman
de silitori și ipocriți,
numai prin Mine poate-ajunge
în siguranță la liman,

acel regat netemporal
ce-i pentru om marea-ncercare:
Rămâne robul simțurilor,
ori vrea salvarea prin schimbare?!...

Sau crezi cumva c-ai tăi fărtați
doldora de încreștinare
s-ar dovedi mai omenoși
decât aceste exemplare,

când e știut că din cruzime
ei și-au făcut un scop aparte?
Sunt debordanți în teorie,
dar fizic ei Mă vor departe...

Nici pâs nu cutezam să spun
la blânda Lui muștrare-ntemeiată,
și cum soldații L-au luat cu ei,
în trup m-am furișat pe dată.

*Sighetu Marmației,
7-9 iulie 2013*

Mâna iubitei

Dă-mi mâna ta, iubito, s-o sărut
cum soarele pe ochi sărută luna,
căci din lumină te-ai născut
și cu nespusul ești totuna.
În palme-arome îți adie

de la livezile în floare;
e leacul ce mă rog să fie
sărutul tâmpiei când mă doare.
Dar nu, degeaba m-amăgesc
cu leacuri fermecate,
cât ochii tăi nu deslușesc
văpaia cerului de noapte
și buzele-ți nu regăsesc
fiorul dorului de tine –
suntem iar doi, deși-mi doresc
eu tu să fii și tu să fii în mine.

(Din vol. *Poemele simțirii*)

P O V E S T E

de Radu GYR

Am avut un copil și-o nevestă
Acum o sută, o mie de ani.
Auziți păianjeni? Auziți șobolani?
Am avut un copil și-o nevestă.

Când a fost fericirea aceea
cu chipuri pământestești diafane?
Innecuri, sfârșituri de lumi, uragane,
mi-au smuls din viață odrasla, femeia.

Au trecut o sută, cinci sute de ani,
s'au rupt munții și-au crescut bozii.
Rareori ca dinamita fac explozii,
amintirile ascunse prin bolovani.

Și în tăcerea lor scurt detunată
un chip îmi zâmbește și coase.
Din pat, două mâini mici, somnoroase,
întinse, parcă mă fulgeră: "-Tată!"

Aicea nu-mi spune nimeni pe nume,
Trec sutele de ani la'ntâmplare.
Aicea sunt: mă, ăla, un oarecare,
apoi cad iarăși în bezne postume.

Dar ce-i? S'a rupt cerul? E mort Dumnezeu?
și suntem numai trei din toate?
Viața-i de scrum și am rămas în cetate
doar noi: veșnicia, celula și eu!...

MICROANTOLOGIE DE POEZIE ALBANEZĂ (II)

Prezentare și traducere în limba română: Acad. **Kopi KYCYKU**

ELINDA MARKU: "Pisica bleu"

Voce excepțională a poeziei de limbă albaneză, autoare a trei volume de poeme care au trezit admirația cititorilor avizați, Elinda Marku, născută în 1969 în nordul Albaniei, s-a stabilit în

SUA și continuă să fie o prezență distinsă în literatura albaneză.

Stâncă-izvor

Shkëmb-krua

Ești stâncă ce-n sine apără
Un izvor ascuns
Pe mine
Îți apleci buzele pe el, ca să crezi (într-)o prezență
De la atingerea ta eu adâncimi de mare-ți dăruiesc
Neatingerea mă micșorează
... mă mistui.
Un izvor pe marginea stâncii
Nu-i ca un izvor înăuntrul ei...

Stelele

Yjet

Două stele-și adorm
Un somn de fugă.
În ce cer de uitare
Își caută treziri?

Întârziere

Vonesë

N-ai putut nici să mă salvezi
Nici să mă omori.
Promisiune goală!
De vei veni
n-am fost
decât o imagine
neînduplecată

Fără a mă săruta

Pa më puthur

S-a dus fără nicio haină de-a lui
Nicio haină de-a mea
- Tu rămâi cu blestemul, - mi-a zis
eu mă duc cu necuratul.
Îngerul să se-nsigureze.
O dimineață
mi-am chemat nopțile plecate
mi-am învelit groapa
cu un nou frig.
Soarele venise fără a mă săruta somnul
Mă duc, să dorm.

Sunt

Jam

Sunt prăpastie.
Fluviile tristeții vărsate-n mine
Nu devin cascade
Se usucă.
Soarele tinde să se sinucidă
În fiecare după-amiază
Act repetat
Fără durere.
Sunt profunzime
Ce-ndură
Tăcerea
Cerurile asurzește.

Pentru Pat(er) și Pământ

Për At' e Dhe'*

Toate-ntoarcerile le-aș fi cumpărat cu sângele meu!
Sângele-i un fluviu-nvolburat
Unde trebuie să navighez
Pentru a ajunge acolo
Unde adevărul meu nu se topește.

Vreme ruinată

Kohë e rrënuar

E multă vreme de când nu înnebunesc
- să mă gândesc n-am timp.
De multă vreme nu plâng
- să cânt n-am timp.
De multă vreme nu plec
- să stau n-am timp.
E multă vreme de când nu mă nasc
- să mor n-am timp.

Până mâine

Deri nesër

Azi nu mă incită nimic.
M-am încolăcit într-un spațiu minuscul
Al sinelui
Nu-mi ajunge.
Înlăcrimez
Ploaia lacrimilor peste deșertul nădejzii
Va umezi dezamăgirile gravide cu moarte
Spre a-i deschide ușor sinelui
Mormântul în sine.
Voi îndrăzni să cresc până la asemănarea cu omul
Pe care, deși mi-a lipsit,
Tot îl iubesc.
Ceva trebuie să se-ntâmplesc
Până mâine
Cu mine.

Tot-de-a-una

Gjith'herë

O săptămână de lumină
sub ploaia cenușie a timpului meu.
O frântură de cer, perfect albastru

Înainte de furtună.
Ziua de ieri doarme-n mormintele amintirilor
Prezentul neliniștește totul.

Lui Iuli

Julit

Îți stă bine lăcomia florilor
dar se ofilesc.
Te-a afectat invidia lui Dumnezeu:
dar Dumnezeu nu-i iubește pe invidioși
Crezi c-ai traversat curcubeul:
Nu l-ai trecut.
Nici nu-l trece
căci ori te vei ucide pe tine
ori tine-le te va ucide.

Mamei

Nënës

Cad zidurile visului
se răstoarnă mobila înăuntru
simbolul aerului iese din crăpăturile amintirii
se dărâmă nostalgia fricii.
Pleca de la prima ruină pentru a o găsi pe a doua
Casa n-are vise
are doar coșuri pierdute
și capete ascunse-n amurg.
Caut cel mai intim colț al timpului
știind că acolo doarme moartea.

Lirică a plecării

Lirikë e ikjes

Când ai plecat
am închis ușa cu spinarea.
Cu spatele palmei
mi-am șters lacrimile
ca să sperii toate nopțile.
În inima nopții
mi-am aprins foc.
Deși ușa era închisă
iar lacrimile – terminate.
Am un prieten ce-ți seamănă
e acest foc
ce l-am aprins să sperii noaptea!

Viitorul morții

E ardhmja e vdekjes

Când voi muri
îmi va fi dor de toamnă
și...
de scurtele ninsori ale iernii.
Aprilie-mi va duce vorbele la cuvinte
despre niște rădăcini de vârfuri explodate
întru flori.
Când va-mbătrâni moartea mea
așa cum viața-mi îmbătrâni
în curțile lumii
și veni
marea-toamnă
scuturându-mă
din sârma durerilor.
Toate viețile noastre
Sunt atârinate
în curtea lumii

ca niște haine folosite
nefolosite
spălate, pătate
mici și mari
...
Când va muri și numele meu
în memoria prietenilor mulți
și-n ura dușmanilor puțini.
Acolo-n moarte
de niciuna dintre părți
nu-mi va fi dor.
Decât răbdarea de a-i aștepta
pe ei și chiar pe mulți necunoscuți.
Oamenii se întâlnesc și morți
Zis-au... că „moartea-i viața cealaltă”
Sunt ploii și anotimpuri acolo?
... Au zis ceva?

Unde se închină Domnul?

Ku falet Zoti?

De două săptămâni și două zile
o nouă dorință
mi se suie pe spinarea dimineții
și vrea să știe „unde-i iadul lui Dumnezeu?”
I-am spus „Iadul lui Dumnezeu e în Noi,
pe când raiul nostru
e vechea minciună
că trebuie să ne prefacem că
credem.

Mama Dile

Nana Dile

Mi-am amintit de Dile Pjetra
bocitoare chemată cu cuvinte
alese.
Peste cadavrul proaspătului decedat
își plângea pe morții ei dragi
de când...
Mi-am amintit de ea
poate pentru că ieri
a fost ziua morților
Ea m-a așteptat la morminte!
„Mi s-a făcut dor să merg la o moarte”
(Să nu audă Dumnezeu)
mor oamenii
și nu m-așteaptă
nici să-i plâng!

---

* Titlu intraductibil. At și Dhe în limba albaneză
înseamnă Tată și respectiv Pământ, amândouă
compunând cuvântul Atdhe (Patrie, Pământ al
tatălui) - n. trad.

Stefan DORGOȘAN

ZILE TICĂLOASE (II)

(Prizonierii)

Cel mai mare chin îl treceam în zilele ploioase când, de ciudă, răsturnam casa, bunica nu se supăra, iar bunicul, ca să ne mai potolească, ne povestea pentru a nu-știu-câta-mia-oară întâmplarea cu partizanii, care acum îi plăcea mai mult lui decât nouă, în vreme ce picăturile de ploaie săpau în canaralele dealurilor forme ciudate, dizolvând calcarul cu gust sărat, în amintirea Mării Sarmatice, stăpână a acestor locuri cu mult înaintea dealului, oamenilor, oilor, partizanilor, copiilor, canaraua fiind pe atunci o stâncă în apă, iar acum o stâncă în pământ, adică „tot o apă și-un pământ” repeta cu fiecare ocazie în predica din altar preotul durduliu de atâtea pomeni înfulecate, unde cei doi paracliseri costelivi, care umblau cu iordanul după căpătuială, se drăgosteau pidosnic, precum un bărbat cu femeia lui. Apoi se închinau, în speranța că semnul crucii va face ceva, dar nu făcea, deocamdată, nici o minune. Taumaturgii ne ocoleau.

Pe noi, copiii, ne pufnea râsul.

Eram neînchipuit de obraznici în momentele în care bunica, încercând să ne domolească energiile rebele, povestea o legendă lungă, incredibilă: cum că stâncă din deal, canaraua spălată de ploaie, ar fi fost o fată, care semăna al naibi de mult cu mama, încremenită acolo prin blestemul unei vrăjitoare, hădă și bătrână, dar îndrăgostită, ca și fata frumoasă, ruptă din lună, de cel mai frumos, tăiat din soare, flăcău din sat, care era leit tata! Nici pe departe nu se asemănau cu cerșetorii mereu flămânzi, paracliserii îmbârligați sau partizanii zdrențuiți. Când ploua, canaraua (mama!) plângea, ploaia e dulce, dar apa prelinsă pe stâncă era sărată: sunt picături de dragoste neîmplinită! Numai când va veni Făt-Frumos (tata!)

cu ulciorul de apă vie să spele fața canaralei, când e lună plină, atunci stâncă va redeveni fata frumoasă ca o stea strălucitoare. Dar feciorul viteaz este plecat, cam de multișor, în căutarea izvorului tămăduitor, cu miracole, și nu s-a întors, ceea ce înseamnă că minunile nu sunt la tot pasul. Sau s-o fi rătăcit, sau caută ceva care nici nu există? Poate nu a ajuns, pentru că acolo, în lumea miracolelor, e război?

Toată noaptea m-au frământat astfel de întrebări, spulberate a doua zi când, reluându-ne jocul la canara, căci vremea se schimba în bine în fiecare dimineață de vară la țară, am văzut ceea ce știam, dar uitasem cu o seară înainte când bunica ne povestea legenda: celelalte canarale! Toate dealurile satului aveau canarale. Erau fete cu aceeași soartă tragică, împietrite de vrăjitoarea cea rea?

Paracliserul cel tânăr era vrăjitoarea cea rea, se purta neîndurător cu cerșetorii, alungându-i de pe treptele bisericii de unde căpătau mila enoriașilor, adunând în trăsnoie slinoase bucăți de pâine, colaci, colivă, cozonaci, lumânări, batiste, rar bani, de-a valma, ca viața lor ascunsă și totuși expusă, lungindu-se pe treptele bisericii, milogindu-se, apoi fugind în catacombe, dezbrăcându-se în grabă, pentru o fărâmă de dragoste, înfulecând la fel de grăbiți sexul și pomana. Câtă oroare față de legenda fetei pietrificate de durerea așteptării întru fericirea care nu venea. Care nu va veni niciodată! Bunicul făcu un semn bizar, fluturând degetele mâinii drepte la înălțimea tâmplei, dar bunica i-o reteză:

- Bătrân și prost! Nu pricepi nimic. Copilul e de o sută de ori mai deștept.

Apoi îmi povestea legendele pe care le știa despre celelalte canarale din pânțele dealurilor. Satul avea o mulțime de legende, păcat că n-am timp să le spun, câte fete și câți flăcăi frumoși atâtea legende: bunică-mea era cea mai frumoasă bunică din sat, maică-mea cea mai frumoasă fată! Despre tata, nici o vorbă; el nu avea timp pentru așa ceva, poate nici nu-l cunosc bine, iar el nu are habar de mine, știe doar că sunt copilul lui, mama l-a asigurat de paternitate, fără să-și închipuie că acest lucru apare oricum la iveală, când eu voi fi ca tata, mama ca bunica, bunica pământ de flori, iar copiii din flori seamănă cu părinții. Mult mai târziu am fost explicit în ceea ce gândeam, dar nu aveam curajul să spun: decât să se nască pocitanii din incesturi oficializate, mai bine să facem copii din flori!

Bunicul învățase să fie precaut, dar era mult prea evidentă întâmplarea cu dezertorii, pentru că el fusese partizan în timpul războiului, nu dezertor, deci nu avea cum să fie implicat în poveste, nici că i-ar fi trădat pe fugarii sătui de

mizeria frontului de care mă săturasem eu din atâtea povești, nici că ar fi scăpat de la moarte numai el, curios, dacă toți ceilalți au murit în război, fie în prima linie, fie aiurea, peste tot zburau gloanțe și bombe, se împărșiau gaze otrăvitoare, casele se ruinau, cel mai sigur era într-o cazemată, unde murise taică-miu, sufocat după cum mi se spusese, asta pentru a avea o justificare că n-am tată și nu vreau să fac nici un fel de apreciere asupra a câți tați au dispărut în timp de pace, darmită în război. Când a reapărut, viu și nevătămat, ceva nedefinit și a năruit în mine.

Aș fi vrut ca stațiile de metrou să fie pictate precum catedralele: din cupolele imense să pogoare un cer strivitor, cu atât mai apăsător cu cât tunelele de sub pământ erau mai adânci și mai înalte, voiam ca lumea să simtă cerul aproape, așa cum îl simțeam eu în canale și catacombe. Și dacă cerul e infinit, nimeni nu-l poate limita la spațiul strâmt al unui tablou mai mic decât Capela Sixtină. Bunicul se sufoca în canarale și în biserică! Poate același sentiment l-a avut și taică-miu în măruntaiele cazematei din burta falezei, nu a murit sufocat din cauza gazelor otrăvitoare, ce chin pentru mine să aflu acest lucru oribil, sau poate nici nu și-a sfârșit trupul acolo, poate a dispărut fără urmă, de frică să nu-l ducă mama în fața altarului pentru a pune mariajul oficial în registrele bisericii. Se gândea, cu groază, poate, la celelalte iubite din cartier, care ar fi putut face același lucru în fața altui altar sau preot, la altă biserică, nu de aceeași religie cu aceea la care mergea mama de Sfintele Sărbători. Tatăl meu a fost laș precum dezertorii din canara? Fuga din Egipt? Dacă da, atunci nici bunicul nu a fost mai curajos, deci, prin transmitere ereditară, eu urmând pe linie ascendentă. Așadar, vinovatul principal al tuturor nenorocirilor istorice de până acum sunt eu!

- Bă, îi spuse locotenentul lui bunică-miu, știi tu care e cel mai al dracului lucru pe pământul ăsta?

Afară ploua de rupea cerul. Trupa de recruți, cu păturile pe cap și noroiți până la gât, înjura de Sfânta Născătoare care i-a făcut. Hoiturile celor trei dezertori morți se bălângăneau sinistru, iar pe fețele lor nemișcate stropii de ploaie păreau picături mari de transpirație. Drumul spre Dumnezeu e al naibii de greu, gândea bunică-miu.

- N-auzi bă? răcni locotenentul. Sau vrei să te pupe mă-ta rece! Ha, ha, ha...

Tânărul ofițer râse zgomotos. Trupa de recruți înjura în gând, ploaia nu contenea, bunicul îi miruia pe bieții fugari, alungați din canara de moarte spre necunoscut. Viața lor nu mai încăpea în spațiul strâmt al lumii.

- Țăranul e prost, don' Locotenent. De unde să știe el lucruri dintr-astea de boieri?

Călcau pe pământul moale, ca o saltea de puf, fără să țină cont de băltoace; mai fericiți păreau morții decât ei! Din trupă se auzi un glas moale, clar:

- Don' Locotenent, de ce pângărim bietelesuflute și nu le îngropăm?

- Gura! răcni locotenentul. Au vrut să sfărâme conacul. Au strâmbat gardul de fier și au îndoit țepușele. Au trecut printre ele ca prin răzoarele cu flori. Noroc că i-au oprit căinii. Aștia nu au drept la Sfânta Cruce. Au sufletele păgâne. Nu cred în Dumnezeu!

- Toți avem dreptul la un mormânt, îi luă

apărarea bunicul celui cu glas moale. Fie că ne spovedim, fie că nu. Fără sufletul Domnului, trupul aparține pământului.

- Bă, se întărită locotenentul, voi să nu faceți politică cu mine. (Duse ostentativ mâna spre tocul de piele de la brâu în care avea pistolul.) Trăim vremuri istorice și voi vă bateți joc de ele. Linia întâi a trecut Prutul! Vă ia mama dracului! În căruța e loc destul.

Glasul moale insistă:

- Deocamdată, pe pământ n-au loc viii! Când nu vor avea loc morții, va fi sfârșitul lumii!

O clipă se așternu liniștea. Grea, apăsătoare, mai grea și mai apăsătoare decât

ploaia care nu avea de gând să contenească, ba parcă se întărise.

- Ziceai că țăranul e prost, se răsti locotenentul la bunică-miu. Care ești comunist, mă? întoarse întrebarea spre plutonul cu păturile îngreunate de ploaie în cap. Ce, bă? Că n-aud nimic! Care mai vorbește în front, Curtea Marțială îl mănâncă. Bastarzilor!

Locotenentul avea o plăcere ticăloasă pentru cuvinte spurcate. Le arunca violent și egal peste viii și morții din preajmă, fără să se sinchisească de necazul lor, de ploaia care se îndârjea.

Toata lumea aștepta să se petreacă o minune, care nu se petrecea. De ce se aștepta minunea nu se știe, dar mai mirați erau de ce nu se petrecea. Ploaia mocirlise totul: cerul, pământul, oamenii, caii, căruța, morții. Un pustiu imens

înghițea tot ce mișca și nu mișca. Părea că între viață și moarte nu există nici o diferență.

Un recruta din trupă, căruia probabil i se uscaseră gâtul de sete, tuși înfundat. Ceilalți tresăriră.

- Ce-ai zis, bă? răcni locotenentul.

Se dezlănțu un tunet năpraznic care sparse cerul în două cu un hotar de lumină.

- Păcătuim, iar Dumnezeu nu ne iartă, zise bunicul.

Așa a început să-i fie frică. Privea cu disperare spre trupurile vlăguite ale recruților care păreau mai nesigure pe viață decât cele trei cadavre din căruță. Ploua și huruia, urechile le țiuiau, ochii îi ustureau de întuneric, băltoacele îi stropeau fără milă. Dacă nimic nu e important, ce e adevărat și ce e fals pe lume? Viața sau moartea? Eu cred că nu e adevărat ce spune Biblia; Dumnezeu nu i-a făcut doar pe Adam și Eva! L-a făcut, în ascuns, și pe Dracu, un bastard, copil din flori!

Ăsta era cel mai neghiob lucru de pe pământ pentru bunică-miu. Una din cele trei fete, mezina, rămăsese gravidă, nefiind măritată, dar se încăpățâna să spună numele băiatului cu care făcuse dragoste. Un copil din flori va face familia de ocară în fața satului. Se gândi să o ducă la oraș. E război, lume multă, vânzoleală, cu greu se bagă de seamă ce se petrecea cu fiecare. Avea o adresă, pe faleză, lângă o biserică. Ar fi fost o tâmpenie să-i spună toate chestiile astea locotenentului, care avea o plăcere unică și sadică să urle:

- Bastarzilor!

Bunică-mea a crescut opt copii, iar bunică-miu a făcut două războaie. El zice „de fapt unul singur, care nu se termină niciodată”, vreme de 15 ani n-a fost tată pentru opt copii (ori cincisprezece fac o sută douăzeci de ani!), mai mult decât o viață, a fost mai mult mort decât viu, deci dacă a scăpat de gloanțe pe front și în canara, nu are nicio importanță, era oricum mort. Acum își țara viața, ca pe o povară, nu avea de făcut altceva mai bun, ne spunea povești cu partizani, încurca întâmplările cu dezertori, iar eu îl contraziceam, nepermis pentru un copil, pentru lipsa de logică. Nu eram obligat să iau drept importantă istoria vieții lui. Secolul prezent trece mai repede decât cel anterior. Trăiam mai intens decât bunicul, chiar dacă a fost la partizani, a făcut războiul, a căzut prizonier pe toate fronturile. E mai ușor să fii prizonier în mai multe locuri decât într-unul singur, de unul singur, fără ca măcar să ai dreptul sau curajul să spui lucrul ăsta, cu cât viața e mai monotona cu atât trece mai repede, așa că viața de prizonier e lungă, dezertori vor fi la infinit, iar trădătorii au toate șansele nemuririi. Artosul este același pentru toți dezmoșteniții!

Marin SLUJERU

ALTE CAPTURI DE MARAMUREȘ

VAIET LA SIGHET

Prin anii '50, sighetenii au început să scoată la iveală tot felul de vehicule din vremea războiului, printre care și motocicletele (*MZ*, *Simpson* ș.a.). În centru, un evreu masiv explica neofiților secretele unor astfel de mașinării și făcea ture demonstrative. Într-o zi, motocicleta îi scăpă de sub control. Maestrul n-o mai putu opri kilometri întregi. Tot drumul semnaliză: „Oi, mamă! oi!”, îngrozind oamenii. Abia pe la Rona dihania se opri singură.

VIS DE IARNĂ

Doi frați săraci de pe sate și-au depus banii de porc *la Stoica – la Dracu, la Cluj*. Rămânând fără animalul rânduit de Sărbători, își cumpărară o oaie. O mânau la junghiere - unul cu o nuia, din spate, celălalt trăgând-o ușor, de-o sfoară: „te-te-te, te-te-te!... De Anul Nou, unul dintre ei avu un vis: mânca sarmale. Simțindu-le reci și cu seau, le puse la încălzit. Dintr-odată îi sări somnul: „N-am știut să le mănânc reci?!”

SLUGĂ LA DIRECTOR

Prin anii '50, directorul unei școli de lângă Sighet, învățător, îi convocă la el acasă pe cei trei profesori suplinitori locali. Avea de săpat beciul la casa în construcție. După câteva ore de muncă, veni prânzul: *coleșe cu sămăt'ישă*. „Apoi, aiasta nu-i *mâncare în lucru!*” – protestă unul dintre zilieri. „Atunci, *Mamica*, pentru domnul profesor să faci papară dintr-un ou!”- dispuse directorul neveste-sii. (*Doamna directoare* – fiică de preot – se văieta deseori: „Io, Regina balului de la „Coroana”, din Sighet, mi-am luat d'ibolul acesta!” Despre ea, un vechi camarad venit în vizită la director remarcă: „Toate bune, măi Mitică, da' tare hâdă slujnică ți-ai găsit!”)

Continuare în pag. 32

Dan MOLDOVAN

CULORILE VÂNTULUI

Dacă tot am ajuns în vârf, acolo de unde se deschid zările și se pot asculta șoaptele Lumii, mă opresc o clipă să admir orașul. Pare o machetă pentru copii, înălțimea de la care-l privesc îl depopulează-oameni și mașini dispar, rămân doar edificiile, liniile străzilor, panglica lucitoare a apelor, dealurile și munții care îl îmbrățișează. Și încerc, asemeni lui Vsevolod Ivanov, să văd *Culorile vântului*, dar mă forțez în zadar. Nu fac parte dintre cei dăruiați cu harul de a vedea ceea ce nu se vede, însă mă bucur că el ne-a povestit și nouă, acum aproape o jumătate de veac, cum vântul Siberiei poate fi și aspru și mângâietor, când vână, când cenușiu, uneori prieten, alteori dușman.

Nu văd astăzi culorile vântului care se plimbă tăcut prin *orașul meu*. Dar, ca prin vis, mă văd în pantaloni scurți alergând după minge în parcare din CIL sau jucând Țurca cu prietenii din cartier. Sunt toți acolo, strigând unii la alții, râzând fără griji, majoritatea juliți la genunchi. Fericiți. Mă văd cum sunt acum, afundat comod în scaunul negru capitonat, cu degetul oprit o frântură de timp deasupra tastaturii, nedumerit parcă, întrebător. Și o lacrimă pare să se prelingă din ochiul stâng, reflectare a neputinței, a frustrării, că întrebările rămân mereu fără răspuns, că răspunsurile nu se găsesc nici în cărțile de ieri, nici în cele de azi. Mă văd, mâine, pe același scaun comod, privind spre dealul drag pe care nu pot să-l mai urc, dar pe care îl cercetez totuși zilnic, cu gândul, cu amintirile...

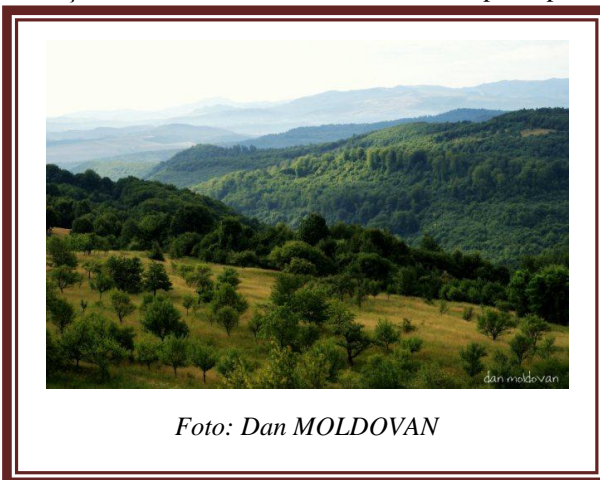

Foto: Dan MOLDOVAN

Aici pe deal am învățat să privesc, să văd ceea ce mi se arată, să-i înțeleg pe cei care au privit înaintea mea și au avut timpul și dispoziția sufletească să priceapă, să admire și să iubească ceea ce văd. Privesc valea împreună cu dealurile ca un *zip-zar* uriaș, armonia ei indiscutabilă cu Lumea, aura albăstruiie care o însoțește aproape tot timpul. Misterul care o învăluie, privită de aici de sus, farmecul, tremurul abia perceptibil al zărilor. Și nu mi mai este greu să văd, la rândul meu, mormintele de uriași, înșiruite unul după altul după un ritual cosmic, paznici definitivi ai lumii apuse. Par a fi gata oricând să se trezească, să se scuture de pământ, stânci și copaci, să-și întindă mâinile spre dezmoțire în cele patru zări, să pornească legănându-se spre Țara lor, țară lăsată nouă moștenire vremelnică.

Privind depărtările mereu aburite, mereu schimbătoare, nu-mi este greu să-i văd pe cei care au fost înaintea mea aici, scrutând la fel orizontul, știind că de acolo de undeva o să vină cete barbare. Mai întâi vor fi văzut lumina torțelor străpungând negura, apoi vor fi auzit zăngănitul armelor, nechezatul cailor, strigătele speriate ale femeilor și coconilor. La fel ca în *Deșertul tătarilor* pericolul vine de dincolo, din negură, din teamă, din nesiguranță, din întuneric. Pot rezista oare zidurile când frica s-a înșurubat deja în sufletele oștenilor?

Recunosc, nu pot vedea culorile vântului. Nu pot nici să-i înțeleg vorba, când aspră, când duioasă. Dar în timp ce privesc valea înstruțată de ceață, simt cum vântul mă împresoară din spate blând, cum șoptește cu glas de frunze și flori, cum miroase a miere și iarbă și fân. Degetele lui catifelate mă mângâie pe spinare, șoaptele lui mă adorm dar devin conștient cum un fior urcă încet pe linia arcuită a trunchiului până ce părul de pe ceafă mi se zbârleşte ca lupului alb care-și vede umbra proiectată pe discul inoxidabil al lunii. Atunci știu că vântul calduț și mătăsoș mă dezbracă gingaș de încă o frunză, mă dezgolește în fiecare clipă de viața mea, de amintirile mele, de carnea mea.

Așa plecăm- dezfrunziți de vânt și de timp, clipă de clipă, ceas de ceas, până nu rămânem decât un sac de oase albit de amintiri și de uitare. Intrăm în armonie cu Lumea și nu este nimeni care să ne oprească, nu este nimeni care să ne întoarcă din drum.

Nicolae CORNESCIAN

FOILETON: EXTREME (III)

5.

Priveam cu îndoială. Consternată și descumpănită, aveam senzația că mă aflu într-un vis hilar din care nu mai exista nicio cale de evadare. În remorca mașinii din garaj, învăluit în lumina apusului, găsisem un sicriu deschis, matlasat cu un material lucios, de nuanța nisipului umed. Perna cu margini dantelate păstra acea deformare, acea adâncitură ce mă făcea să cred că aici, în acest coșciug se odihnea un trup inert, necunoscut. Probabil că asemenea păreri se datorau surmenajului acumulat în ultimele ore. Închizând ochii, abandonată febrilității înverșunate, îmi aminteam vorbele Larei: „Întotdeauna ne simțim urmăriți. Chiar și de entitățile născocite doar de mintea noastră.” Îmi venea să strig după ajutor, dar realizam că totul era cât se putea de adevărat. Bănuiam că cineva înscenase totul, cu o meticulozitate de invidiat. Improvizând acest decor apocaliptic, reuși să mă aducă la marginea prăpastiei. Poate că respectiva scenă ar fi fost lipsită de orice teatralitate, dacă, pe moment, nu mi-aș fi amintit de el, de soțul meu. Chiar și mirosul care emana din cutia de lemn lăcuit amintea izul îmbătător al omului adorat. Și mai era și acel nasture de bachelită găsit chiar lângă pernă. Era nasturele cămășii lui. I-am observat lipsa în seara precedentă. Nu i-am spus nimic, bănuind că n-a observat acea absență.

Trebuia să revin. În caz contrar riscam să mă trezesc abandonată aparteurilor inutile. Totul era cât se putea de clar. Omul care înscenase aceste ghidușii urmărea un scop cât se putea de evident: inducându-mi teama și descumpănirea, ar fi izbutit să mă îndepărteze de soț. Ar fi anulat jocul meu, bazat pe regulile contrariului ori negării. Totuși, în această confruntare cu adversarul necunoscut, aveam un atu secret. De partea mea se aflau Edith și Lara. Formam un triunghi imbatabil. Consideram că nu era cazul să-mi înștiințez sora de această descoperire stranie. Nu voiam să complic scenariul

nostru și așa destul de confuz. Pe deasupra, dacă eram urmărită, aș fi deconspirat tainicului oponent acuitatea strategiei care dădea rezultatele scontate. Trebuia să acționez cu precauție.

Mă simțeam împovărată. Fără voia mea, trezindu-mă într-un fel de istorisire rocambolescă, goneam de-a lungul cheiului, pe drumul aproape gol, o dâră cenușie ce glisa înspre orizontul de aceeași nuanță. Arborii, meterezele, stâlpii de ciment ori anumite construcții portuare se succedau cu repeziciunea vântului potrivnic, lăsând macule de umbre evanescente pe sticla geamului întredeschis. Dintr-o realitate acaparantă răzbătea un miros puternic, impregnat cu amintiri de care nu izbuteam să mă debarasez. Persista ceva putred în aerul înserării, ceva ce absenta din memoria mea, aidoma trupului închipuit, lipsind din sicriul ascuns în remorca Opelului. În depărtare, undeva lângă far, ghicisem mijind luminile intermitente ale farurilor mașinii de poliție ori ale vreunui vehicul de intervenție rapidă. Trebuia să evit asemenea filtre. La un moment dat, după câteva clipe de cugetare, brusc m-am decis să abandonez șoseaua principală. Străbăteam un drumeag îngust, plin de hârtoape și bălți, ducând înspre estuar, spre locul în care deseori se întâlneau pescarii și muncitorii din port. Respectivul drum brăzda o pădurice întunecată, inducând dezolare și impresia că aici domnea o înserare eternă. *Dunav M* transmitea *Semiramida* lui Rossini. Însă, după trei minute, uvertura fusese întreruptă de vocea baritonală a crainicului anunțând ceea ce mi-a indus un profund sentiment de spaimă. Aflasem că în urmă cu câteva minute un pescar oarecare, numele căruia nu reușisem să-l rețin, găsisse pe malul fluviului un mort învelit într-un sac de celofan. Din descrierile ce au urmat reținusem doar câteva amănunte disperate. Dar, adunate într-o singură imagine, detaliile înșirate nu mi puteau fi de niciun folos. Mai ales că respectiva evocare abunda de termeni total necunoscuți, împrumutați, pesemne, din limbajul medical.

Am frânat brusc. Într-un târziu am realizat că mă-ndreptam înspre locul cu pricina. Gândul că zona putea fi împânzită de oameni în uniformă m-a făcut să mă cutremur. Mă aflam pe un teren minat. Vântul se întetea. Aducea miresme sărate, usturătoare chiar. La apus, cerul se învelea într-o țesătură fumurie, zdrențuită pe alocuri spre a permite ultimelor raze din acea zi să păteze pânza informă a Dunării. Asistam la un spectacol ireal. Câteva linii de un luciu metalic, ca de aur topit, demarceau bucăți mari de cer. Aveai senzația că din clipă în clipă acele fragmente, desprinzându-se de masa compactă de deasupra ta, se vor prăvăli asemenea tencuiei igrasioase. Și mai erau și arborii de alături, niște siluete înalte, legănate probabil tocmai de lumina care le contura formele bizare. În văzduh mustea ceva amenințător. Gabardina îmbrăcată peste flanela cu guler înalt îmi ținea de cald. Am zâmbit, dându-mi seama că între

hainele mele și scoarța copacilor zvelți nu exista nicio deosebire de nuanță. Am zâmbit, pentru că un asemenea gând soțul meu l-ar fi interpretat drept o comparație puerilă. Soțul meu...

Mă impacientam. Suspicioasă, am hotărât să mă izbăvesc de strania cutie din remorca mea și, în grabă, să mă întorc acasă. Ideea de a-i telefona lui Nick nu m-a încântat. Uvertura valurilor era mult prea răsunătoare. N-aș fi vrut să-l neliniștesc. La mai bine de douăzeci de pași în fața mea zărisem un luminiș, o zonă de formă dreptunghiulară, unde aș fi putut încerca să intru cu remorca. Era un spațiu propice. Probabil că mi-ar fi luat mai puțin de un sfert de oră să mă debarsez de încărcătura misterioasă și să reușesc să întorc mașina, ca apoi, în grabă, să urmez drumul de întoarcere.

— Ați pierdut ceva? mă trezi o voce de bărbat. Omul ivit de nicăieri purta o uniformă impecabilă, de un albastru celest, acel azur clar ce marchează zorii zilelor de septembrie. De aceeași nuanță erau chiar și ochii lui. Reci. Pătrunzători. Perfizi.

— Da, am mințit eliberându-mă de atracția privirii magnetizante. Am șovăit. Dacă n-ar fi urmat vorbele sergentului, probabil că aș fi cedat, aș fi mărturisit totul.

— Pot să vă ajut?

— Nu, am surăs. Nu e nevoie. Era un lucru prea puțin important, lipsit de valoare. Sinceră să fiu, încercam să schimb cursul discuției. Resimțeam o ușoară amețelă, iar acest drum îmi părea nesfârșit. E plin de gropi. Șofam cu precauție.

Vorbeam precipitat. Mă foloseam de enunțuri concise și scurte. Ceea ce etalam trebuia să pară cât se putea de firesc. Cu o prefăcută impresie de smerenie, am privit ceasul de la mână, dând de înțeles că mă grăbeam. Înțelegându-mi gestul, omul legii interveni pe un ton aproape autoritar:

— Nu aveți voie să înaintați. Va trebui să întoarceți, mă sfătuî indicându-mi locul în care aș fi putut încerca respectiva manevră. Sper să reușiți, zâmbi laconic pregătindu-se de plecare.

„Pleacă!” îi porunceam în gând, privindu-l cum se îndepărta. Recăștigându-mi încrederea, liniștindu-mă, am urcat în mașină, dar înțelegeam că aș fi comis o eroare gravă dacă în acel loc și-n acele minute m-aș fi încumetat să mă debarsez de povara din remorcă.

Fără sorți de izbândă, goneam pe șoseaua principală. Se întuneca. Știam că pentru un timp Nick nu se va apropia de sicriu. Nu se va apropia de mașină, de garajul pe care îl renovase în săptămâna de dinaintea accidentului. Și chiar de și-ar fi amintit după-amiezile destinate amenajării respectivului spațiu, cu siguranță că în următoarele zile n-ar mai fi cutezat să intre acolo. Se ferea de autovehicule, ajungând să ignore chiar și mijloacele de transport în comun. Sicriul, de fapt, putea fi ars. Dezmembrete și tăiate cu fierăstrăul din garaj, scândurile ar fi încăput în cazanul centralei termice.

Sigur, sigur că așa ar trebui să procedez. Pe deasupra, un asemenea mod de acțiune nu va lăsa nicio urmă certă. Nu admiteam ideea situației iremediabile. Indiferent de greutatea întâmpinate, mai mereu izbuteam să găsesc soluții optime. Undeva, la un nivel subliminal, începeam să mă tem că jocul inițiat devenea tot mai riscant. Deși Edith era sora mea, nu puteam să exclud ideea că între ea și soțul meu, în decursul câtorva luni, s-ar putea înfiripa ceva mult mai profund decât o simplă prietenie. „Chiar dacă aș încerca, îmi aminteam cuvintele ei, tot n-aș face-o cu sufletul. Poate doar dintr-o necesitate firească, iertată fie-mi gluma”. „Ironie?”, mă întrebam simțind o stranie durere, indusă de absența lui. Exista încă ceva. Ceva destul de subtil. Mă deranja faptul că în ultimele zile, în ultimele săptămâni, Edith mă telefona destul de des și de fiecare dată se interesa de scenele intime ale existenței noastre comune. Motiva aceste intervenții cât se putea de simplu. „Doar cunoscându-l în totalitate, voi reuși să-i deschid calea adevărului”. Mărturisea că un pronunțat dezechilibru fiziologic i-ar putea agrava situația. „Calmează-te, îi ziceam. Noptile petrecute aici, în casa mea, vor rezolva această dilemă”. Dar, spre surprinderea mea, ca și cum nu m-ar fi auzit, ca și cum nu mi-ar fi înțeles motivarea, Edith insista asupra acestor aspecte. Spunea că nu e destul. Că se cere mult mai mult. Că ar trebui să-i oferim totul. Ea, ce căuta ea într-o ecuație care n-o privea câtuși de puțin? Se putea vorbi oare de ură? În asemenea contexte gelozia nu însemna să-ți dorești ceea ce nu vei avea niciodată. Era mai mult decât atât. Din răutate, voiai ca nici omul căruia îi aparținea ceea după ce tânjeai tu să nu mai cunoască, să nu aibă, să nu stăpânească acest vis. „Te îngropi de una singură, aș fi vrut să-i zic. Nu vezi că te distrugi?” Pentru soțul meu, iubirea însemna cu totul altceva. Se clădea din zile, săptămâni, luni de cunoaștere, de conviețuire lipsită de răvnele de natură instinctuală. Din acel timp comun când între două suflete, între două minți se naștea ceva durabil, aproape etern. Din cuvinte și priviri, din tăceri și apropieri. Din seri în care ne retrăgeam în dormitorul lui și-i citeam zeci de volume din literatură clasică. Și chiar de adormeam împreună, în același pat, întotdeauna între noi doi exista cel puțin o carte. Și chiar de în acele nopți palma lui se odihnea în palma mea, înainte de toate simțeam căldura filelor cărții rămase deschisă. Apoi, în urma primului vis, asemuit continuării capitoului citit, ne trezeam și stingeam veioza. Însă corpurile ne rămâneau inerte, ca și cum s-ar feri să nu vânture aura încheșată între sufletele noastre. Ne doream multe. Mult prea multe. Dar eram mult prea raționali și nu ne permiteam ca o clipă de neatenție să distrugă ceea ce făuriserăm cu răbdare și meticulozitate, acea contingență bizară care urma să ne unească pentru totdeauna. Respectând timpul normalității, am dobândit exuberanța și fericirea visată. Și nimeni, absolut nimeni nu ni se putea

împotrivi, nu putea distruge ceea ce se născuse între noi doi, în noi. Pentru că nimeni nu putea înfrunta firescul acestei existențe.

Edith cunoștea povestea începutului nostru. Fiind o persoană puternică, dând dovadă de multă chibzuință, nu intervenea în respectiva relație. Nu-mi oferea povețe și nu încerca să afle mai mult decât îi povesteam. Totuși, în urma unei cine la care, la insistențele soțului, a participat și ea, mi-a mărturisit ceea ce nu reușisem să uit nici până în prezent: „Tipul acesta e mult prea complicat. În seriozitatea și prudența sa are ceva ce, pur și simplu, te dezarmează”. Era clar că în acele zile totul mi se prezenta în tonalități mult prea luminate. Nu luasem în seamă spusele ei. Însă acum, când mă simțeam secătuită de orice putere de ripostă, cuvintele ei, amintite spontan, căpătau alt sens. Sunau ca o amenințare. Și mai era și acest sicriu, strecurat în garajul meu de nimeni altul decât de un ins total necunoscut, de acel om care încerca și chiar reușea să complice situația ivită.

Întoarsă acasă, mă simțeam buimăcită și chiar începeam să-mi fac griji, cu toate că, deocamdată, totul părea cât se putea de obișnuit. Mă apostrofam.

Anteriorul periplu nu avea niciun sens. Doar teama și un acut sentiment de vinovăție m-au pus pe drumuri fără rost. „Nu merita osteneala”, gândeam intrând în casă.

Din dormitorul soțului răzbăteau acordurile

uverturii rossiniene. Hotărâsem să nu-l deranjez. Probabil că se odihnea ori, pur și simplu, se delecta cu ceva ce-l depărta de această lume, de această viață. Nu-i plăcea să intervin în timpul lecturii. Mă certa dacă-l întrerupeam în timp ce scria. Întotdeauna, în asemenea momente, simțindu-mă în spatele său, ridică mâna stângă și nici măcar nu-și întorcea privirea. Semnul era cât se putea de clar: trebuia să ies, să nu spun niciun cuvânt, să mă retrag până când va termina fraza ori paragraful. Apoi, găsindu-mă în bucătărie, în baie sau în dormitorul meu, tot el era cel care își cerea scuzele de rigoare. Îl înțelegeam mult prea bine. Îi zâbeam și-l rugam să înceteze cu asemenea copilării. „Când scrii, când făurești universuri posibile, ești orb și ești surd. Trebuie să simți ceea ce trece dincolo de orice percepție umană. Trebuie să pătrunzi în spații accesibile numai și numai sufletului tău”.

Probabil că exagera, însă, când îmi permitea să citesc anumite pasaje, într-adevăr, trăiam aceeași senzație de îndepărtare. Acolo, în acele fraze, erau alte lumi. Erau alte vieți. La fel de bizare ca și omul pe care îl iubeam tot mai mult.

Revenindu-mi, i-am strigat numele de câteva ori. Intram în fiece încăpere, dar nu primeam niciun răspuns.

— Unde ești? începeam să plâng. Nu reușeam să scap de imaginea sicriului din garaj. Închideam ochii, dar coșmarul puneă stăpânire pe întreaga-mi ființă. Închipuiam silueta trupului său întins pe podeaua din dormitor, în living, în hol, în baie.

6.

Șiruri de lumini amenințătoare profilau obiectele interiorului necunoscut. Repugnat, ca-ntr-un decor execrabil, mă simțeam a fi o jertfă sigură, căutând drumul eliberării dintr-un spațiu străin. Și la tot acest haos de păreri și simțăminte se adăuga

imaginea defunctului adus de valurile agitate ale fluviului îndepărtat. Holul mochetat ducea înspre dormitorul meu. Stăpâna aici un amestec de mirosuri bizare, înțepătoare, făcându-te să te simți robul acestei realități; izbăvit de forța amintirii, să te contopești cu ea, cu veridicitatea. Câteva obiecte de lemn lucios, de sticlă și piele confereau încăperii un aspect aproape anodin. Pereții aveau nuanța

nisipului uscat. Dacă aș fi încercat să îndepărtez storul de velur cafeniu, probabil că dincolo de el aș fi descoperit același zid masiv. Nu știam ce se afla în noptiera de lângă pat, dar nici nu mă interesa conținutul sertarului. Chiar și înțepătura de porțelan, în aripile căruia fuseseră înșurubate două becuri de un roșu aprins, n-avea nicio semnificație în mintea mea. Singurul lucru de care eram conștient că-mi aparținea era maculatorul de pe noptieră, caietul sustras din camera fiicei, plin de linii, pătrate, triunghiuri și alte figuri geometrice croind un labirint complex, harta locurilor aparent cunoscute. Femeia care își spunea Edith mă convingea că era soția mea. Într-un timp destul de scurt reuși să-mi câștige încrederea. În gesturile și cuvintele sale, prin tot ce-mi oferea, mă lăsa să înțeleg că nu-i eram indiferent. Înțelegeam suferința ei, cum înțelegeam și lupta pe care o ducea cu ea însăși. Dincolo de orice mască, ghiceam, totuși, durerea și impaciența ce o stăpâneau, o dominau, o distrugeau.

— Uneori mi se pare că-mi deduci gândul, chiar dacă încă n-am reușit să-i dau forma vorbelor, a cuvântului pronunțat, a sunetului. De aceea, prefer să tac și să-mi închipui că totul e cât se poate de bine, că, într-un târziu, vei înțelege totul și nu va mai fi nevoie de explicații deșarte.

O priveam cu uimire. Căutam să protestez:

— Nu uita că „mai târziu” uneori înseamnă „niciodată”.

— Știu, zise Edith. Există și oameni care îți aduc viața aproape de vis, doar că în visul lor viața ta nu există.

— Da, am bâiguit. Dar nu uita că și-n această viață, plină de singurătate, întotdeauna va exista cel puțin un om care ne va aștepta mereu și omul pe care nu-l vom uita niciodată.

Vorbeam despre persoane total diferite. Și ea înțelegea asta. Înțelegea totul. Aș fi vrut să-i povestesc de Elza, dar consideram că nu era nici timpul și nici locul potrivit. Nici măcar Larei nu mă încumetam să-i prezint acea poveste bizară în care Elza, soția mea, era unica persoană de care îmi aminteam. Evident că-n asemenea situații firească ar fi fost să încerc să caut răspunsul la întrebarea: „Oare se cunoșteau cele trei femei?”. Dar nu mă interesau asemenea ipostaze. Deocamdată nu prezentau nicio importanță. Mai degrabă ar fi complicat și mai mult scenariul haosului meu.

— Există niște însemnări, zise Edith, observând indecizia mea. Cu toate că le confereai forme literare, aveai obiceiul să notezi mici frânturi din viața noastră în caietele păstrate în biroul tău. Sunt acolo. La tine. Încuiate în al doilea sertar. Când vei fi dispus, ne putem apuca de lectură. Dacă vei dori, te voi ajuta să înțelegi ceea ce ți se pare destul de confuz.

Vorbea cu un aer aferat. Involuntiv, deconspira superioritatea pe care începea să și-o însușească. Avea convingerea că voi juca după regulile ei. Pe motivul ajutorului oferit, începea să mă domine. Poate chiar și dovezile, o mare parte din oglindirile trecutului meu, erau de partea ei. I-ar fi fost utile în lupta pe care o ducea doar în favoarea mea. Dorea să înving, să înțeleg cine sunt; imaginându-mi ceea ce putea exista, să cred că a fost, s-a petrecut, iar între închipuire și realitate nu exista nicio deosebire majoră. Trebuia să cred că Edith era soția mea. „Și atunci, mă întrebam, și atunci cine era mortul ce-mi semăna atât de bine? Și de ce nu mă puteam izbăvi de imaginea Elzei, invadându-mi închipuirile, dominându-mă?”

Simțindu-mă istovit, m-am scuzat și m-am retras în dormitorul meu. M-am încuiat. Elza era aici. În gândul meu. Ajungea să închid ochii și o simțeam alături. Întotdeauna adormeam în brațele ei. Oarecum, invers. Pentru că, în unele nopți, nu doream să simțim nimic din ceea ce aparținea instinctelor. Simțeam cu totul altceva. Ceva divin. Înainte de a pătrunde în vis, tresăream. Amândoi. Atunci izbucnea acea văpaie neînțeleasă. În pieptul

ei lipit de spatele meu gol. O flacăra ireală mistuind două foi de hârtie, două frunze uscate. Nimicindu-le din centru. Din interior. Migrând înspre margini pentru a lăsa cavitatea necesară eliberării sufletelor ce urmau a se contopi, a croi ceva ca o membrană de întuneric pe care se proiecta visul nostru comun.

Dar nu reușisem să adorm. Brusca, mi-am amintit de pozele făcute în ziua nașterii fiicei. Știam că ele se aflau într-un album cu coperte negre, învelite în piele lucioasă. Dar nu-mi aminteam unde puteam să-l pun. Ba da! Știam că erau în sertarul din birou. Însă în care birou și în care casă? Dacă aș fi reușit să găsesc fotografiile, aș fi avut, cel puțin, un reper sigur. Din acel moment puteam să încep totul. Căutările, amintirile, viața mea.

— Edith! am strigat din răsuputeri, descuind ușa dormitorului.

Femeia venise în grabă. Presupuse că s-a întâmplat ceva rău. Prins în impas, descumpănit, încercam să mă calmez, să-mi revin. Aș fi vrut să-mi cer scuzele de rigoare pentru tonul și, mai ales, pentru atitudinea manifestată, pentru acea izbucnire necontrolată care mai degrabă i se putea atribui vreunui dezaxat decât persoanelor raționale.

— Ce-i? Ce-ai pățit?

Când s-a apropiat, am prins-o de umăr. O strângeam cu putere. Ceva sălbatic și nefiresc creștea în ochii ei. Nu puteam să-mi revin. Din contră: deveneam tot mai agasat, plin de ură și dorință de a termina acest joc stupid chiar și cu prețul vieții unuia dintre noi. Spre binele Larei. În favoarea Elzei. Eram predispus pentru orice. Și dacă în acele momente aș fi zărit vreun cuțit prin preajmă, cu siguranță că m-aș fi repezit asupra lui. Înghățându-l, aș fi ciopârțit tot ce făcea parte din realitatea mea și ce nu-și găsea loc în trecutul pierdut.

— Unde e? Unde e albumul cu fotografii? strigam observând pentru prima dată frumusețea decadentă a ființei din fața mea.

— Revino-ți! insistă femeia. Calmează-te! Privește-mă în ochi și spune-mi, recunoaște-mi că întotdeauna m-ai iubit doar din milă. Din compasiune, deoarece exista un suflet străin în viața ta. Iubeai și iubești o persoană închipuită ce îți stăpânește mintea, îți domină inima. Un om inexistent. Prezent doar în textele tale. În ficțiuni.

Cum își permitea? Nu suportam asemenea calomnii. Practic, relatările ei, rostite pe un ton atât de credibil, accentuau și mai mult boala de care sufeream. Ce? Ce voia să-mi demonstreze această ființă? Elza exista și nimeni, absolut nimeni nu-mi putea dovedi contrariul.

— Unde e albumul? am repetat.

— Unde e compătămirea ta?

— Vreau s-o văd pe Lara! am răbufnit căutând să aduc la lumină legăturile esențiale, închegând între două lumi total diferite – lumea de aici, din această casă și universul în care mă

simțeam liber și lipsit de griji – spațiul populat de prezența Elzei.

— Lara? s-a mirat Edith. Așezându-se în fotoliul de lângă geam, a continuat pe un ton împăciuitor: te rog, te implor să n-o amesteci pe Lara în această poveste plină de nonsens. Fiica noastră nu merită o asemenea soartă. Nu merită asemenea părinți.

— Fiica noastră? am strigat.

Au urmat clipele tăcerii depline. Aici, între acești pereți, nu ajungea răsunetul liniștitor al valurilor Dunării. Fluviul aparținea altei realități, depărtării prezente îndărătul stăvilor de neînvinș. Un singur drum ducea într-acolo. Drumul ce începea pe limanul visului meu, străbătea spații lipsite de prezent spre a sfârși în trecutul fericirii promise.

— Privește! zise Edith deschizând sertarul biroului de care se sprijinea cu cotul stâng. E albumul pe care-l cauți.

Ca un bezmetic, repezindu-mă asupra caietului cu amintiri, i-am mulțumit și, inconștient, i-am sărutat obrazul fierbinte. Într-adevăr, pozele erau aici. Toate. Copaci și iar copaci. Zeci de copaci. Sute. Zvelți și înalți. Desprinși de estomparea apusului umplând planul secund. Frunzele aveau nuanța aurului topit. Acopereau pământul nisipos cu pledul de o frumusețe aproape ireală. În apropierea tulpinilor se înălțau grămezi de pietre albe. Pe una din poze o cărare de nisip cobora înspre un gard presupus. Cel puțin așa reieșea din umbra surprinsă. Mai existau acolo și câteva irizări stranii. Nu le deslușeam sensul, dar presupuneam că prin apropiere se putea afla ceva reflectorizant: sticlă, metal, apă.

— Îmi spuneai că nu spațiul doreai să immortalizezi, ci clipele acelei toamne de basm. Era ziua în care am dat naștere fiicei tale.

— Încetează! m-am repezit asupra ei, cu greu abținându-mă să n-o lovesc. Tu nu ești mama ei! Tu nu ești soția mea! Simțeam că cedez. Și poate că așa fi recurs la acte regretabile dacă în secunda imediat următoare n-aș fi văzut ceea ce m-a făcut să mă cutremur. Pe una din poze, jos, într-un triunghi alb, erau caligrafiate următoarele cuvinte: „Pentru Edith și Lara, unicele femei din viața mea.” Era scrisul meu. Nu-mi venea să cred, dar numele ei era acolo, pe acel dreptunghi de carton, pe acea amintire.

— De dragul fiicei, te implor să încetezi, șopti ea printre lacrimi.

— Cine ți-a permis să-mi strici fotografia? Credeai că, imitându-mi scrisul, vei reuși să mă minți? Am să plec de aici. Pentru totdeauna.

— N-ai să pleci, mă combătea ea. De dragul Larei, îmi vei rămâne alături. Fata este fiica ta. Și nici nu știi cât de mult suferă văzându-te în asemenea ipostaze.

— Taci! strigam simțind că începeam să o iau razna.

— Bine, spuse ea pe un ton domol. Am să tac și am să-ți las timpul necesar pentru meditare. Iar într-un târziu ai să înțelegi că tot acest circ nu face altceva decât să agraveze și mai mult sănătatea ta și așa destul de precară. Dacă ți-aș fi dorit răul, te-aș fi lăsat în pace. Nu-ți cer nimic. Nu insist să-ți amintești viața noastră de dinaintea accidentului. Gândește-te, însă, că am putea relua totul, am putea începe de la zero, de la nimic. Treptat, locuind împreună, va fi imposibil să nu reușim să ne îndrăgostim unul de celălalt. Va urma acel respect reciproc de care îmi vorbeai și încercai să mă convingi că ne va ține uniți pentru totdeauna.

— Tu nu ești soția mea, stăruiam în convingerile mele.

— Încearcă, zise ea. Prefă-te, dacă asta vrei. Măcar pentru fericirea fiicei noastre.

— Edith, mă linișteam ingenunchind în fața ei. Soția mea locuiește în apropierea fluviului. Se numește Elza. Pricepi? Elza...

— Știu, zise femeia nesperat de convingător. Mă bucur că ți-ai amintit acest amănunt. Vezi, zise zâmbind, Elza e tocmai prenumele pe care obișnuiesc să-l folosesc când mă aflu între străini. Îți amintești de câte ori, în verile petrecute pe litoralul Mării Adriatice, îmi ziceai Elza? Chiar și în spații virtuale, pe Facebook, spre exemplu, doar la insistențele tale mi-am păstrat acest nume. În copilăria mea exista un om ce-mi zicea așa, îmi zicea Elza. Acest om îți semăna al naibii de mult. Era tatăl meu.

— Ce a fost, uneori se uită. Ce-ai fi vrut să fie și nu s-a petrecut rămâne-n amintiri, definindu-ți trăirile, emoțiile, așteptările.

— Nu-nțeleg!

O priveam cu indignare. Nu cedam. Îmi mențineam poziția de atac. Doar așa puteam să fiu sigur că adevărul era de partea mea. Orice accept, orice întărire a vorbelor ei m-ar fi adus pe un drum greșit. Abia acum, aici, alături de Edith, recunoșteam sorginta fricii ruinându-mă asemenea organului bolnav, alterându-se, putrezind, contaminând alte organe. Un gol întunecat creștea în mine. Ceva dureros și înfiorător. Inima suferinței și singurătății excesive. Și acest organism viu palpita tot mai intens și tot mai zgomotos. Elibera sunete asurzitoare, percepute doar în interiorul meu; sunete asfixiante. Doar în prezența Elzei înceta totul. Doar în casa ei.

— Tu nu ești soția mea, repetam cu glas bolnăvicios.

Deznădăjduită, mi s-a părut că ea încerca să mă ignore. N-a spus nimic. S-a ridicat și s-a îndreptat înspre ușa rămasă întredeschisă. Dar n-a ieșit. Hotărâse doar s-o închidă. Se temea să nu fim auziți de Lara. M-a rugat să aprind veiozele. M-am supus. Instinctiv. Era un gest atât de firesc, încât nici măcar nu necesita vreo judecată prealabilă. Când începu să se dezbrace, m-am întors înspre geam. Lumina reclamelor multicolore, dizolvându-

se în lumina lunii suspendate deasupra bazilicii de lângă scuar, era încărcată de irizări metalice, stridente, orbitoare. În conul privirii mele, căutând punctul ipotetic de pe malul fluviului, aceste scânteieri tăioase mișcau arborii înveșmântați în propriile umbre. Uneori, între două siluete de formă tubulară se strecura umbra vreunui străin grăbindu-și pasul în direcția Dunării. Alteori, la marginea șoselei cu patru benzi, opreau taxiurile de un galben fosforescent. Cineva cobora. Cineva urca. Indiferent de oră, urbea fremăta, trăia, respira.

— Nici să nu te gândești! șoptisem surprins de senzația percepută în urma contactului nesperat. Pielea mâinilor ei era caldă. Mirosea plăcut, îmbătător. Nu mă puteam împotrivi, cu toate că nu încetam să pâlăvrăgesc și să sudui, să încerc s-o îndepărtez. În asemenea momente cuvintele nu aveau niciun sens.

— Uită-te în ochii mei, zise ea.

— Tu nu ești...

— Ființa ta fictivă locuiește pe strada estuarului la numărul douăzeci și șapte. Așa-i? aștepta să-i confirm spusele.

Mă simțeam vrăjit de privirea femeii din brațele mele. Lipsit de forța protestării, am șoptit un „Da!” prelung. Înțelegeam cât de departe reușisem să ajung.

— Te voi dezamăgi, dar la respectiva adresă în prezent se află cimitirul catolic. Nici nu-i de mirare că și fiicea noastră îi povesteai de morții scoși de brațele fluviului pe un mal prezent doar în imaginarul tău.

— Taci! am răbufnit. Ți se pare că nu pricep manierele de care vă folosiți?

— Ne folosim? se miră Edith.

— Da. Vă folosiți. Tu, Lara și Elza.

— Ai avut o zi grea, continua să-mi explice. O zi dintr-o altă realitate, din ficțiunile tale de care nu reușeai să te debarasezi. De câte ori intram în biroul tău, mă dădeai afară. Scriai. Vorbeai de unul singur. Tăceai și ascultai voci inexistente. Apoi te apucau și notați tot ce-ți trecea prin minte pe foile împrăștiate și acum pe masa de birou. Tăiai unele pasaje. Mă întrebai ce simt femeile în anumite situații. Spuneai că nu vrei să greșești. Ziceai că ceea ce găsisese Elza ar trebui să întregescă imaginea descrisă de tine, din partea ta. Ce simt femeile?

Nu izbutisem să protestez. Simțeam că mă sufoc. Nu reușeam să deosebesc izurile respirațiilor noastre. Respiram în același ritm. Sacadat. Frenetic. Asurzitor. Ochii ei aveau nuanța ochilor femeii care locuia în apropierea fluviului. Albastru ireal. Ea... cine era ea? Cine era Edith? Oare chiar era soția mea? Și cine era Elza în tot acest haos de păreri și dorințe? Era un suflet necesar, ajutându-mă să îndur starea de catalepsie în acele zile atât de confuze. Pentru tot ce-mi lipsea și tot ce-mi oferea doar prezența ei, înțelegeam cât de mult începeam s-o ador, învățam s-o iubesc.

ALTE CAPTURI DE MARAMUREȘ

Continuare din pag. 25

CONFESIUNE RATATĂ

Tot pe atunci și tot în satul acela, același învățător-director se îmbătă la bufetul din centru. Suplinitorul de matematică și milițianul îl petrecură acasă, cu grijă - îl duceau de umeri, din lateral, pe cărare. “Am niște probleme, măi băieți...” - se scuză oarecum învățătorul, ajuns în livada casei. Suplinitorul sări isteț: “Cam des, domn' director, cam des...”

- Soarele vost'! Di'p'ce-mi pășiți iarba, mă? - se trez domn' director.

BINEȚE

Învățătorul-director Dumitru urca greu ulița, În Poderei. Deodată, o nevăastă „țâșni” dintr-o casă în ocol, își desfăcu picioarele, își suflecă *sumna* și...

Piși, Ileană, piși? - salută învățătorul.

Piș, Mitică, piș... - răspunse femeia

ELICOPTERUL LEIT

„CIL”-ul, Combinatul de Mobilă din oraș avea mii de angajați. Acolo lucra și prietenul meu, S. „Eram fericit. Cunoșteam pe toată lumea, aveam vreo sută de prieteni” - îmi povestește el. „Chiar dacă, pentru a ajunge la diverși șefi și șefuți, la etajul II al Sediului, trebuia să urci vreo ...200 de etaje. Nu conta.”

Pe la mijlocul anilor '80, veni în „vizită de lucru” la Combinat însuși Ceușescu. Ateriză chiar în piațeta din față sediului. A doua zi, S desenă întocmai elicopterul prezidențial, pe o foaie de placaj. Creionul de lemn era foarte potrivit pentru asta, scriind ușor „în toate părțile”. Folosi și culori. „Bravo! - îl felicită maistrul - , te propun la Proiectare!”

În aceeași zi, însă, S fu chemat în laborator secției. Îl luară în primire doi străini, în civil:

”To'arășu', dumneata nu-ți dai seama ce-ai făcut! Dacă cineva copiază elicopterul to'arășului Președinte? Să dispară!” „Să nu te mai prind cu așa ceva, că te dau afară!” - încheie muștruluirea maistrul, de față cu cei doi străini. Așa că, omul nostru își aruncă opera la tocător.

Atunci se sfârși și cu "fresca", o foaie de placaj pe care prietenul meu desenase mutrișoarele colegelor din secție. Fetele stăteau la coadă, emoționate, pentru a poza. Până acolo încât, în ziua în care îi venea rândul, Anuță, săpânțanca, apăru cu un „permanent” impozant, în locul coadelor lungi: „Șonilă, astăzi io îs la rând!”

Continuare în pag. 34

Pablo ROMANIUC

CĂMAȘA LUI NESUS (III)

SCENA III

Muzica porni din nou. Lumina reflectoarelor se mărește. De data aceasta scena este pregătită în stil popular. În fundal apare o căsuță, un gard de nuiele, cu ulcioare pe stâlpii de la porțiță. În spatele căsuței – un peisaj de vară. Se aude cântecul cucului, ciripitul păsărilor. Totul – pe un fond muzical a lui Vivaldi „Anotimpurile”. Lângă gard, pe o scenă deschisă, apar, îmbrăcați în costume populare:

Actorul 7 : ... Când a murit tata, eu eram încă micuț. Despre aceasta mi-a povestit vecina, care mă îngrijea în urma morții celor dragi... Erau ani tulburi!.. O parte mai țin minte, restul am uitat. Cel mai bine mi s-a întipărit în minte povestea, pe care mi-o povestea bunicul Gheorghe. Deși eu pe atunci încă nu știam cum s-o denumesc, totuși mi-a rămas în minte ca o frântură de gând, pe care mai târziu am intitulat-o „Un vis de iarnă”... Și așa a rămas pentru mine - cea mai frumoasă poveste!.. Ascultați-o , - spuse el, făcând un pas spre stânga, către o laviță din două scânduri. – Ascultați : „... Era o iarnă cum nu s-a mai văzut!.. Totul era cuprins de omăt, vântul viscoala zăpada în curte. Nu se vedea nici o casă pe ulița toropită de troiene... Era ca într-o poveste adevărată!.. Când bunicul se apuca de povestit, în casă totul parcă devenea poveste...”

Vocea : Poveste... Ar fi mai bine să te întorci la povestea despre El...

Actorul 6 : (Se arată îmbrăcat ca și-n scena II): Noi L-am căutat, dar nu l-am găsit.

Actorii (toți, în cor): - Nu l-am găsit!..

(*Tăcere profundă*)

Actorul 7 (Se apropie de grupul de Actori): Povestea bunicului este doar un interval, care mi-a limpezit capul de greutatea gândului de a-L căuta.

Actorul 4: Atunci să nu mai stăm, să pornim din nou la drumul lung și greu!..

Vocea : ... La drumul lu-u-u-ung!..

Actorul 1: Ultimele vești, care au ajuns până la mine din sud, spun că El era un independent, inegal, un nemuritor...

Actorul 2 : Da, da, El era un singuratic.

Actorul 3 : El era cel mai curat dintre toți.

Actorul 5 : El știa tot despre tot existentul.

Actorul 6 : El avea cea mai mare putere dintre Actori.

Actorul 1 : El cunoștea mișcarea primordială, gemenele, primul punct al mișcării.

Actorul 4 : Fiindcă El era unic prin sine-și și în toate.

Actorul 1 și Vocea : El a introdus ordine în cea mai mică părticică a mișcării, chiar și în cel mai mic firicel din praful din noi, care, de atunci are povestea sa proprie, cântecul său.

Actorul 2 : Ieri am fost obligat de gând să opresc fluxul gândirii; nu știu cine, șezând pe tronul gândului meu, trezea apa din marea simțirilor – libere, curate, ca de cristal. Dar eu am aruncat ceea ce era de ne-trebuintă, precum furtuna pe mare, ce aruncă corăbiile pe stâncile malurilor, unde domnește liniștea, ceața de vis...

Actorul 3 : Și eu am aruncat din mine tot ce era de prisos, oprind în suflet doar primăvara și floarea curată de măr.

Actorul 6 : Cineva spunea că L-ar fi văzut lângă mare, la umbra unui falnic copac.

Actorul 4 : Poate a fost doar umbra unei închipuiri.

Vocea : ... Umbra unei închipuiri...

Actorul 5 : Cei ce L-au văzut erau robii gândurilor.

Actorul 3 : Robii tuturor : cunoașterii copacului, a cerului, a elementelor.

Actorul 2 : Disimulându-le, ei, robii gândurilor, credeau că, ridicându-se, nu vor mai cădea. Prin cădere ei s-au ridicat din nou până la un nou ecou al căderii.

Vocea : Asonanța tuturor lucrurilor era numai și numai El!..

- Actori, căutați-I!.. – Căutați-I!..

Mavka : Căutați-I!.. – Căutați-I!.. Așa cum îl caut și eu pe **Lukaș**, Flautul, care până și azi mai brodează cu taina lui pădurile, copacii, stâncile, apa cântecului, ce m-au divizat până acum, ne dându-mi puterea de a mă ridica dincolo de orizont.

Vocea : Fiindcă a început anotimpul frigului, le-a acoperit pârintește, făcându-ne semne că floarea primăverii este datoare frigului, că noi trebuie să existăm în frig și în veșnica ardere.

Actorul 3 : Ieri am fost trei. Am intrat în biserica cuvântului. Eu m-am obligat să desenez, pe locul unde am stat, trei cercuri, trei triunghiuri, trei cruci și diferite semne geometrice. Ieșind din biserica cuvântului, noi am plecat să căutăm alți Actori...

Actorul 7 : Vreau să adaug că din Est ne-a sosit vestea cum că El a fost în locurile acelea, că toți au simțit urmele lui, dar nu țineau minte chipul Lui.

Pe scenă încet-încet se sting reflectoarele, muzica lui Vivaldi se oprește. De undeva răsună un străvechi colind „Vinul roșu” :

Pomul verde, duminică dimineața sădit. (2)

Și cu apa din curata fântână udat,

Pomul verde, duminică dimineața sădit,

Ah, dă-mi Doamne, o sabie strălucitoare,

Verde.

Din creangă cucul să-l scobor,

Verde.

În grădina tatei s-o aduci,

Verde.

În grădina tatei, pe nucul meu,

Verde.

Ca el să-mi cânte dimineața,

Verde.

Dimineața să cânte, pe mine să mă trezească,

Verde.

Pe mine să mă trezească, focul să-mi aprindă,

Verde.

Focul să-mi aprindă, oaspeți să aștepte,

Verde.

Oaspeții să-i aștepte, mesele să le așterne

Verde.

Primul oaspete : prealuminatul soare,

Verde.

Al doilea oaspete : luna prealuminată,

Verde.

Al treilea oaspete : stelele mărunte,

Verde.

Se aude ecoul vocilor. Odată cu el, în ritmul muzicii se sting și ecourile celorlalte Voci. Iar undeva în colțul scenei iluminat de reflectoare cu lumina portocalie, stă Actorul I.

Actorul 1 : Luați aminte!.. Noi suntem cei, care am scris istoria nevăzutului, am conceput-o în imaginația proprie, fiindcă știam că El trebuie să existe în noi, ca nucleul în microcosmosul vieții. Privitorule, tu ești martorul existentului, gândește-te la Om, renunță la ideile eunucilor cuvântărilor, care nasc nepăsarea, îngâmfare, mândrie, egoism, păcatul ne iubirii, neînținerii la cunoașterea Omului. Aura Lui din inima ta este umbră de strigătul păsării de noapte. Dar tu caută-te în El pe tine însuși, bucură-te că te-ai născut și că știi să gândești!..

Vocea Actorului plutește ca sulițele soarelui fierbinte, după care se sfărâmă, ca nisipul, ridicat de

ALTE CAPTURI DE MARAMUREȘ

Continuare din pag. 32

NUI CUM O FO'...

Toamna târziu, un domn angajează un cosaș de pe sate, în piața Băii-Mari. Îl duce și îi arată unde are serviciul, apoi casa și pajiștea. Nu trec două ore și năimitul se prezintă la firma omului: „am gătat!”. Uimit, acesta vine să „recepționeze” pajiștea cosită. Vede că iarba e ciumpăzită ici-colo, nici vorbă de cosit.

- Apoi, unchieșule, pentru așa muncă, eu nu plătesc!

- Da' cum, domnule, să nu plătești?...

- Țasta-i cosit?

- Noa, bine, domnule, da' tătuși, nu i cum o fo' ...

STRĂINA...

Anii '60, dimineață de vară.. Pe o stradă din apropierea centrului, trece o țarancă cu desagi. În ancadramentul unei ferestre înalte, o notabilitate a locului tocmai trage perdelele; poartă o - cămașă lungă, de noapte și un fes cu ciucalău.

- Nu cumpără mă-ta lapte, mări prunc?" – strigă femeia ajunsă în dreptul casei.

- Cum vorbești?! Tu știi cine-s eu? 'Ț-arăt eu ție! – izbucnește micul om de stat și de partid, gata să cadă de pe scaun.

Mirată, femeia face repede colțul, hurducându-și desagi: „Uă de mine!”

Foto: Marin SLIJERU

vântul în întuneric, care încetul cu încetul pune stăpânire pe amfiteatru, pe totul din jur...

Va urma.

Vasilisia Lazăr-Grădinariu

RĂFUIALA

(Roman)

I

– Mă duc eu cu taică-tu la plug.
– Asta-i bună! Mamă, văd că mă consideri încă un copil.

– Păi...

– Nu! Îi reteză băiatul vorba.

– Cum nu?!

– Nu mai sunt mic, mamă!

Maică-sa îl privi cu o duioșie pe care nu și-o putea ascunde. Mihai, ca să evite prelungirea acestor clipe de tandrețe, zise:

– Am plecat, mamă! Cred că tata a aranjat totul. Ne aștepți cu masa deseară.

După aceste cuvinte, băiatul ieși din bucătărie, Maică-sa rămase o clipă nemișcată, ascultând pașii îndepărtându-se și privind locul unde stătuse cu câteva clipe în urmă, acesta.

Într-adevăr, fiul ei crescuse, terminase armata acum câteva luni, se maturizase, era acum bărbat în toată firea. Doar ea nu-l vedea, nu voia să-l vadă așa, deși știa că de foarte mult timp acesta se desprinsese de poala ei, ieșise de sub aripa acelei iubiri sufocante, specifică mamelor. A cerut să fie independent, să aibă „personalitatea” lui, lucru care a durut-o mult la început. Avea senzația că-l va pierde definitiv și nu putea nici în ruptul capului să accepte asta. Cu timpul a început să înțeleagă că temerile ei sunt fără teme. Mihai a reușit să se detașeze, dar fără a o vitregi de dragostea lui fiască; nu prin răceală sau ceartă, ci prin acea blândețe și siguranță, care întotdeauna se impun.

În curtea mare, Grigore, tatăl lui, înhăma calul. Mai avea de încheiat doar câteva curele. În căruță, plugul cu o roată aștepta impasibil.

– Crezi că terminăm de arat astăzi? întrebă Mihai.

– Da, deseară suntem devreme acasă.

– Deschid?

La încuviințarea lui taică-su, băiatul se îndreptă spre poartă. În locul lui apăru maică-sa, care, făcându-și de lucru pe la căruță, zise:

– Grigore, să nu-l lași numai pe Mihăiță la coarnele plugului!

– Lasă, n-avea tu grijă, nu vezi că e mai vânjos ca mine?

– Eeei, da!... E mai vânjos ca tine... îi răspunse lui bărbatu-său cam iritată, Ioana.

Băiatul, bănuind ce se discută, zise:

– Tată, mergem?

– Mergem! Apăi, noi plecăm! mai zise către nevastă-sa, urcând.

– Spor la treabă!

Calul, la primul „hai” al stăpânului, urni căruța, trăgând-o după el în drum, unde se opri un pic.

– Lasă, Mihăiță, că închid eu poarta. Urcă-te și tu!

– Gata, am închis-o eu! zise Mihai și sări sprinten pe grapa de nuiete, lângă taică-su.

– Aveți grijă de traista cu mâncare!

Aceștia o liniștiră, dând afirmativ din cap. De dimineață, după lungi discuții purtate în bucătărie, Mihai reuși să o convingă pe maică-sa că nu are niciun rost să vină cu mâncare caldă, la prânz, tocmai unde aveau ei de arat.

Totul era gata de drum. La un „dii”, puțin mai răstit, calul o luă din loc la trap ușor, urmând drumul care însoțea apa ce trecea prin mijlocul satului.

– E timp bun pentru arat.

Băiatul se mulțumi să dea afirmativ din cap.

– Astăzi terminăm de plug pe anul ăsta.

Și de data aceasta, Mihai aprobă, doar dând din cap. Nu, nu era supărat, numai că se simțea mai aproape de taică-su atunci când nu-și vorbeau, asta nu însemna că nu îl asculta. Ori de câte ori, acesta îi dădea o învățătură ori îi explica ceva, băiatul îl asculta atent și Grigore știa lucrul acesta și mai știa că asupra aceleiași probleme nu avea de ce să mai revină vreodată.

După tentativa de a lega un dialog, taică-su tăcu și doar din când în când scotea câte un „aaa” prelung pentru a atrage parcă atenția calului că stăpânii lui sunt încă acolo. Mihai își spionă de câteva ori tatăl cu coada ochiului și îl surprinse cu privirea ațintită înainte, cu biciul într-o mână și hăturile în cealaltă, ducând uneori mâna la pălărie pentru a saluta sau a răspunde la salutul concetățenilor cu care se întâlneau, îi admiră fruntea înaltă, spatele drept, precum și noblețea pe care o emana întreaga lui făptură.

După un timp, ajunseră la o răscruce de drumuri, unde încetiniară pentru a vira la dreapta.

Coborâra amândoi deoarece drumul începea să urce panta unui deal, devenind destul de anevoios.

Dimineața era răcoroasă. Pomii, îmbrăcați în veșmânt alb, așteptau răbdători ca soarele să fie ceva mai generos. Primăvara venise cu o oarecare siguranță, doar niște nori, întârziați, epuizați parcă, se abătuseră peste fire, lăsându-și în urmă hachițele și adăugând peste albul primăverii un strop din ceea ce fusese iarnă.

Soarele urcase mult. Trei sferturi din ceea ce aveau de arat, terminaseră deja. Calul își mânca porția de ovăz dintr-o găleată de plastic. Mihai și Grigore, se așezară lângă un cireș, care crescuse pe hat, și începură să mănânce de prânz. După ce terminară, băiatul aruncă resturile de pâine la botul calului, apoi scutură prosopul și îl băgă în traistă.

Taică-su se întinse pe iarba crudă și, punându-și mâna sub cap, încercă să ațipească. Mihai își aduse un genunchi la piept, îl cuprinse cu ambele mâini, și începu să privească împrejurimile.

Lotul lor sau blana, cum își numeau țărani din partea locului bucata de pământ arabilă, era situat pe coasta unuia dintre dealurile ce înconjurau satul vecin – sat așezat ca în fundul unui vas de lut, cu majoritatea caselor amplasate pe marginile drumului principal și care tăia pe din două această imensă văgăună, continuând cu unul din capete să scapete dealul și să facă legătura cu satul de unde plecaseră de dimineață la plug. Pereții acestei depresiuni erau mozaicați cu bucăți inegale, unele așezate paralel cu zarea, altele voind parcă să plonjeze în mijlocul depresiunii, bucăți având culori diferite, de la cea a pământului reavăn, proaspăt întors de plug, la auriul miriștii de toamnă, de la cenușiu de cătini ce populează pâraiele și râpele, la verdele crud al ierbii în primăvară. Privite de sus, în miniatură, coroanele albe ale pomilor, ori casele, unele cu acoperișurile de șindrilă înnegrită de vreme, altele de țigla roșie, dădeau peisajului culori puternic contrastante, reliefate de lumina soarelui care strălucea cu tărie pe cerul de un albastru cristalin.

Mihai se opri din contemplare când simți că taică-su se ridică în capul oaselor, căscând ușor:

– Vezi, măi Mihăiță, zise taică-su după un timp, am putea să luăm în arendă, cu vreo sută de lei, pârloagele acestea și să le muncim, iar pe toamnă să scoatem pe ușor doi-trei saci de boabe de pe fiecare.

– Ar fi o idee...

– Dar, nu. Ce-ar zice lumea din sat? „Uite, mă, la alde Tudorache, nu-i ajunge cât pământ are”. Dar pe mine nu m-ar supăra, fiindcă tot ciudoșii ar spune lucrul ăsta. Să zicem, îi dai omului o sută pe pârloagă, apoi te apuci de muncă. O întorci din toamnă, duci câteva căruțe de gunoi de grajd, o ari din nou primăvara, semeni, prășești, culegi. Al doilea an, când te duci să o arendezi încă o dată – fiindcă să faci dintr-o pârloagă blană bună, nu rentează să o arendezi un singur an – te pomenești că respectivul proprietar nu ți-o mai dă la același

preț, uneori îl crește atât de mult încât renunți, alteori, când proprietarul vede că ai pus blana pe picioare, nu o mai arendează deloc, încercând să profite de avantajele. Acum nu zic că nu ai găsi și oameni cu care să te învoiești pe mai mulți ani la rând, dar nu vreau. Parcă nu am pământ atât cât ne trebuie?

Apoi, stând un pic pe gânduri, zise:

– Poate nu chiar atât cât ne trebuie... În fine...

În timp ce taică-su expunea cu glas monoton, dar fără înverșunare, ci doar cu o oarecare indignare, acest aspect din satele

necooperativizate de la munte, Mihai asculta dând din cap, cufundat în problema ce se discuta. Și ca și cum ar fi vrut să ajungă la apogeul discuției, taică-su mai zise:

– Uite, măi Mihăiță, zi că n-am dreptate.

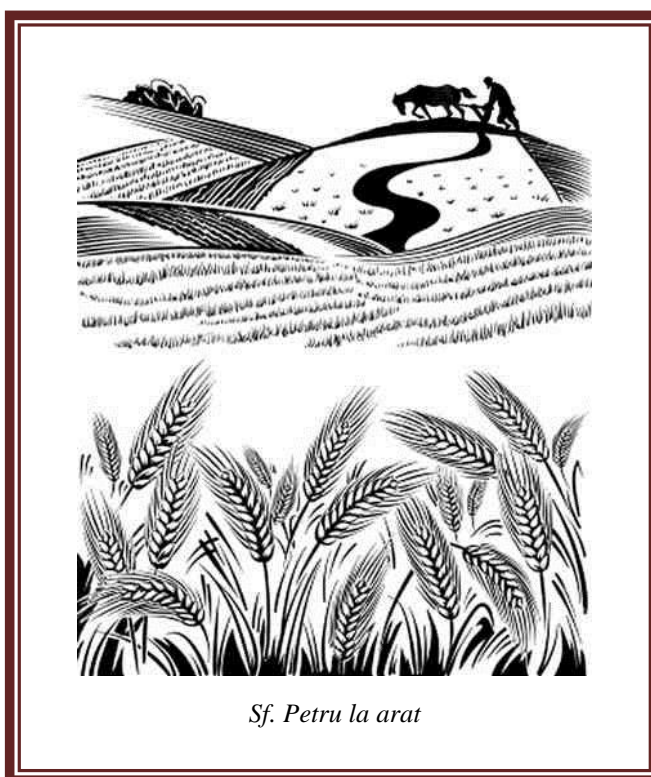
De data aceasta glasul îi era puțin aspru:

– Luăm exemplul blana noastră și a vecinului Pricop. De bine, de rău, la toamnă scoatem un tron de știuleți, plus cocenii, apoi sfecle și fasole. Ei ce scot? Nimic sau aproape nimic, că pasc iarba cu vaca două-trei săptămâni și gata. Într-o vară întregă, asta nu e treabă bună, hotărât lucru.

– Părerea mea e că peste câțiva ani nu va mai putea să pască nici vaca.

– Da, da... Cătina e dată dracului, se întinde ca râia.

Și dând din cap a nemulțumire, continuă:

Sf. Petru la arat

– Da' să trecem la ale noastre...

După ce adăpă calul la un smârc din apropiere, Mihai îl duse la plug și îl înhămă. Plugul, încremenit în brazdă, se urni la primul pas al calului. Pentru moment, Mihai se mulțumi să-l poarte de căpăstru și să-l lase pe taică-su să meargă la coarnele plugului, până are să obosească. Privindu-l din nou cu coada ochiului, băiatul observă că trăsăturile țaranului-filozof, care privea, pe de o parte indignat, pe de alta, nepăsător la ceea ce făceau alții, dispăruseră definitiv. Acum el redevenise țaranul-țaran. Măinile lui puternice stăpâneau plugul cu aceeași siguranță cu care ar fi tăiat o felie de pâine, mersul puțin precipitat era în permanență în căutarea punctului ideal de sprijin, fie și numai pentru o clipă, fruntea încruntată, presărată cu broboane mici de transpirație, ochii urmărind cu încruntare cum plugul despică și răstoarnă bucata de pământ, respirația accelerată, toate acestea emanau din dragostea pentru pământ, din acel „pune suflet, că pământul simte” și nu dintr-un sentiment al posesiunii.

În restul acelei săptămâni, Mihai o ajută pe maică-sa să facă curățenie generală în toată casa. De fapt, la toate gospodăriile din sat vedeai pe garduri covoare, covorașe, cuverturi, păretare, pături și chiar lenjerii de pat sau de corp, spălate și întinse la uscat ca și cum o epidemie ar fi bântuit satul și scăparea ar fi fost numai prin acea primenire. Spre sfârșitul săptămânii, această agitație scăzu treptat și mirosul rufelor proaspăt spălate a fost încet-încet înlocuit cu mirosul specific de cozonac aburind, frumos rumenit, gata scos din cuptor, ca și când întregul sat ar fi fost bucătăria unui împărat care își măritase fata și poruncise bucate alese pentru ospăț, ospăț de la care nu aveau voie să lipsească mieii fragezi și ouăle vopsite în roșu. Toată această forfotă dispăru de tot sâmbătă seara, când bărbații și femeile mai în vârstă se pregăteau să meargă la Înviere.

Mihai refuză respectuos invitația maică-si de a merge „toți trei” la biserică, în noaptea aceea.

Duminică dimineață, din obișnuință, acesta rămase mai mult timp în așternut. Soarele trimitea, printre ramurile înflorite ale pomilor, raze jucăușe în camera lui. Pe hol se auziră pașii ușori ai maică-sii, apoi glasul acesteia:

– Mihăiță, vino, mamă, în bucătărie!

– Vin! răspunse el, întinzându-se.

– Întâi pască și după aceea vin! se auzi de dincolo de ușă glasul bine-dispus a lui taică-su.

Mihai nu întârzie să-i răspundă:

– Întâi să mă spăl și apoi pasca și vinul.

Dar replica nu fusese receptată în întregime, fiindcă pașii lui taică-su se auzeau coborând cele câteva trepte ale scării de piatră.

Spălatul în dimineața aceea urma să fie făcut cu apă dintr-o ulcea de lut în care se aflau un ou

Claudia MINELA

PARIU PE PRIETENIE (O SEARĂ APROAPE MARAMUREȘEANĂ)

Duminică, 12 mai, a avut loc o nouă ediție a evenimentului Pariu pe Prietenie.

„... Tema anchetei: premiile literare... într-o scurtă scrisoare mi-l descria cu multă căldură pe Gellu Naum. Mi-a povestit că îi visase, cu câteva nopți în urmă, numărul de telefon, dar că nu a avut curajul să telefoneze la numărul din vis...”. Un text incitant despre hazardul obiectiv, citit de Ștefan Ciobanu care deschide seara evenimentului Pariu pe Prietenie, apoi ne prezintă cele două cărți oferite de Editura Litera, cărți ce urmează să fie oferite ca premiu celor care vor răspunde corect întrebărilor puse de invitați.

Momentul muzical special ne este oferit de un interpret neobișnuit, Vlad Marinciu, elev în clasa a VI a, la școala nr. 146 - I.G. Duca din Petroșani. Vlad îmbină pasiunea pentru sport, (practică fotbal de performanță, de 6 ani, la Sportul Studentesc), cu dragostea pentru muzică. Este pregătit la chitară de profesorul Stan Zamfirescu și are o chemare pentru muzica secolului al XVI-lea. Mărturisește că și-a cumpărat chitara din proprii bani și că, de peste doi ani, studiază acest instrument. Ascultăm câteva piese: Studiu, Bondarul și Grizzli. Vlad este răsplătit cu aplauze. Acest gen muzical se află pentru prima dată la Pariu pe Prietenie. Vlad Marinciu își încheie minirecitalul cu piesa „Allegro” de Mauro Giuliani.

Continuare în pag. 41

roșu și un bănuț de argint, al douăzeci și doilea pe care l-ar fi adunat Mihai.

Va urma.

Ion LAZĂR da COZA

PORUNCA*

Era o femeie care, pentru anii ei, se ținea bine. Chipul slab, cu tenul uscat de vânt și ars de soare verii, lăsa să se vadă că o oarecare frumusețe a existat cândva. Eterna expresie de sfiiciune ce îi inhiba orice alte trăsături, fie în priviri, în vorbe, în gesturi ori chiar în mers – mergea întotdeauna pe vârfurile picioarelor în prezența persoanelor importante sau necunoscute – se accentuase acum și mai mult de rușinea ce dăduse peste ea:

– Crezi că am nevoie de pensia lui? Nu, bre, n-am! îi repeta pentru a nu se știe câta oară confidentei sale: Să mă țină Dumnezeu sănătoasă pân' la toamnă, că avem acușica zece ani de când tot venim la ferma asta și doamna Geta i-a promis lu' gineri-miu – ce dacă mă costă și pe mine ceva acolo? Dau, nu-i o problemă! – că va merge la fabrică să-mi facă și mie cartea de muncă. Mai am niște anișori pe colo, pe dincolo, apoi de-oi mai putea veni, oi mai veni, iar de nu, basta! Cu banii de la cec și cu pensioara mea, o să am cu ce să-mi cumpăr un kil de gaz și-o pâine, că nu m-o ține Dumnezeu uitată pe pământ...

Zvonul că actuala concubină a fostului soț îl silește să divorțeze, pentru a beneficia de pensia de urmaș, îi ajunsese de mult la ureche, dar Ileana părea că nu dă vreo importanță acestui fapt. Pe ascuns, era cu adevărat îngrijorată că va trebui să meargă la tribunal „unde-i atâta lume”, însă într-un exces de curaj, după o lungă săcăire din partea unor trimiși ai Voicăi, le spuse în față:

– Ia ascultă, bre, nu merg la nici un tribunal. Să se descurce singuri.

De atunci nu mai primise asemenea vorbe, în schimb, nașa de cununie, mereu când o prindea pe acasă, aducea vorba de păcatele bărbaților, de amara pâine ce o mânca în singurătate, acum, la bătrânețe. Aluziile se prindeau de Ileana cum se

prinde lacrima norului de pata uleioasă de pe asfalt. Numai când primi citația de la tribunal i se relevă că totul e concret, dar tot nu dădu curs citației, fiindcă ea „era la muncă și n-avea timp de plimbări”.

Cel mai mult o dărușea „rușinea” ce se abătuse peste ea, căci „lo-te, bre, intru în gura mare a lumii tocmai acu’, la vârsta asta”.

Confidenta Ilenei era o femeie cam de aceeași vârstă. De fapt, dacă zici „femeie” gândul te poate duce la ultima doamnă ce ai întâlnit-o în stradă sau la prima doamnă ce o porți în vis, dar aceasta nu trebuie să fie așa, deoarece vinovatul acid dezoxiribonucleic, în cazul ei, a rămas în urmă pe scara evoluției cu mai multe zeci de mii de ani și atunci când o priveai gândul te ducea la omul de Neanderthal, la contemporanii ori, mai bine zis, la contemporanele sale. Capul, având fruntea extrem de teșită, era împins în față; arcadele proeminente erau acoperite de niște sprâncene stufoase, unite, ce acopereau rădăcina concavă a nasului, acesta – nasul – era însă ceva mai evoluat ca al maimuțelor. Ochii dădeau impresia că te privesc numai cu șiretenie, dar era ultimul lucru la care te puteai aștepta de la această ființă. obrazul drept avea ca podoabă o aluniță mare și neagră, unde creșteau în voie câteva fire de păr cârlionțate și lungi. De fiecare dată când Ileana își spunea oful, și îl spunea des, de fiecare dată confidenta ei se mârșea profund. În astfel de momente, sprâncenele îi coborau până pe vârful nasului, iar comisuri îi cădeau jalnic sub bărbie. Așa arăta și acum, când Ileana îi explica faptul că nu are nevoie de pensia „lui”, acum când singure se îndreptau spre dormitorul pustiu din mijlocul câmpului, căci restul echipei de truditari rămăsese la scaldat. Femeile și fetele făceau baie la o distanță apreciabilă față de locul de scaldă al bărbaților. E drept că și ele două se îmbăiau îmbrăcate, cam la aceeași distanță de femei cât aveau acestea față de bărbați, asta însă până sâmbăta trecută când, mergând acasă, Ileana a găsit o citație în poartă și de atunci nu s-au mai apropiat de canalul cu apă pentru irigație ca să se răcorească, ci veneau șușotind direct la adăpostul de vară pe care îl găseau încuiat cu un lacăt mare cât pumnul. În prag își lăsau fără grijă bagajul prăfuit. Molcome și tăcute – căci acum clădirea împraștia ecouri scurte – se îndreptau la fântână, de unde scoteau o găleată cu apă rece și, turnându-și una alteia, își spălau fața, gâtul și mâinile până la coate, de se răcoreau, apoi se așezau pe scara formată dintr-o placă de ciment măcinată de ploi și de vânturi, de pași obosiți, unde Ileana continua în șoaptă:

– Casa am făcut-o amândoi, Dumnezeu e deasupra! Să vină, îi las o odaie, în rest nu mă interesează! Eu nu mă uit la el, să fie clar! Să se uite fiii săi, dacă or vrea. Să se uite așa cum s-a uitat și el la ei când i-a lăsat ca pe niște căței. Acu' mă cheamă prin tribunale să divorțez? Nu mă duc!

Nici când am rămas cu copiii de gât nu m-am dus ca să-l oblig la pensie alimentară, că mi-a fost rușine să umblu așa... Iaca, de asta nu mă duc nici acu’.

Discuția varia pe aceeași temă până când soseau și ceilalți istoviți. Confidenta asculta și puncta fiecare hotărâre a Ilenei cu câte o înclinare profundă a capului, făcând în felul acesta ca mițele rebele și sure să-i atingă pupilele.

Seara, după ora stingerii, fapt este că felinarele nu erau aprinse niciodată, Ileana lăsa mâna stângă să-i cadă peste marginea patului pentru a putea număra câte fete dintre cele ce aveau patul dincolo de al ei ieșeau să se întâlnească pe ascuns cu băieții sau, și mai grav, cu tractoriștii de prin partea locului – unii fiind familiști – uitând că demult, tare demult, și la patul ei, pat comun, cu așternut din cetină de brad, dintr-o cabană de munte, începuse să vină pădurarul cel tânăr să o scoată în fiecare noapte afară, fiindcă nevasta lui, după multe crize de gelozie, plecase de la el cu un prunc în brațe și nu trecuse nici anul până când ei doi – Ileana și pădurarul – izbutiseră oarecum ușor să-și facă o casă cu târnaț și două camere despărțite de o sală, așa cum se obișnuia pe atunci; dar ea, pe vremea aceea, poate și acum, era convinsă că făcuse bine, căci pădurarul îi tot zicea în clipele lor de tihnă că „s-au astupat toate borteale, nu mă mai bate vântu’”. Însă după numai câțiva ani, tot gelozia – singurul motiv invocat acum de fostul ei soț în fața judecătorului – începuse necruțătoare să destupe iarăși găurile, neștiind oare dinainte Ileana că, într-un sat micuț, aproape toate femeile sunt dispuse să facă ochi dulci tuturor funcționarilor, începând cu factorul poștal și ajungând până la primarul comunei? Și vântul l-a purtat pe bărbatu-său în brațele alteia, făcându-i și acesteia câțiva bastarzi, altfel ar fi trebuit să divorțeze, ceea ce însemna pensie alimentară pentru patru copii, dar așa plătea doar o angara primei soții, lăsându-i pe ceilalți trei plozi să crească precum vor putea în umbra norilor și a cocorilor. Ileana însă nu a avut atunci timp să se gândească prea mult la rușinea ce dăduse peste ea.

Într-una din rarele sărbători religioase presărate în anotimpul muncii, șeful de echipă, care de altfel îi era rudă Ilenei după fostul soț, o invită – întrerupând șușotelile cu nelipsita-i confidentă – să-l urmeze. Undeva în curte, în spatele fântânii adânci, rezemat de ceea ce mai rămăsese din gardul din dale de ciment ce înconjurase cândva sediul de vară al fermei, un bărbat cam de aceeași vârstă cu Ileana, însă obrazul roșu și pântecul rotunjour dădeau impresia că e mai tânăr, aruncă țigara și își îndreptă ținuta când văzu că cei așteptați se apropiiau.

– Ileano, dânsul vrea să-ți spună ceva. Eu zic că e om bun! mai adăugă șeful de echipă și se retrase imitând salutul rațelor, supărat că pețitul s-a lăsat fără pic de băutură și nici măcar mulțumiri explicite nu a primit.

– Lenuțo, începu bărbatul după un timp, vărul tău – sau ce ți-o fi – mi-a spus în ce situație te afli... Mie mi s-a prăpădit nevasta acum cinci ani... Eu, după cum ai văzut, sunt tractorist. Mai am puțin și ies la pensie. Caut o femeie de casă...

Ileana își apropie genunchiul de stiva de lăzi din preajma ei când simți că lucrurile din jur își pierd contururile, că echilibrul îi devine precar. Totuși, după un timp, dar cât de mult sau cât de puțin a trecut ea nefiind capabilă să aprecieze, când repetându-se întrebarea: „Hm, ce zici?”, clipi de câteva ori și starea ce o dominase începu să se disperseze treptat, treptat și lucrurile să prindă iarăși contur.

– Eu nu zic să-mi dai acum un răspuns. Te las să-ți întreb feciorii... Mă rog...

– Auzi, bre, de ce nu mă lași mata în pace? șopti Ileana timid, dezlipindu-și genunchiul de stivă.

Tractoristul rămase ca turnat în bronz văzând că, după maratonul verbal ce-l desfășurase, femeia din fața lui a fost capabilă să zică numai atât. Și încă cel?

Brumarul mult așteptat părea să vină doar cu amăgiri. Doamna Geta – economista fermei – primise partea leului, dar nu zgâriase decât diafan cu promisiuni cum că „la toamna care vine vedem noi de s-o rezolva ceva”. Chiar dacă oboseala dinspre sfârșitul verii îi cuprinsese parcă și sufletul, Ileana acorda aceeași încredere nelimitată economistei: „– N-o fi putând nici ea, săracal!” zicea împăciuitoare oricărui critic. Acum mai avea de adus „folosița”. „Ei, dacă m-aș vedea strânsă de pe drumuri...” gândea uneori cu glas tare în odaia singuratică, odaie pe care ființa ei pipirică nu reușea să o însuflețească aproape deloc. De fapt, însuflețit era doar colțul din fața sobei. Acolo se afla unul dintre cele două paturi. Deasupra căpătâiului, în câte un cui fiecare, atârna lampa de perete și candela micuță; lângă ea – un tranzistor miniaturizat. În rest, câteva pleduri, păretarul ce se întindea până la fereastră, ștergare și o ramă cu fotografii de diferite dimensiuni, purtând cu mândrie patina cu care au fost înnobilate.

Liniștea îi fusese profund tulburată într-o seară, iar ecurile răsunau vii în urechile Ilenei și chiar inima nu-și găsisese încă ritmul: fostul soț o vizitase. Venise însoțit de o namilă de om – Sărăcitu, un vecin de peste vale – să-i pună în vedere să plătească jumătate din cheltuielile pentru divorț, însă ea îi răspunse în felul său timid, luptându-se ca să nu se lase impresionată de hainele de pădurar, ce-l întinereau mult:

– Ia ascultă, bre, nu te-am rugat și nici nu te-am obligat să deschizi devorțul. De la mine să nu te-aștepți la vreun ban.

– Vin să-mi iau jumătatea de casă!

– Dumnezeu e deasupra... Casa am făcut-o amândoi. Din partea mea, poți s-o strici, da’ știi ce ți-a zis fiu-tu.

Aici pădurarul tăcu și privirea îi alunecă în amintire. Se nimerise odată la un vad. Apa venise mare, tulbure, după ploi nesfârșite de toamnă putredă. Fiul său era argat la Fănică Sucitu, că așa îl porecliseră consătenii pentru răspunsurile sucite pe care le dădea la întrebările ce i se puneau, și la trecerea vadului nu-i îngăduise micuțului rânduș să se urce în căruță, motivând că vacile nu-l pot duce și pe el, acesta fiind nevoit să se prindă cu ambele mâini de inima căruței ca să nu-l ia puhoiul. Pădurarul îl așteptă la mal pe Fănică Sucitu să-i zică vreo două, însă acesta i-o luă înainte, adresându-se, hârâit, slugii:

– Io-te, bă, ăsta-i ta'c-tu. Să te îngrijești de ziua asta!...

Băiețelul îl privi sfios pe omul din fața sa. Pentru a se încălzi, dar și pentru a se stoarce puțin hainele de pe el, se opri câteva clipe locului. Pădurarul scoase din buzunar o hârtie de cinci lei și i-o întinse fiului său. Acesta privi cu interes bancnota nouă-nouță și nu îndrăzni să o atingă cu mâinile ude și murdare, și-apoi nu ar fi avut unde să o pitească, așa că, la îndemnul lui Fănică Sucitu, plecă. Acum, ca să nu iasă umilit din casa lui, pădurarul zise cu un glas ce se vroia ferm:

– Ori patru mii de lei, ori vin să stau aici!

– Bre, de la mine nu vezi un ban.

Pădurarul și Sărăcitu plecară fără să-și ia rămas bun de la Ileana, vădit nemulțumiți. Aceasta, desigur, nu simți lipsa confidentei sale, căci adeseori vorbea singură, cu glas controlat, ca și cum gorila ar fi fost lângă ea. Dar când într-o seară venise numai Sărăcitu, chipurile ca să-i ceară banii, ea reușise să-i țină piept:

– Bre, da' de unde știu eu că mă devorțează? Să-mi dea întâi hârtiile și-apoi îi dau banii. Cât se face, atâta dau...

Deși Sărăcitu își atinsese țelul, plecase și de data asta mustăcînd. Totuși întâmplarea o speriasse tare pe Ileana, atât de tare încât chiar în noaptea aceea se furișă peste pârleaz la vecină-sa, Târvoaica – și pe ea o poreclise satul fiindcă atunci când era tânără și-i băteau bărbații în ușă, le deschidea, întrebându-i: „Ce vrei măi Târvule?”, Târvu fiind cel mai prăpădit țigan din sat – și îi relatase toată pățania. Târvoaica nu-i dădu răgaz să adauge amănunte și, cu vocea ei de parcă ar fi avut prune în gură, zise tare încât Ileana crezu că se va trezi întreg satul:

– Pune-ți săcurea la căpătâi și când o mai intra dă-i una în „numele Tatălui”, că pentru asta nu ai lege!

Ileana se strecură înapoi, însă cu nimic mai liniștită. Încredere trebuia să aibă tot în zăvoare. Evenimentul îl uitase în momentul când fu anunțată că trebuie să meargă să-și aducă „folosința” și mai ales când auzi că „doamna Geta rezolvase problema”. Vestea parvenindu-i spre seară, se apucă să taie mai multe lemne ca de obicei, căci n-avea de unde să știe în ce moment al zilei se va

întoarce de pe drumuri. După ce tocă trei-patru prăștini, așeză securea lângă lemnele tăiate și își încărcă brațul stâng. Transportă grăbită sarcina în odaie, apoi ieși să aducă restul de lemne. Aducându-le, încercă să le așeze cât mai bine în fața sobei, însă abia acum observă securea pe care o însuși din greșeală:

– Of, Doamne, of! M-am pierdut de tot pe lumea asta. Aracan de mine...

Luă securea și o rezemă de sobă cu gândul să o ducă afară, dar mai întâi trebuia să înteească focul, așa că îngenunche în fața vetrei și începu să sufle puternic în tăciunii ce agonizau. Mulțumită de rezultat, se ridică și întinse mâna spre tranzistor, deoarece prea i se părea odaia pustie. Ușa, închizându-se cu un zgomot asurzitor, îi îngheță gestul la jumătate. Sărăcitu, din doi pași de uriaș, ajunsese în mijlocul odăii. Pântecul său de dimensiuni impunătoare era acoperit doar pe jumătate de puloverul soios din lână, restul revărsându-se peste cureaua slinoasă ce abia reușea să țină pantalonii, agățându-se disperată de șale:

– Auzi, fă? Banii! Cu mine nu te joci!

– Nu-i am acasă... Mâni mă duc la fiu-miu și-i aduc.

– Lasă prostiile, își îndulci Sărăcitu vocea. Mâni dimineață bărbatu'-tău pleacă la tribunal. Ori cu tine, ori fără tine, el tot obține devorțu'. E ultimul termen...

Ileana strânse din umeri cu inocență, continuând să-și frece mâinile.

– El îi la mine. M-a trimes să te rog să-l ierți și să vă împăcați, pen' că Voica îi face zăle negre, zău. Ea îl sălește să devorțeze, că altfel... S-o întrebi și pe nebuna mea dacă nu plângea și se jura că tu i-ai fost cea mai dragă... Hm, ce să-i spun?

– Auzi, bre, nu-mi trebuie...

– Hă-hă-hă! Hă-hă-hă! râse zgomotos Sărăcitu de pâlpoi până și flacăra lămpii din perete, mângâindu-și totodată pântecul balonat. Zăci că nu-ți trebuie bărbat? Las' că știm noi că ai pe unu' acolo de se ține de poala ta, că miroasă ca la capre, toamna când...

Ileana se sprijini cu piciorul de soba calduță căci, pentru câteva momente, simțurile toate o părăsiseră. Balonarea aproape îl sufoca pe Sărăcitu și acesta nu se sfiia să ridice din când în când câte un călcâi pentru a ușura eliminarea gazelor, însă aceasta îl făcea să întrerupă, să repete unele idei:

– Zăci că nu-ți trebuie? Chiar acu' îl aduc... „Uf, m-am umflat ca un bou ce-a mâncat luțărnă!” gândi Sărăcitu, încercând să mai slăbească puțin cureaua. Chiar acu' eu...

Ileana prinse cu ambele mâini securea, o ridică deasupra capului și căută să izbească malacul drept în fruntea mare și transpirată. Surprins, Sărăcitu abia avu timp să-și plece capul pe umărul drept. Securea se opri în stratul gros de osânză de pe grumaz, apoi se desprinse și căzu la picioarele lor

ca o creangă de măslin aducătoare de pace. Matahala îngenunche și, împingându-se în față, își puse tâmpla pe încălțăminte precum un copil bătut ce-și reazemă capul obosit de atâta plâns pe sânul mamei, chiar dacă pedeapsa a fost nemeritată. Ileana duse pumnii la gura căscată:

– Doamne iartă-mă! șopti grăbită, ca și cum ar fi vrut ca mărturisirea să ajungă la Cer înainte de revelarea faptei, apoi se retrase spre ușă, iar de acolo se îndreptă spre poartă.

Abia făcuse câțiva pași pe drumul ud și rece că cineva – un vecin, probabil – o întrebă unde se duce. Ea arătă cu un gest ambiguu o direcție nedefinită, pe urmă nu mai văzu nimic și nici de auzit nu mai auzi ceva. Pașii, nu se știe cum, o purtau cu bine pe drum. Ajungând unde își propusese, ființa ei tresări, ieșind parcă din transă. În cadrul ușii luminată slab, un bărbat încremenit ca o statuie privea în pâcla întunericului. Ileana i se adresă direct, bănuind că e în drept să știe acea informație:

– Domnu’ șăf de post e-aici? și neașteptând răspuns pași spre ușa știută unde ciocăni sfios, apoi intră: Bună seara.

– Bună seara. Cu ce treabă pe la noi?

– Am... am omorât un om, șopti Ileana înfiorându-se.

– Ia loc mamaie! zise șeful de post, arătându-i un scaun și oferindu-i un pahar cu apă.

Ileana refuză paharul din dorința de a se termina totul cât mai repede.

– Ce zici că ai făcut?

– Am omorât, bre. În casă. Un om...

– Și de ce l-ai omorât?

Ileana considera că era necuviincios din partea ei să nu răspundă, însă nu ar fi găsit o dezlegare oricât s-ar fi străduit.

– Întrebă paza dacă știe unde locuiește cetățeanul! i se adresă adjunctului șeful de post. Cum te numești matale?

Ileana își băgă picioarele sub scaun, iar mâinile și le împreună în poala catrinței. Doar gura o deschidea cam din zece în zece secunde repetând întruna: „Da. Da. Da...”, impersonal, exasperant de impersonal. Luată de subsuori de două mâini puternice, Ileana, clipind, alungă ceața în care plutise până atunci. Dusă în arest, i se spuse blând:

– Poți să te odihnești.

Acest „poți să te odihnești” îi sună în urechi ca o poruncă. Rămasă singură, se întinse cu o încetineală nesfârșită pe patul tare, mulțumind – poate Cerului – că ajunsese să-și ridice Pomul pentru grijanie.

Lumina becului de deasupra ușii se micșoră cât o luminiță de candelă...

-----
*Povestirea *Porunca* face parte din volumul *Crucea umbrelor*.

PARIU PE PRIETENIE

Continuare din pag. 37

Urmează moment liric cu Florin și Diana Caragiu, un cuplu care se completează, creațiile lor formând un ansamblu simbolistic celest, un grupaj de mesaje venit din interior unde „puiul de pasăre lovește în cădere inima ta/durerea lasă cuvintele să trăiască...”(F.C.), răsfrângându-se dincolo de vorbe „deasupra norilor de piatră/ nu avem voie să fim obosiți/ când ziua-și strânge genunchii”(F.C.), în puritatea credinței și a sufletelor iubitoare de Dumnezeu. „Zilele merg în genunchi spre apus ... acel canoe în lacrima sărată a meduzei/când liniștea stătea în cot și ne privea”(D.C.), spiritul divin se simte cu fiecare vers, făcând din poezia lor mesagerul dragostei a tuturor celor văzute și nevăzute.

Ștefan Mardale ne încântă cu melodiile sale alese din repertoriul lui Valeriu Sterian(Glasul pământului) și Nicu Vladimir(Drum de rouă, Pădure). Ștefan Mardale, provocat de Sorin Teodoriu, ne mărturisește că nu era atras de muzica folclorică, dar în timp și-a schimbat părerea. Întrebat dacă a apărut vreodată la radio, Ștefan Mardale răspunde că nu s-a întâmplat asta, dar că a apărut la TV. făcând-o fericită pe mama sa.

Mihai- Hafia Traista ne prezintă noua sa carte „Omul de dincolo. Femeia în mov”, apoi ne binedispune citind din pățaniile unchiului Fedea, personaj bine strunit din condei, ale cărui pățanii se află în cartea „Ibovnice cu ochi de Maramureș”.

Ștefan Doru Dăncuș, un prieten bun al pariorilor vorbește despre relația de prietenie ce s-a legat între el și cei aflați în sală: „nu voi decât să spun că apreciez că Pariu pe Prietenie are o continuitate extraordinară, unele acțiuni de tipul ăsta au dispărut, s-au mai făcut și în țară, dar au scăzut ca valoare. Extraordinar este că acest Pariu pe Prietenie încă există! Cum să nu vin aici și să nu mă întâlnesc cu prietenii mei...”. Impresionantă declarație! Ștefan Doru Dăncuș ne vorbește despre noua sa carte „Eliberarea” despre care spune că este un eseu social.

Continuare în pag. 45

Claudia MINELA

BATE NASU'!

(Roman)

Mario și Roberta, doi adolescenți de 17 ani, au crescut și copilărit împreună. Ei pleacă din satul natal, Monteorul, aflat într-o zonă superbă de munte, unde lumea a rămas pură, departe de mizeria și complicația orașului - în capitală, pentru a-și continua studiile la un liceu renumit. Sunt găzduiți de mătușa Robertei și nașa tânărului, Maria, o femeie deosebită, puternică, care conduce cu succes o casă de modă, pe care speră că o va prelua cândva, nepoata sa. Îi iubește ca pe proprii copii, fiindu-le confidentă, prietenă și răsfațându-i fără limite, spre disperarea părinților. Tinerii încep să se maturizeze descoperind un altfel de sentiment decât cel fratern. Descoperă iubirea și tainele ei, își descoperă propriul eros. Bate nasu', este salutul eschimos pe care cei doi protagoniști îl adoptă, uzitându-l ca pe un armistițiu, în multele lor împăcări.

***

Mario se trezi în jurul orei prânzului. Simțea că se învârte toată casa cu el. Îl durea capul din cauza băuturii. Ar fi zăcut toată ziua, dar trebuia să o vadă pe Roberta. Coborî. O găsi numai pe Maria care-l rugă să o aducă pe nepota sa la masă. Alergă pe scări, oprindu-se în fața ușii. Bătu dar nu-i răspunse nimeni, mai încercă o dată, apoi intră. Roberta tocmai ieșea din baie cu un prosop înfășurat în jurul corpului. Era udă. Mario i-ar fi sorbit fiecare strop de apă ce-i strălucea pe piele.

- Nu știi să bați la ușă? întrebă supărată.

- Am bătut, dar nu mi-ai răspuns.

- De ce ai venit?

- Să te ajut să cobori. M-a rugat Maria.

- Mergi jos, vin și eu după ce mă-mbrac.

- Nu... te-aștept - se încăpățână el - și dacă insiști să mă gonești, te iau pe sus așa cum ești.
- Ai început să vorbești în rime, remarcă amuzată. Acum ieși! Doar nu vrei să mă îmbrac de față cu tine...

- De ce nu? glumi îndrăzneț.

- Heeei! Nu te-ntinde că te rupi, îl dojeni ea. Hai, ieși!

- Cu o singură condiție: să mă lași să-ți usuc părul. Te rog!

Roberta rămase puțin pe gânduri, apoi luă din dulăpior uscătorul și i-l întinse.

- Să te văd ce faci...

Mișcările lui erau stângace. Ea râdea descoperindu-și gropițele din obraji, mult îndrăgite de el. Își strecură mâna prin păr și îi arătă cum trebuie să facă.

- Dacă nu-l atingi, rămâne ud la rădăcină. Curaj, nu mușcă!

Îi imită mișcările. Era o senzație plăcută. Ea închise ochii și se relaxă. Părul lung, des, negru și ondulat se înfoia pe măsură ce se usca. Îi plăcea atingerea lui. Deschise ochii și-l zări în oglindă cum o privește zâmbind.

- Gata! Acum termină-ți treaba!

Îi trecu ușor, cu atenție, peria prin păr, mângâindu-l.

- Te-ai descurcat de minune, mulțumesc!

Trebuie să mă îmbrac. Valea!

-Eu îți mulțumesc!... „visam de mic la asta”, gândi.

Îi sărută discret părul și se îndreptă spre geam, întorcându-se cu spatele la ea.

- Îmbracă-te! promit că nu mă uit, până nu spui tu.

Roberta nu realiza că fereastra era oglindă. Mario savura fiecare moment. O văzu îndepărtându-și prosopul, descoperind un trup frumos, cu forme delicate, ferme, o văzu când își trase chiloțelul șnur, privind-și fesele obraznice în oglindă, peste umăr, apoi cum își acoperă sânii plini, cu tricoul, cum se chinuie să-și tragă blugii peste ghips. Oftă.
- Te ajut? întrebă răgușit, tulburat fiind de ceea ce văzuse.

- Sper că nu ai tras cu ochiul...

- Doar ți-am promis, minți el.

- Întoarce-te acum!

Rămase în același loc urmărindu-i atent fiecare mișcare. Așezată în fața oglinzii, luă puțină cremă și o întinse pe frunte, pomeți, bărbie, apoi își rimelă genele, după care aplică puțin ruj pe buzele frumos conturate, presându-le pentru a-l întinde uniform. El o imită la sfârșit, strâmbându-se.

- Maimuțoiule, râse atingându-i nasul cu vârful rujului. Sunt gata.

Se parfumă stropindu-l și pe el.

- Na, să te saturi să stai pe capul meu, nesuferitule!

El ar fi rămas definitiv acolo dacă ar fi fost

posibil.

În dreptul scârilor, o luă pe sus și coborî cu ea în brațe (...)

***

Trec împreună printr-o serie de experiențe noi ce îi apropie și mai mult. Trăiesc neîncrederea, gelozia, dezamăgirea, dar și împlinirea unei iubiri desăvârșite, fără precedent.

O altă secvență de neuitat este aceea a ultimului Paște petrecut împreună, înaintea plecării lui, îndelungate, timp de opt ani... Se pregăteau să evadeze la Monteoru. Obişnuiau ca sărbătorile mari să le petreacă acasă, în satul natal, cu părinții și prietenii. În fiecare an, de când se ştiau, pregătirile pentru sărbători se făceau la unul dintre părinți. Noaptea dinaintea Învierii, o petreceau vopsind ouă și frământând cozonaci.

- Închide ușa nesuferitule! Ştii că le trebuie căldură...

Mario își băga nasul peste tot. Casa se umplu de mireasma primilor cozonaci copti.

- Mămico, e bine cum l-am împletit p-ăsta? Elena privi cozonacul făcut de fiica sa.

- E minunat draga mea! Acum bagă-l în cuptor!

Mario trecu val vârtej pe lângă ea, furând un pumn de nucă, apoi se strecură prin spate și își vârî degetul în castronul cu cremă de cacao.

- Mmmmmmm! dă-mi mie toată crema!

- Ieși, afurisitul... îți bagi nasul peste tot!

- Și dacă nu vreau?

- Nu vrei? Te fac eu să pleci.

Aruncă cu o bucată de cocă în el.

- Pleci sau îți pun toată făina în cap? N-ai vrut să cureți nuci, dar vii să înfuleci miez!...

Crezând că nu-l vede, se strecură din nou către castronul cu cremă. În clipa următoare se trezi împrôșcat din cap până în picioare cu făină.

-Bufniță! Izbucni revoltat...(...)

***

- Sărut mâna doamna Elena! Roberta s-a trezit?

- Nu. Du-te sus!

Deschise ușa cu zgomot, trântind-o de perete, așa cum obișnuia să facă ea, de fiecare dată când intra undeva.

- De ce dai buzna așa în viața omului, monstrule, vis urât? îl întrebă întinzându-se leneș.

El începu să îndruge verzi și uscate. Ea își astupă urechile și văzând că nu se oprește îl trozni cu perna în cap.

- La dracu, ce logoree ai!... Pleacă! Mi-e somn...

Îi smulse perna din mână și îi astupă fața cu

ea.

- Te dai bătută?

- Piuu! Lasă-mă să respir... da, mă dau bătută... phiu!

Închise puțin ochii, moment în care el profită și o sărută. Roberta îl fulgeră cu o palmă.

- De ce-ai dat? o întrebă nervos.

- Pentru că nu ți-am permis eu. Ai sărutat-o pe ea, iar acum vii la mine...

Coborî supărat fără să comenteze. Se plimba leneș prin fața casei. Tânăra intră în bucătărie.

- Am terminat, acum o pun la frigider și mă duc să fac baie. Tu domnișoară, spală vasele!

- Da mămico, spuse veselă ținându-și buzele pentru a căpăta un pupic.

Elena își sărută fiica și o lăsă singură. Roberta se repezi la castronul în care fusese crema de ciocolată și începu să adune cu degetul, apoi să-l plescăie, lingându-se pe buze. Mario apăru în pragul ușii.

- Heeei! mănânci fără mine? Calicenie...

- Mmmmm! Îhî!

Se întinse să-i smulgă castronul, fata se feri la timp trecând pe partea cealaltă a mesei. Râdea cu poftă.

- N-ai să vezi niciun strop! Mmmm! e delicioasă!...

O alergă de câteva ori în jurul mesei, timp în care ea termină restul de cremă.

- Mai ai puțină pe deget, spuse și îi prinse mâna. Asta-i crema mea. Înghăță degetul și-l reținu mai mult timp în gură, intenționat. Ea simți mii de fiori invadându-i corpul. Închise ochii de plăcere.

- Gata, termină! Dă-mi drumul!

Se conformă, dar o forță să se așeze pe scaun.

- Ce te faci dacă mai vreau?

- Nu mai este, îi arată castronul gol.

- Dacă mai găsesc imi promiți că mi-o lași mie?

- Da...

Îi întinse vasul din plastic râzând. Mario îl luă fără să se uite, îl puse pe masă și se apropie ușor de gura ei.

- Ce vrei să faci? îl întrebă, tulburată fiind de apropierea lui.

- Nu uita că mi-ai promis, șopti de abia atingându-i buzele.

Ea nu mai avea puterea să i se opună. Aștepta înfrigurată sărutul lui, care-o răvășea. Închise ochii...

O privea înnebunit, abținându-se cu greu să nu o sufoce, dând frâu liber dorinței. Atinse ușor colțul gurii cu vârful limbii, făcând să dispară crema, apoi repetă gestul și în partea cealaltă. Respirația ei se opri așteptând finalul. Tresărea la fiecare atingere a lui, dar el nu vroia să o sărute, ci doar să se joace cu ea, s-o tachineze pentru palma încasată de dimineață.

O simțea tremurând. Se opri, se ridică, luă un șervețel și i-l întinse.

- Gata, a fost bună crema. Mulțumesc!

- Ce-a fost asta, îți bați joc de mine?

- Doar nu te așteptai să te sărut... mi-ar fi plăcut și mie dar nu riscam să încasez încă o palmă pentru că nu-ți cer voie. Data viitoare să mă anunți când ai chef să te sărut...

- Nu va mai fi nicio dată viitoare îl întrerupse furioasă, abținându-se cu greu să nu plângă.

El se îndreptă spre ușă râzând.

- Vin să te iau la biserică...

- Ieși, bestie!

Trânti ușa în urma lui. Ocoli grădina și se opri în dreptul geamului privind pe furie la ea. Stătea la masă, cu capul în mâini și plângea. Acum îi părea rău că o rănisese făcând-o să sufere(...)

Plecară mai devreme la biserică. Slujba începuse. Tatăl Robertei, preotul satului, se lumină văzându-și fiica intrând. Mario își făcu loc cu greu prin mulțime, pentru a ajunge lângă ea.

- Scorpie, nu m-ai așteptat, ai plecat fără mine! șopti trăgându-o ușor de păr. Degeaba fugi și te ascunzi, nu scapi ușor...

- Șșșșșșș! îl întrerupse baba Leana înghiontindu-l. Măi maică, nu-i frumos să vorbești în biserică... Se poate? Te bate Dumnezeu!...

- Săru'mâna mamaie, gata, tac, îi zâmbi el, apoi se aplecă din nou spre urechea Robertei. Cotoroașta naibii cufurită, bombăni nemulțumit.

Fata făcu un pas în față pentru a-și ascunde răsul. Mario se uită în jur și când fu sigur că nu-l vede nimeni, o prinse de mână ușor... „E nebun, își spuse ciupindu-l, crezând astfel că va renunța.

- Dacă te mai aghiți mult, s-ar putea să observe cineva. Stai cuminte, că nu-ți fac nimic rău...!

Cedă lăsându-și mâna moale.

- Mă iubești? îl auzi din nou șoptind.

În loc de răspuns, îi înfipse unghiile în palmă.

- Dacă nu termini și nu-mi răspunzi, strig, o amenință printre dinți. Dă din cap și voi înțelege. Ai grijă că ești în biserică, să nu minți! Roberta simțea că ia foc... „Am să mă răzbun plecând direct acasă și n-am să merg cu el la cămin,,

Acolo obișnuiau toți tinerii satului să meargă în noaptea de Înviere, unde se strângeau, ciocneau ouă și mâncau cozonac, distrându-se până dimineață când mergeau să ia pască(...)

- Mă iubești? repetă întrebarea.

Îi venea greu să recunoască dar nu avu încotro. Dădu afirmativ din cap. „Yes! te-am îmblinzit, scorpie,,

Începu să se plictisească, doar gândul că mai e puțin până la miezul nopții, când va veni momentul întâlnirii mult așteptat cu prietenii, îl mai pondera... „Ups! dar dacă pentru șicanele pe care i le-am făcut nu va mai merge la cămin?,,

- Vreau să-mi promiți că vei merge în seara asta, după slujbă la cămin. Tot sângele i se urcă la cap de ciudă. Se dădu ușor înapoi și-l călcă cu putere pe picior.

- Auuuuu! se trezi văcărindu-se.

- Scuze! mormăi printre dinți satisfăcută că își atinsese scopul.

Câteva capete se întoarseră către ei.

- Șșșșșș! interveni din nou baba Leana. Maică, ai mișcoci în fund? Potolește-te odată...!

- Scorpie, îi șuieră la ureche fetei. Nu te las până nu-mi promiți.

- Nu.

- Mamaieeee! strigă încordat așteptând reacția fetei.

Bătrâna se sperie și își scuipă de trei ori în sân. Se opri și preotul pentru câteva clipe. Roberta simțea că leșină de rușine.

- Promit! spuse repede.

Mario răsuflă ușurat.

- Ce-ai maică de țipi așa? că nu sunt surdă, îl certă bătrâna, ștergându-și nasul cu un colț al basmalei.

- Mamaie, am vrut să te întreb dacă tot aici venim după pască.

- Da maică, tot aci, dar mai la dimineață. Tânăra râdea pe înfundate.

Deodată se făcu întuneric în biserică. Momentul Luminii era emoționant. O luă de mână și se bucură că nu i se împotrivesc. Liniștea puse stăpânire pe lăcașul sfânt.

- Cristos a înviat! se auzi clar și răspicat glasul preotului.

Mulțimea răspunse la unison:

- Adevărat a înviat!...

Mai repetară de două ori, apoi se auzi răsunând cald și liniștit melodia Învierii Domnului Isus:

- Criiistooooos aaaa înviiiiiaaaat din mooorți, cu moaaaaarta pre moaaaaarte...

Era momentul cel mai drag lui. Încă de mic, aștepta cu emoție să se alătore mulțimii în noaptea de Înviere, moment în care toți erau egali în fața lui Dumnezeu, toți erau o singură ființă iubind.

Preotul începu să împartă Lumină, cei care o primeau, dădeau mai departe altora într-o smerenie desăvârșită. În scurt timp biserica deveni o mare de licurici tremurând.

Majoritatea sătenilor duceau lumina sfântă acasă. Unii o lăsau să ardă pentru ca duhul sfânt să coboare peste casa lor, alții o stingeau de pragul de sus al ușii, pentru ca relele să se oprească acolo. Se reîntorceau la biserică unde stăteau până dimineață când luau pască(...)

PARIU PE PRIETENIE

Continuare din pag 41

„Să nu vă gândiți nicio clipă că vă vor salva popii și politicienii de toate mizeriile, noi singuri ne vom salva”, spune scriitorul apoi amintește despre noul său volum ce urmează a fi publicat curând - „Avocații cerului” - o carte scrisă în același registru.

Vali Nițu este următorul invitat care-și prezintă cărțile de proză, surprinzând plăcut cititorii care știu că acesta a scris doar poezie. Aflăm de la domnia sa că prima carte de proză scurtă a fost susținută de prietenul său Ștefan Doru Dăncuș care i-a publicat-o la editura Singur. Cea de-a doua carte de proză scurtă - „Buzunarul timpului de la piept” - este noua apariție despre care autorul ne spune că reprezintă un jurnal al femeilor, iubitelor din viața sa.

Momentul muzical următor a fost remarcabil. Trupa „Arhaic” a adus cu sine atmosfera maramureșană, odată cu muzica și portul artiștilor. Trupa Arhaic a luat ființă, din inițiativa cantautorului Nicolae Doboș, care semnează și muzica grupului. În componență: Sorin Preda - chitară și Nicolae Doboș - blockflote, fluier irlandez, duduk, caval. Fiecare melodie s-a impus prin calitatea versurilor și mai ales prin calitatea interpretării artiștilor. Nicolae Doboș surprinde publicul prin naturalitatea și delicatetea interpretării, aduceri aminte a vremurilor de mult apuse, pe când haiducii cutreierau codrii, în lung și în lat, făcându-și singuri dreptate, luând de la cei bogați și dăruind celor săraci. Astăzi, haiducii din Arhaic, dăruiesc cu generozitate din bogăția sufletelor iubitoare de cânt și port românesc.

Este răvășitor sunetul toacei sau vaietului prelung al cavalului din care strigă o doină sau o baladă. Am asistat pentru prima oară la o piesă cântată la două fluieri odată. Măiestria interpretării a smuls aplauze publicului și a stârnit admirație. Arhaic a câștigat pariul cu prietenia, cu oamenii aflați la Mojo Club, astfel încât noul album- „Să taci” - a fost solicitat de către participanții la eveniment, ca o mărturie a prezenței lor acolo. Vasile Muste, Lucian Blaga (Elegie) și George Coșbuc (Mama) au fost poezii aleși pentru a reprezenta spiritul curat românesc, prin versurile lor. Aplauze, aplauze, aplauze!

Mihai Hafia TRAISTA

CALUL DE DAR...

În timp ce noi muritorii de (neam, care în *Epoca de Aur* a stat la) rând (mai stăm și acum când se împart ajutoare și pomeni electorale, că doar avem în gene virusul statului-la-rând, coadă sună urât) reușim să ne fericim partenerul de viață cu câte un dăruteț (ca vai de mama lui) – o *florșică*, un *pantișpanel* o *șocolățică* sau *gogorănuță* cu termen de valabilitate expirat la mustață, achiziționate de la vânzătorii unei anumite etnii (a nu se interpreta trădătorii) de la gurile metroului (metroaielor cum ar spune primarul meu... na, că ați aflat și în ce sector domiciliiez), sau de la buticul din colțul blocului, *de un leu bomboane și de restul mentosane*, în cel mai fericit caz o sticlă de *odicolon* ieftin, sau în cazul în care partenerul nostru e muiere sau poponar, *pomadă cosmetică*, *ruj de boit buze*, sau *pomadă de sulemenit locul în jurul celor două organe de formă globulară, așezate simetric în partea din față a capului*, aflăm de la *Teve neplasmă*, bine că măcar e color (albul și negrul tot culori sunt, spunea Bulă într-un banc), ce cadouri își fac miniștrii, senatorii, depu(țații) noștri, care cârmuiesc (spre dezastru) destinele scumpei și bogatei noastre patrii. Și aici nu mă lasă inima să nu-l parodiez pe *premierul Regelui Carol al II-lea*:

„La noi sunt cioturi mari de brad
și câmpuri de iarbă arsă;
la noi Montane Roșii sunt
Și-atâta jale-n casă.
Investitori din alte țări
Vin țara să ne-o mute;
La noi sunt târfe și șpăgari
și lacrimi multe, multe... „

Dar nu numai aleșii noștri dragi își fac cadouri pompoase ci și *futboliștii*, *actorașii cancaniști*, *capatosienii*, *hepilicienii lui Măruță*, *accesdirectienii*, *maneliștii*, *molarii*, *moliștii*, *mui...* (*ptiu*, *Doamne iartă-mă!*). De poeți,

prozatori, pictori... a auzit cineva?... No, „*ăia ie proști, adică nu e deștepți ca noi*”. Băieții deștepți dăruiesc țitoarelor sale – *pițipoancelor*, *manechinezoicelor*, *modealistelor*, *podiumelistelor*, *penisomaseuzelor*, *zuzelor și așa mai încolo* cadouri în haine de mii de euro, în excursii și mașini de zeci de mii și în apartamente, case și vile de... (nici nu vreau să mă întreb de unde...). Ce-i drept, deseori mass(sub)media anunță că și ele, adică *cutăreasca* sau *cutăreasca* dintre *maisuspomenitele*, „*i-a dăruit un copil lui*” lui *cutărășescu* sau *cutărășescu* dintre *maisusamintiții* (înainte de *maisuspomenitele*).

Ia ascultă încoa' dragul meu frate cetitor: i-a dăruit un copil!...

Păi ce dar e ăsta?... Ea singură a *croșetat*, *pompat*, *cusut*, ...*utut* darul? El nimic, nimic?...

Pe vremuri, romanele de dragoste (cel *ionic* sau cel *doric*, cum ar spune cărturarul eN. Manolescu) se finalizau cu găsirea unui copilaș în grădinița cu flori, în grădină printre căpățânile de varză, între straturile de morcovi, ceapă și păstârnac, în tarlăua de *canabis* (de-ar fi știut bunicii noștri ce cultivă...) sau apărea barza... Dar de când cu romanele astea *corintice*...

Dar parcă într-un ceas rău i-am luat în derădere pe *maisusamintiții cutărășești*, căci nu trecuse bine o lună de zile de când am

cunoscut-o pe Frusina, *cusătoreasă* la fabrica unui investitor *de-afară*, de abia am reușit să-i dăruiesc doi covrigi, o merdenea și trei prezervative, că ea mă și anunță la telefon:

– Dragul me-e-eu, îți voi dăruia un copil, sunt în luna-a-treia...

– Cum în luna a treia?!... Ne cunoștem de abia de o... am vrut să refuz politicos darul.

– De-o lună-ă-ă ești tu cu mine-e-e, de-o lună-ă-ă sunt eu cu tine-e-e, și de-o lună-ă suntem împreună...

Decât să mă iau la întrecere cu Frusina *în-cele-arifmetice*, mai bine mă făceam filosof și până la urmă m-am făcut... și încă ce filosof.

Niciodată nu va afla Frusina că eu minteș după răzmerița din toamna lu' anu *opșnouă* sec. XX, m-am dus la renumitul *testicolog* prof. dr. în *penisologie* Pandelescu și m-am sterilizat ca nu care cumva... dar Frusina nu va afla, căci vorba românului: „*Calul de dar nu se caută la dinți*”.

Joi, 15 brumar, 2012, București

DESPRE O UN OM ȘI ȚARA LUI

(Poveste de adormit urmașii)

Motto:

„Trezește-te din basme, brav popor
Și înlătură-ți gunoiul din tezaur,
Hai strigă răspicat: Mi-e dor,
Mi-e atât de dor, de-o Epocă de Aur...”

A fost odată ca-n povești. A fost ca niciodată, din rude mari... Nu, nu, nu!... Astfel începe „Luceafărul”, nu vreau să fiu acuzat de... (haideți să-l lăsăm în pace pe domnul Ponta).

Povestea noastră este despre un om și începe așa:

A fost odată un om, care era în pom, pomul era în aer, iar aerul era poluat de S. A. P. A. (surse artificiale de poluare a aerului) și omului nostru nici că-i venea să creadă ce-i povesteau bătrânii, că odată, demult țara lui era numită „Plai de dor” și era condusă de dinastia Escilor.

De ...Escu I de Scornicești, de ...Escu al II-lea de Kremlin, de ...Escu al III-lea de peste Prut, de ...Escu al IV-lea de Murfatlar și așa mai departe și de un mare divan de cioco(i)flenderi care iubeau „Plaiul de dor” în dorul leli.

Nu putea să creadă nici în ruptul capului că pe vremuri, în țara lui nu creșteau prin poieni peturi de plastic, cutii de bere și de băuturi răcoritoare, nici pungii multicolore și tot soiul de caserole, nici borcane și cartoane, nici lădițe și ambalaje, iar de pampersși și tampoane nu putea fi nici vorbă...

Râurile duceau la vale cântecul buciului și dorul oierilor nu ca și acum tuburi de spray, bocanci uzați, haine rupte și sticle goale...

Cum să creadă el că pe vremuri în țara lui „Erau codri verzi de brad și câmpuri de mătase”, iar prin poieni creșteau flori de câmp, zburau fluturi și pășteau iarba inourată cerbii și căprioarele?...

La fel nu putea să creadă că în țara lui creșteau lanuri mari de grâu și că acestea aveau un sistem de irigare foarte bine pus la punct.

Nu putea să creadă că țara lui cândva avea mari combinate, fabrici, uzine, tot felul de exploatare și o clasă muncitoare...

Cum putea să creadă că țara lui avea și o flotă?...

Dar poate că toate astea nu-s decât povești...

Vineri, 9 ningău, 2012, București

DEPUTATOMANIA

(De-ale electoratului)

Nemărginit de înțelepte mai sunt slovele sfântului apostol Pavel, nu degeaba a învățat la picioarele marelui înțelept Gamaliel. „Cu iudeii m-am făcut iudeu, cu grecii m-am făcut grec, cu cei slabi m-am făcut slab...”, grăiește preasfinția sa în Prima epistolă către corinteni. Ferice de cel ce ia seama la cuvintele apostolului neamurilor și face întocmai ca el, căci binecuvântat va fi în cele pământeste și cine știe dacă nu și în cele veșnice?...

Ei bine, consăteanul meu Corcodel Trifon a băgat la tărăcuță ucenia sfântului și a făcut întocmai: cu comuniștii s-a făcut comunist, cu FSN-iștii s-a făcut fesenist, cu PSD-iștii s-a făcut pesedist, cu PNȚCD-iștii s-a făcut țărănist, cu PNL-iștii s-a făcut penelist și așa mai încolo. Se vâra peste tot ca musca în lapte, se bălăcea ca porcul în mocirlă și se învățea ca o curcă printre lemnele

crăpate până se dădu cu PDL-iștii și se făcu deputat, iar de la Camera Deputaților a ajuns la DNA, de la DNA la spitalul penitenciarului Rahova, iar de acolo înapoi în satul său natal Cornu Vulpiei, unde îl așteptau draga sa soție Gioconda Corcodela, scumpele sale fete – fecioarele Mona și Lisa, cățelușele Tristana și Isolda, iapa Penelopa, motanul Behemot, cele trei vile nebotezate încă, piscina din curte, două mașini de lux, patruzeci de hectare de teren extravilan, douăsprezece kilograme de aur ascunse în podul grajdului și trei conturi nedeclarate.

Om bun Corcodel! Da...

ce om?! Cinstea și mândria Cornului Vulpiei. Cine a mai ajuns ca el prin locurile mai sus amintite: Parlament, DNA, Rahova...

A ajuns Dragomir a Mutului la Gherla când a furat găinile babei Catrința, și Horică a lui Căpșună la Aiud când l-a lovit pe șeful de post și cam atât. Dar Corcodel – Parlament, DNA, Gherla... Și apoi cum să nu ne mândrim cu ditamai vile în satul nostru, ce contează că banii i-a da «Jeuropa» să ne asfalteze drumul?... Dă-l în mă-sa de drum, că nu se vedea așa de departe ca vilele lui Corcodel.

Acum Corcodel trăiește ca să se hodiească, că a trudit și a pățimit destul săracuțu pentru binele nostru. Din când în când iese la poartă și promite electoratului că dacă îl mai aleg odată va ieftini căldura soarelui, lumina lunii, va dota carul mare cu motor ecologic și va asfalta Calea Lactee.

Luni, 26 brumar, 2012, București

